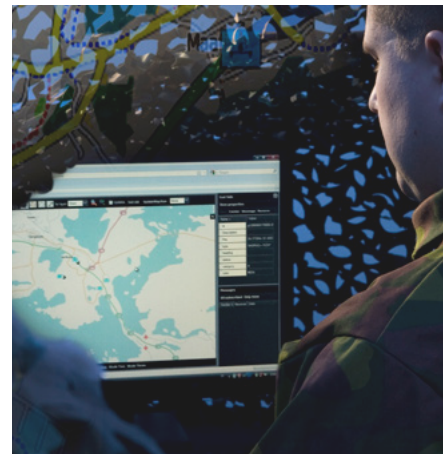

Patria

2017

VUOSIKERTOMUS

Sisällys

Patrian vuosikertomus sisältää liiketoimintojen katsauksen, yhteiskuntavastuun tilannekatsauksen ja talouskatsauksen. Patrian vuosikertomus julkaistaan pelkästään sähköisenä versiona yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.patria.fi.

Vuosikatsaus

- 3 Konserni lyhyesti
- 4 Avainluvut
- 6 Toimitusjohtajan katsaus
- 10 Toimintaympäristö
- 13 Strategiakatsaus

Liiketoiminta

- 15 Aviation
- 18 Systems
- 21 International Support Partnerships (ISP)
- 23 Land
- 26 Aerostructures
- 28 Millog
- 31 Nammo

Vastuullisuus

- 33 Yritysvastuu
- 37 Taloudellinen vastuullisuus
- 40 Sosiaalinen vastuullisuus
- 48 Sidosryhmäyhteistyö
- 50 Ympäristövastuu
- 55 GRI-taulukko

Talous

- 58 Hallituksen toimintakertomus
- 63 Konsernitase
- 88 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Hallinto

- 97 Hallinto- ja ohjausjärjestelmä
- 99 Teollinen yhteistyö
- 100 Riskienhallinta
- 102 Hallitus
- 103 Neuvottelukunta
- 104 Johtokunta

Konserni lyhyesti

Patria on kansainvälinen puolustus-, turvallisuus- ja ilmailualan luotettu elinkaaren tukipalvelujen ja teknologiaratkaisujen tuottaja. Konserni toimii Suomen lisäksi muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Puolassa, USAssa, Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa ja Etelä-Afrikassa. Konsernissa toimii 2 800 ammattilaista. Patrian omistavat Suomen valtio (50,1 %) ja norjalainen Kongsberg Defence & Aerospace AS (49,9 %).

LIIKETOIMINNOT JA NIIDEN OSUUDET KONSERNIN LIIKEVAIHDOSTA

AVIATION

tarjoaa lentokoneiden ja helikoptereiden elinkaaren tukipalveluita pääasiassa viranomais- ja sotilasasiakkaille Pohjois-Euroopassa. Elinkaaren tukipalvelut kattavat rungon, moottorin ja laitteiden huolto-, korjaus- ja modifointipalvelut sekä lentokoulutuksen.

SYSTEMS

tarjoaa vaativia järjestelmä- ja laitetöitä sekä puolustusvoimille että turvallisuusviranomaisille. Erikoisosaamisalueita ovat tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmät sekä niiden integrointi ja elinkaaren tuki.

INTERNATIONAL SUPPORT PARTNERSHIPS

tarjoaa kansainvälisiä elinkaaren tukipalveluja. Keskeisiä toimintoja ovat huolto ja kunnossapito, modifikaatiot, varaosat ja tekninen tuki.

LAND

keskeisiin tuote- ja palvelualueisiin lukeutuvat korkealuokkaiset panssaroidut pyöräajoneuvot, kranaatinheittimet sekä niiden koko elinkaaren tukipalvelut. Tunnetuimmat tuotteet ovat Patria AMV -tuoteperhe sekä Patria Nemo -kranaatinheittinjärjestelmä.

AEROSTRUCTURES

suunnittelee ja valmistaa vaativia, komposiittisia lentokone- ja avaruusrakenteita ja on aktiivisesti mukana uusien komposiittitekniikoiden kehittämisohjelmissa. Ydinosaamista ovat vahva komposiittirakenteiden suunnittelu-osaaminen ja tehokkaat tuotantoprosessit.

MILLOG

tarjoaa maavoimamateriaalien elinkaaren tukipalveluita sotilasasiakkaille ja strategiselle kumppanille Suomen puolustusvoimille. Patrian omistus Millogista on 61,8 %.

NAMMO

keskittyy ammus- ja ohjustuotteiden sekä ympäristöystävällisten demilitarisointipalvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen. Patria ja Norjan valtio omistavat tasaosuudet (50 %) Nammosta.

20 %

7 %

5 %

19 %

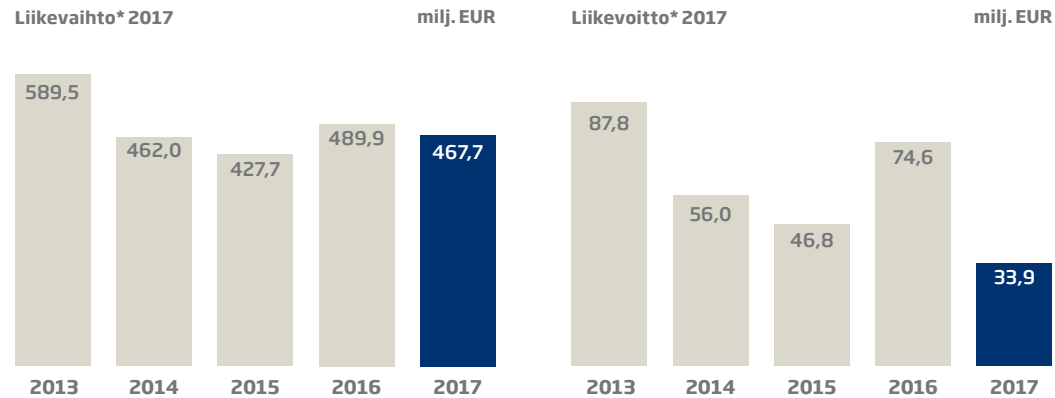
4 %

45 %

Avainluvut

Patria-konsernin myynti ja kannattavuus laskivat edellisvuodesta. Liikevaihto oli 467,7 ja liikevoitto 33,9 miljoonaa euroa.

Liikevaihto

467,7 milj. EUR

Liikevoitto

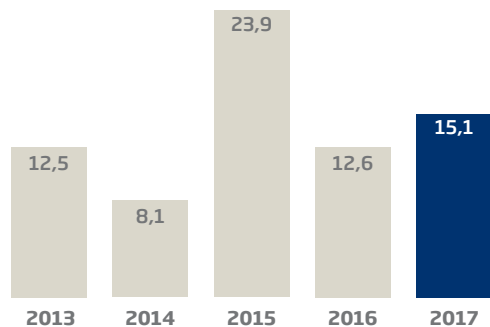
33,9 milj. EUR

Henkilöstö keskimäärin

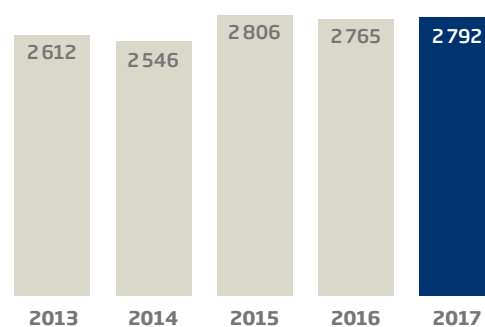
2 792

* Vuosi 2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen. Vuodesta 2014 alkaen Nammo yhdistetään Patrian tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Investoinnit ilman yritysostoja* 2017 milj. EUR

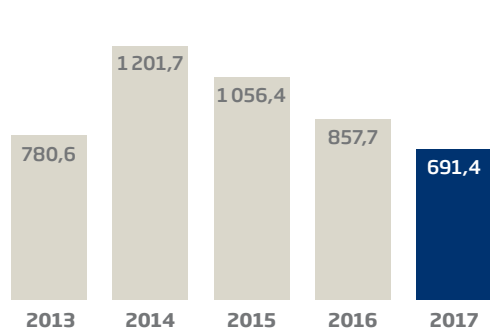

Henkilöstö keskimäärin* 2017

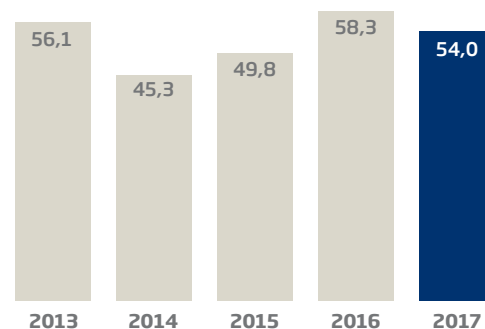

Tilaukantaan vaikuttavat merkittävästi isojen vientiprojektien vuosittainen vaihtelu sekä uusien hankkeiden pitkät tarjousvaiheet.

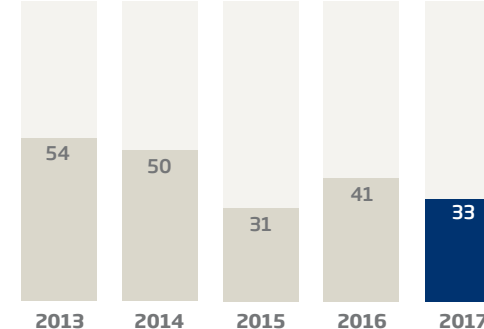
Tilaukanta* 2017 milj. EUR

Omavaraisuusaste* 2017 %

Liikevaihto Suomen ulkopuolella* 2017 %

* Vuosi 2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen. Vuodesta 2014 alkaen Nammo yhdistetään Patrian tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Kohti kansainvälistä kasvua

Vuosi 2017 oli minulle ensimmäinen kokonainen vuosi Patrian toimitusjohtajana. Tärkeä askel oli saada luotua yhtiölle uusi strategia, jonka valmistelun aloitimme jo syksyllä 2016 ja jonka hallitus hyväksyi alkuvuodesta 2017. Sen mukaisesti keskitymme tarjoamaan ilmailu- ja sotilasasiakkaillemme kaluston käytettävyyttä ja suorituskyvyn jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on edelleen laajentaa elinkaarentukipalveluita eri puolustussektoreilla ja tarjota helikopterihuoltopalveluita erityisesti Pohjois-Euroopassa. Toisena kasvusuuntana on järjestelmä- ja integrointiliiketoiminta – erityisesti tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteet ja palvelut (C4ISTAR).

Strategiaproessin aikana kiteytyivät myös Patrian missio *We give our customers confidence in all conditions* sekä visio *Patria - #1 partner for critical operations*. Ne ovat linjassa asiakaslupauksemme kanssa - *Kun kaiken on pakko toimia - When if is not an option*. Meillä on paljon huippuosaamista ja sitoutuneita ammattilaisia, jotka ajattelevat asiakkaan parasta jokaisessa projektin vaiheessa. Näin asiakkaamme voivat keskittyä omiin operaatioihinsa sataprosenttisesti kaikissa olosuhteissa. Olemme luotettu toimija kotimaassa, ja meillä on keskeinen rooli Suomen valtion puolustuskyvyn ja huoltovarmuuden takaamisessa. Pohjoisessa Euroopassa meillä on huolto liiketoiminnassa merkittävää toimintaa ja sitä haluamme edelleen kasvattaa.

MUUTOKSEN VUOSI

Vuosi 2017 oli muutoksen aikaa. Uuden strategian mahdollistamiseksi keskeinen tavoitteemme oli sisäisen tehokkuuden paran-

taminen ja perustan luominen kansainväliselle kasvulle. Vuoden aikana Patriassa käytiin koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisista, taloudellisista sekä toiminnan uudelleenjärjestelytarpeesta johtuvista syistä. Uudelleenjärjestelyt tukevat yhtiön tavoitteita, kun keskitymme konsernitoiminoissa entistä enemmän strategiseen ohjaukseen tukipalveluiden tuottamisen sijaan ja tehostamme liiketoimintojamme.

Patria-konsernin myynti ja kannattavuus laskivat tilikaudella 2017 edellisvuodesta. Liikevoiton lasku johtui pääosin Land-liiketoiminnan isojen vientiprojektien vuosittaisesta vaihtelusta sekä yksittäisestä välimiesmenettelyn päätöksestä, joka koski Puolan vastakauppavelvoitteisiin liittyvää sopimusriitaa. Tietyt isot vientihankkeet päättyivät vuoden 2016 aikana tai vuoden 2017 alussa, kun taas uusien kansainvälisten hankkeiden tarjousvaihe jatkuu edelleen.

Katsauskauden aikana Patrialla oli merkittävä rooli avustajana Suomen puolustusvoimien strategisena kumppanina HX-hävittäjähankkeessa. Tämän lisäksi Patria oli vahvasti mukana valmistelemassa Laivue 2000 -hanketta, josta allekirjoitettiin sopimus katsauskauden jälkeen tammikuussa 2018.

Helmikuussa Patria hankki viisi koulutuskonetta ja kaksi lennonharjoittelulaitetta itävaltalaiselta Diamond Aircraft Industries GmbH:lta. Pilot Training sopi koulutusyhteistyön jatkamisesta Suomen Ilmailuopiston (SIO) kanssa uudessa koulutuskeskuksessa Tampere-Pirkkalan lentokentällä. Lisäksi Patria ja amerikkalainen yhtiö S&K Logistic Services allekirjoittivat yhteistyösopimuksen laskutelinehuollon tarjoamisesta F/A-18-asiakkaille.

Meillä on paljon huippuosaamista ja sitoutuneita ammattilaisia, jotka ajattelevat asiakkaan parasta jokaisessa projektin vaiheessa.

Maaliskuussa Patrian Pilot Training ja Norra sopivat uusien liikennelentäjien peruskoulutuksen toteuttamisesta. Patria ja Schiebel kertoivat yhteistyöstään Patrian CANDL-datalinkin (Compact Airborne Networking Data Link) integroimisesta Schiebelin CAMCOPTER®S-100 -miehittämättömään ilma-alukseen.

Huhtikuussa Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaatio (NDLO) valitsi Patrian huoltamaan Norjan NH90-helikoptereita. Sopimus kattaa Norjan ilmavoimien NH90-helikoptereiden ras-
kaat huollot ja korjaukset.

Toukokuussa Suomen Sotilasilmailun viranomaisyksikkö (SVY) luovutti Patrian Aviation-liiketoiminnalle ensimmäisen yhteis-eurooppalaisiin European Military Airworthiness Requirements eli EMAR-suosituksiin perustuvan suunnitteluorganisaatioluvan Suomessa. Patria AMV^{A28} panssaroitu pyöräajoneuvo läpäisi onnistuneesti toukokuun lopussa ajoneuvolle Suomessa suoritettut uintitestit.

Kesäkuussa Patria vastaanotti neljä uutta Diamond DA40 NG -koulutuskonetta yhtiön siviililentokoulutustoiminnan käyttöön.

Elokuussa Patria allekirjoitti sarjatoimitussopimuksen koskien CANDL (Compact Airborne Networking Data Link) -terminaaleja, HPA-suurtehovahvistimia ja näihin liittyviä palveluja Airbus Defence & Space -yhtiölle Saksaan.

Syyskuussa Patria voitti tarjouskilpailun koskien Norjan puolustusvoimien Bell 412 -helikoptereiden huoltoa ja allekirjoitti sopimuksen Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaation kanssa.

Lokakuussa Patria ja Suomen puolustusvoimat allekirjoittivat Hamina-luokan ohjusveneidän elinjakso-päivitystä koskevan aie-
ja suunnittelusopimuksen. Lisäksi Patria osti virolaiselta Mootor Grupp AS:ltä heidän 60 % osuutensa Viron suurimmasta puolus-
tusalun huoltoyrityksestä Milrem LCM OÜ:stä.

Marraskuussa Slovakian ja Suomen puolustusministeriöt

sopivat maiden välisestä yhteisestä kehityshankkeesta koskien panssaroitua 8x8-jalkaväen taisteluaajoneuvoa (Infantry Fighting Vehicle, IFV) ja marraskuussa Patria valittiin toimittamaan uusi prototyyppi AMV^{XP}-ajoneuvoalustasta tähän hankkeeseen. Lontoossa järjestetyssä Future Mortar Systems -konferenssissa Patrialle luovutettiin vuoden innovaatiopalkinto Patria Nemo Container -konttiratkaisusta.

Vuoden lopussa Patria Finance Oyj yhdistyi Patria Oyj:öön, mikä selkeytti konsernin juridista rakennetta, ja näin kaikki konsernitasoiset tukitoiminnot kuuluvat nyt samaan yhtiöön sekä samalla saadaan purettua päällekkäisiä toimintoja.

ESILLÄ KANSAINVÄLISISSÄ TAPAHTUMISSA

Patria on vuoden 2017 aikana ollut esillä myös useassa eri puolustusalan suuressa tapahtumassa sekä seminaarissa. Tässä poimintoja muutamista tapahtumista. Helmikuussa osallistuimme IDEX 2017 -tapahtumaan Abu Dhabissa Yhdistyneissä Arabiemirikunnissa. Esillä oli uusinta teknologiaa, kuten maailman ensimmäinen konttiin integroitu 120 mm kranaatinheitinjärjestelmä Patria Nemo Container. Esillä oli myös Patria AMV^{28A} -panssaroitu pyöräajoneuvo sekä Patria AMV Part Task Trainer -koulutusjärjestelmä.

Syyskuussa osallistuimme DSEI 2017 -tapahtumaan Lontoossa. Esillä oli panssaroitu pyöräajoneuvo Patria AMV^{XP}, johon oli integroitu Kongsberg PROTECTOR Dual RWS -asejärjestelmä. Nähtävillä oli myös Patria AMV Part Task Trainerista ja Patria Nemo -koulutussimulaattorista koostuva yhdistetty koulutusjärjestelmä.

Lokakuussa osallistuimme Euroopan suurimpaan helikopterian Helitech International 2017 -tapahtumaan Lontoossa. Siellä esillä oli muun muassa helikoptereiden huolto- ja korjauspalveluita.

VASTUULLINEN TYÖ JATKUU

Vastuullisuus on olennainen osa liiketoimintaamme, sillä meille hyvä yrityskansalaisuus on toiminnan perusedellytys. Patria on panostanut edelleen eettisen toiminnan kehittämiseen ja jatkanut työtään muun muassa päivittämällä konsernin eettisen toimintaohjeen ja laatimalla uuden yritys vastuupolitiikan. Jatkoinnme työtä myös ympäristöministeriön koordinoiman Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen parissa, jossa olemme sitoutuneet kehittämään hallinnoimienne kiinteistöjen energia- tehokkuutta sekä kehittämään työturvallisuutta entisestään ja siten vähentämään työtapaturmia.

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on jo vuosia ollut Patrian tuen piirissä. Tätä työtä olemme jatkaneet myös 2017. Patria tukee ainoan suomalaisen sarjatuotantoon päässeän hävittä- jäkoneen VL Myrskyn entisöinti projektia. Tärkeä osa entisöinti- työtä on Jyväskylän ja Vantaan nuorisotyöpajojen sekä teknisen alan oppilaitoksissa opiskelevien nuorten osallistuminen.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

Katsauskauden jälkeen allekirjoitimme heti tammikuun alussa sopimuksen Suomen puolustusvoimien Hamina-luokan ohjusve- neiden peruskorjauksesta ja elinjakso päivätyksestä. Hankinta on osa meripuolustuksen kehittämissuohjelmaa, jossa Hamina-luokan peruskorjauksella varmistetaan riittävä merellisen puolustus- valmiuden jatkuvuus 2020-luvulla Rauma-luokan ohjusveneistä luopumisen ja Laivue 2020 -korvettien käyttöönoton välisenä aikana. Hankkeella on merkittävä työllistävä vaikutus kotimaassa.

Sovimme tammikuussa KONGSBERGIN kanssa ohjusjärjestel- miin liittyvien yhteistyön kehittämisestä ja ohjusteknologioiden

osaamiskeskuksen perustamisesta Tampereelle.

Tammikuussa Virossa sijaitseva tytäryhtiömme Milrem uudisti Viron puolustushankinnoista vastaavan Kaitseinvesteeringute Keskukseen kanssa puolustusajoneuvojen elinkaaren hallintaan liittyvän sopimuksen Patria XA-180- ja XA-188-ajoneuvojen huolloista ja korjauksista.

Tammikuussa julkisuudessa käytiin paljon keskustelua puolustusmateriaalin vientikäytännöistä. Haluan erityisesti painottaa, että Patria toimii maamme ja EU:n lakien ja vientilupa- säädösten mukaisesti ja on sitoutunut muun muassa AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) yhteisten eettisen toiminnan standardien noudattamiseen.

Puolustusteollisuuden tuotteiden vienti, tuonti ja siirto ovat kokonaisuudessaan ja poikkeuksetta luvanvaraista toimintaa. Tuotteiden vientiä Suomessa arvioivat viranomais tahot ovat puolustusministeriö ja ulkoministeriö sekä tarvittaessa valtio- neuvosto, jotka päättävät asianmukaisten vientilupien myön- tämisestä. Suomen viranomaisilla ja ministeriöillä, erityisesti ulkoministeriöllä ja sen suurlähetystöverkostolla, on parhaat edellytykset arvioida kunkin maan tilanne. Tämän vuoksi Patria käy jatkuvasti keskustelua hankkeista ja kohdemaiden tilan- teesta ministeriöiden kanssa.

Puolustusmateriaalin kehittäminen ja valmistaminen ovat normaalia ja yleisesti hyväksyttyä toimintaa, ja sotilaallinen huoltovarmuus edellyttää myös kotimaista osaamista. Puolus- tusteollisuuden ja osaamisen ylläpitäminen ei voi perustua vain kotimaisen asiakkaan tarpeisiin ja määriin. Tämän vuoksi Patria on toiminut kansainvälisillä vientimarkkinoilla jo vuosikymme- nien ajan. Yksi vientikohdemaista on mediassakin esillä ollut

Arabiemiraatit, jonne Patria on viimeksi vuonna 2016 toimittanut Patria AMV -ajoneuvoja. Tällä hetkellä Patrialla ei ole vireillä uusiin hankintaprojekteihin liittyviä vientilupahakemuksia ko. maahan.

Olimme helmikuussa melkoisen mediamyllerryksen kohteena Patrian kansainvälisessä markkinoinnissa tapahtuneen virheen johdosta. Tämän seurauksena liiketoiminnassa käynnistettiin useita korjaavia toimenpiteitä käytäntöjen täsmentämiseksi. Tämä oli raskas tilanne patrialaisille, mutta tästäkin tapauksesta opimme, että jo ennestään hyviä toimintatapoja pitää tinkimättä noudattaa ja edelleen kehittää. Olemme erittäin sensitiivisellä toimialalla, eikä meillä ole varaa virheisiin.

KATSAUS TULEVAAN

Kotimaisella asiakkaallamme Puolustusvoimilla on edessään Patrialle strategisesti elintärkeitä ja ennätyksellisen suuria projekteja. Laivue 2000 ja 2020 -hankkeet sekä Hornetin korvaushanke ovat myös koko maan puolustusteollisuudenkin ja sen tulevaisuuden kannalta keskeisiä. Meillä on selkeä suunta ja jatkamme tästä suunnitelmallisesti eteenpäin. Kiitokset asiakkaillemme, omistajillemme, kumppaneillemme ja muille sidosryhmillemme hyvästä yhteistyöstä.

Olli Isotalo

toimitusjohtaja

Vastuullisuus on olennainen osa liiketoimintaamme, sillä meille hyvä yritys-kansalaisuus on toiminnan perusedellytys .

Muutokset maailman turvallisuusympäristössä ja teknologian kehitys suurimmat vaikuttajat puolustusala

Puolustusteollisuuden markkinoihin vaikuttavat samanaikaisesti maailman politiikan ja turvallisuusympäristön muutokset sekä teknologian nopea kehitys. Yritysten menestymisen kannalta on tärkeää seurata toimintaympäristön muutoksia tarkasti, sillä kilpailu puolustusmarkkinoilla on kovaa. Patrian menestyksen perustana ovat ensiluokkaiset tuotteet, asiantunteva henkilöstö sekä joustava toimintatapa lähellä asiakasta.

TURVALLISUUSYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

EU:n yhteinen puolustus on noussut viime vuosina keskeiseksi puheenaiheeksi. EU:n globaalistrategiassa on määritelty Euroopan turvaamista koskevia asioita, kuten järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin vastainen toiminta, rajaturvallisuus, kyberturvallisuus sekä hybridiuhkiin vastaaminen. Turvallisuusympäristön muutosten myötä EU panostaa merkittävästi varoja puolustustutkimukseen. Puolustushankinnoissa korostuvat järjestelmät, jotka on mahdollista saada käyttöön tarvittaessa nopeasti, ilman pitkää kehitysvaihetta. Tämä asettaa vaatimuksia myös huollolle, jonka näkökulmasta valmiuden nosto ja kyky toimia nopeasti ovat entistä tärkeämpiä. Monissa maissa kotimaan puolustuksen merkitys on kasvanut, ja painopistettä siirretään kansainvälisistä operaatioista kotimaahan. Näihin tarpeisiin puolustusteollisuuden on kyettävä vastaamaan.

Pohjoismaiden yhteistyö on viime vuosina syventynyt turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla, sillä erilaisista perusratkaisuista huolimatta pohjoismaisten asevoimien haasteet

ovat samankaltaisia. Pohjoismaiden puolustusalan yhteistyöllä (Nordic Defence Cooperation, Nordefco) tavoitellaan verkottumisen tuottamaa etua puolustuskyvyn kehittämiselle ja käytölle. Suomi toimi Nordefcon puheenjohtajana vuonna 2017. Puolustusmateriaalialasta ja teollisuusyhteistyöstä käytiin tiivistä keskustelua. Nordefcon lisäksi puolustusyhteistyötä kehitetään Suomen ja Ruotsin välillä kahdenvälisesti.

DIGITALISAATION HAASTEET

Puolustusmarkkinoihin vaikuttavat myös pitkän aikavälin kehityssuuntaukset teknologiassa, josta tärkeänä esimerkkinä on erityisesti digitalisaatio. Tulevaisuuden tarpeita varten on tärkeää panostaa riittävästi muutoksen edellyttämään tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan.

Keskeinen puolustustarvikealaan vaikuttava pitkän aikavälin tekijä on jo nykyisellään ICT-alan kehitys ja sen myötä tapahtuva järjestelmien monimutkaistumien ja verkottuminen. Samalla kyberturvallisuuden merkitys on kasvanut niin puolustuksessa kuin puolustusteollisuudessa. Tällä painopistealueella Patria on aktiivisesti mukana kehittämässä toimintaansa.

VASTUULLISUUDEN MERKITYS KASVAA

Teknologisen kehityksen ohella puolustusala kehittyä myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Vastuullinen toiminta on yhtiöiden menestymiselle ehdottoman tärkeää, ja vastuullisuus on painotetusti esillä. Yhteiskuntavastuuraportointia tekevien yhtiöiden määrä on kasvussa sekä Suomessa että kansainvälisesti. Kasvussa on myös Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeiston käyttö raportoinnissa.

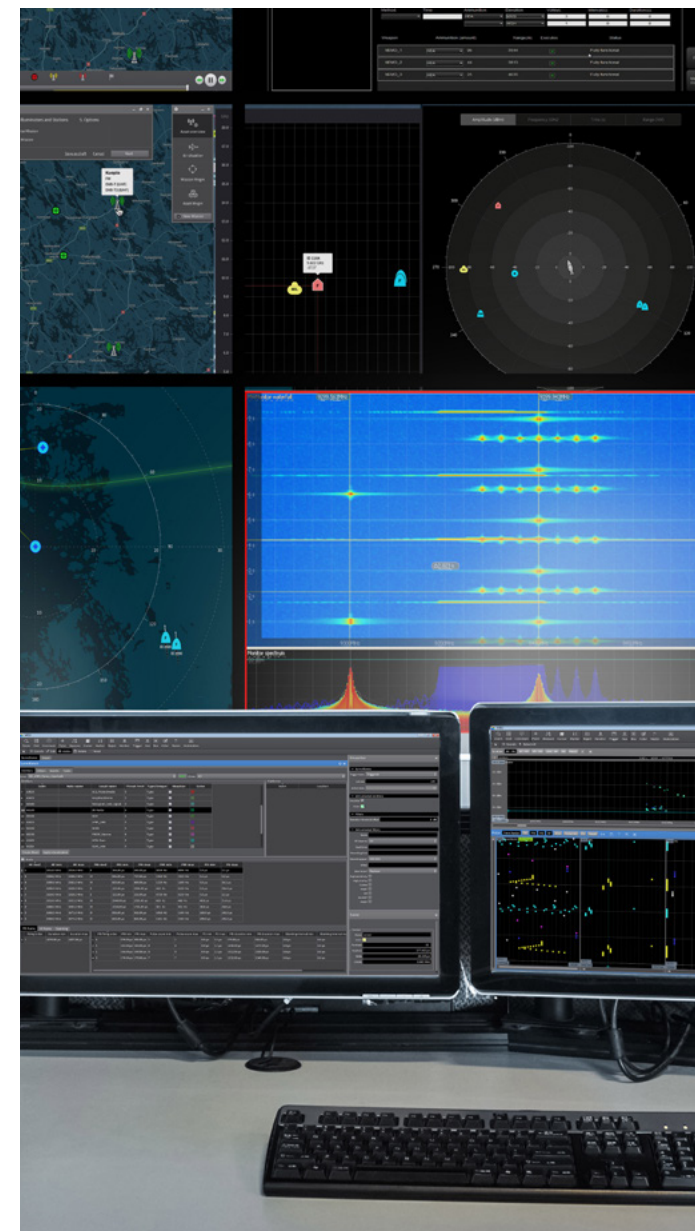
Puolustusmarkkinoihin vaikuttavat myös pitkän aikavälin kehityssuuntaukset teknologiassa, josta tärkeänä esimerkkinä on erityisesti digitalisaatio.

Puolustusmateriaalin vientikäytännöt ovat nousseet yhteiskunnalliseen keskusteluun. Patria toimii Suomen ja EU:n lakien ja vientilupasäädösten mukaisesti ja on sitoutunut muun muassa AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) yhteisten eettisten toiminnan standardien noudattamiseen.

Ajankohtaisia vastuullisuusteemoja ovat myös Pariisin ilmasopimus, veroraportoinnin laajeneminen, ihmisoikeusasiat sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Nämä teemat näyttävät tulevaisuuden suuntaa myös puolustusosalalle.

SUOMEN PUOLUSTUSPOLIITTISET LINJAUKSET

Valtioneuvoston puolustusselonteko julkaistiin alkuvuodesta 2017. Selonteko antaa puolustuspoliittiset linjaukset Suomen puolustuskyvyn ylläpidolle, kehittämiselle ja käytölle. Puolustusselonteolla ja sen toimeenpanolla turvataan Suomen puolustuskyky muuttuvassa turvallisuustilanteessa, luodaan edellytykset uskottavan ja koko maan kattavan puolustusjärjestelmän ylläpitämiselle, linjataan strategisten suorituskykyhankkeiden toteuttaminen, parannetaan puolustusvoimien valmiutta ja

ohjataan puolustusyhteistyön syventämistä sekä kansallisen lainsäädännön kehittämistä. Selonteon aikajänne ulottuu 2020-luvun puoliväliin.

MITTAVIA HANKKEITA JA KUSTANNUSTEHOKKUUTTA

Kotimaassa Patrian pääasiakkaalla, Puolustusvoimilla, on meneillään mittavia tulevaisuuden hankkeita, jotka ovat myös Patrian kannalta tärkeitä. HX-hävittäjähankeessa korvataan vuonna 2025 alkaen poistuvaa Hornet-kalustoa uuteen monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla. Patrian rooli Ilmavoimien elinkaaren tukipalveluissa on vahva, ja HX-hanke on Patrian kannalta erittäin merkittävä.

Puolustusvoimien Laivue 2020 on taistelualushanke, jossa korvataan 2020-luvulla vanhentuvat Merivoimien Rauma-luokan ohjus-

veneet ja Hämeenmaa-luokan miinalaivat ja niiden suorituskyky.

Esimerkillistä kustannustehokasta toimintaa edustaa elinkaari- ja tukipalveluihin erikoistunut Patrian tytäryhtiö Millog, joka tuottaa Maa- ja Merivoimien järjestelmiin elinkaaren tukipalveluita toimien Puolustusvoimien strategisena kumppanina. Vastaavalla tavalla Patrian Aviation-liiketoiminta turvaa Ilmavoimien käytettävyyden ja suorituskyvyn kehittymisen.

KONSOLIDAATIOTA JA KUMPPANUUKSIA

Kansainvälinen kilpailu puolustusmarkkinoilla on jatkanut kiristymistään. Tämä on johtanut yhtiöiden konsolidaatiokehitykseen, jonka tuloksena markkinoille muodostuu entistä suurempia toimijoita.

Patrialle merkityksellistä konsolidaatiota edustaa sen omistusrakenne, jossa Suomen valtiolla on 50,1 prosentin ja Kongs-

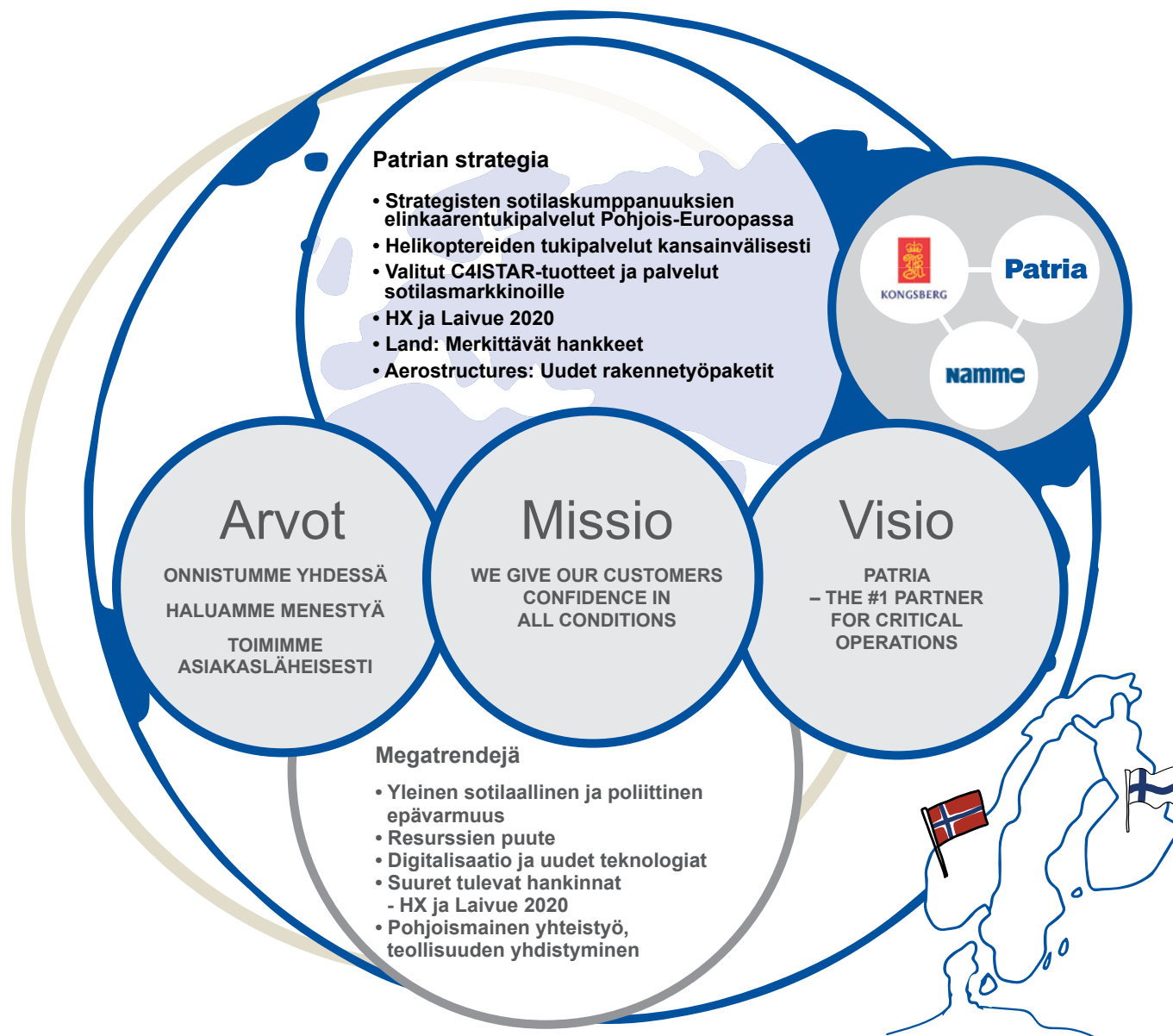
berg Defence & Aerospace AS:lla 49,9 prosentin omistus. Tätä rakennetta tukee Nammo-konserni, jonka omistajina ovat Patria (50 %) ja Norjan valtio (50 %) tasaosuuksin.

Hankekohtaiset kumppanuudet eri alan toimijoiden välillä ovat menestymisen kannalta tärkeitä tekijöitä mittaluokaltaan suurissa hankkeissa. Patria on kumppanuuspohjaisesti mukana merkittävässä hankkeissa vientimarkkinoilla muun muassa Itä-Euroopassa ja Lähi-idässä.

Strategiakatsaus

Patrian hallitus hyväksyi uuden strategian tammikuussa 2017. Strategiaproessin aikana kiteytyivät myös uusi missio ja visio. Hyväksytyn strategian mukaisesti Patria keskittyy edelleen tarjoamaan ilmailu- ja sotilasasiakkailleen näiden kaluston käytettävyyttä ja suorituskyvyn jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on edelleen laajentaa elinkaarentukipalveluita eri puolustussektoreilla. Näiden palveluiden kansainvalistaminen korostuu jatkossa entistä enemmän. Toisena kasvusuuntana on järjestelmä- ja integrointiliiketoiminta sekä sen kansainvälistäminen.

Kasvualueita ovat puolustusvoimien strategiset kumppanuudet elinkaaren tukipalveluissa erityisesti Pohjois-Euroopassa, helikopterien huoltopalvelut kansainvälisesti sekä valitut tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteet ja palvelut. Suomen puolustusvoimilla on meneillään Patrialle strategisesti hyvin merkittäviä ja ennätyksellisen suuria projekteja, jotka ovat koko maan puolustusteollisuuden tulevaisuuden kannalta keskeisiä.

Kun kaiken on pakko toimia

ARVOMME

TAHDOMME MENESTYÄ

Olemme ylpeitä
työstämme ja
tahdomme sen
näkyvän.

TOIMIMME ASIAKAS- LÄHEISESTI

Yhteistyö takaa
molempien
menestymisen.

ONNISTUMME YHDESSÄ

Iloitsemme
onnistumisista
yhdessä.

Muutosohjelmalla katse tulevaan

Aviation-liiketoiminnassa edistettiin vuoden aikana sekä ulkomaisia että kotimaisia hankkeita, muun muassa Ilmavoimien kanssa. Siviililentokoulutuksen vuoteen mahtui paitsi muutto toiselle paikkakunnalle myös uusien lentokoneiden ja lennonharjoittelulaitteiden hankinta. Liiketoiminnan tulos jäi kuitenkin odotuksista.

AVIATION

Henkilöstö

779

Liikevaihdon osuus
konsernin liikevaihdosta

20 %

Henkilöstön osuus
konsernin henkilökunnasta

28 %

Vuoden 2017 kohokohtiin kuului ilma-alushankkeiden eteneminen. Näihin sisältyi muun muassa tammikuussa saatu tilaus, Ilmavoimien Hornetien elinjakson varmistava Structural Sustainment Program (SSP) -projekti, jossa Horneteille tehdään rakennekorjauksia, koneiden elinjakson varmistamiseksi. Ensimmäiset koneet ovat jo käyneet korjauksessa.

Katsauskauden aikana liiketoiminta otti askeleita tulevaan aloittamalla valmistautumisen Hornetien seuraajien valintaan. Ilmavoimat on korvaamassa nykyisen Hornet-pääkalustonsa vuoteen 2030 mennessä, ja HX-hanke on perustettu tätä varten. Patria valmistautuu vuonna 2018 lähetettävään tarjouspyyntöön suunnittelemalla kaluston ylläpitokonseptin sisältöä ja

teollista yhteistyötä yhdessä Puolustusvoimien HX-materiaali-projektin ja eri tarjoajien kanssa.

MERKITTÄVIÄ HANKKEITA KOTIMAASSA JA ULKOMAILLA

Vuoden 2017 aikana Aviation käynnisti yhteistyössä Systems-liiketoiminnan kanssa kaksi merkittävää kotimaista hanketta. Toisessa modernisoidaan Suomen Rajavartiolaitoksen Agusta/Bell 412 EP -helikoptereita, toisessa keskitytään Ilmavoimien Hawk Mk51 -lisäkoneiden kunnostukseen ja avioniikka-modifikaatioon.

Joulukuussa 2016 Patria teki Ilmavoimien kanssa sopimuksen myös Grob G115EA -alkeiskoulutuskoneiden käyttöönottoon liit-

Katsauskauden aikana liiketoiminta otti askeleita tulevaan aloittamalla valmistautumisen Hornetien seuraajien valintaan.

tyvistä asiantuntijapalveluista, lentokoulutuksen valmistelusta sekä ohjaamojen modifikaatioista. Hanke käynnistyi vuonna 2017, ja kalustolla aloitetaan operointi vuonna 2018.

Myös kansainväliset projektit etenivät vuoden aikana. Lokakuussa käynnistyi retrofit-ohjelma Ruotsin puolustusvoimien NH90-kuljetushelikoptereille. Joulukuussa viimeisteltiin puolestaan kolmen vuoden jatkosopimus NH90-helikoptereiden moottorihuollosta ranskalaisen Safran Helicopter Enginesin kanssa.

UUSI LENTOKOULUTUSKESKUS JA LINNAVUOREN TOIMINTOJEN JUHLAVUOSI

Siviililentokoulutuksen vuoteen mahtui muutto toiselle paikkakunnalle, kun toiminta siirtyi Malmilta Tampere-Pirkkalan lentoasemalle tammikuussa 2017. Toukokuussa samalle lentoasemalle avattiin uusi, Airbus A320-lennonharjoittelulaitteella varustettu koulutuskeskus, jonne lentokoulu muutti. Patria kouluttaa Pirkkalassa parhaillaan muun muassa Nordic Regional Airlinesin eli Norran sekä Finnairin ammattilentäjiä.

Helmikuussa siviililentokoulutustoiminnan käyttöön hankittiin viisi lentokonetta ja kaksi lennonharjoittelulaitetta

itävaltalaiselta Diamond Aircraft Industries GmbH:lta. Koneista neljä on yksimoottorisia DA40 NG -lentokoneita ja yksi on kaksimoottorinen DA42-VI. Lennonharjoittelulaitteet ovat DA42-VI-konetyypin FNPT II -simulaattoreita. DA40 NG -koneet saapuivat kesäkuussa ja kaksimoottorinen DA42-VI-kone heinäkuussa.

Aviation-liiketoiminnassa vietettiin vuoden aikana myös merkkipäiviä, kun Linnavuoren moottoriosaanamiseen erikoistunut yksikkö täytti 70 vuotta. Taivalta juhlistettiin kesäkuussa, ja juhlatilaisuuteen osallistui kattava joukko asiakkaiden ja yhteistyökumppanien edustajia sekä nykyistä ja entistä henkilöstöä. Linnavuori on merkittävä osa Patrian ja suomalaisen ilmailuteollisuuden historiaa, ja marraskuussa Patria julkaisikin yksikön eri vaiheita kuvaavan historiikin, joka tuotettiin yhdessä museokeskus Vapriikin kanssa.

TOIMINTAMALLIN MUUTOSOHJELMA KÄYNNISTYI

Vuosi 2017 oli Aviation-liiketoiminnalle vaikea. Liiketoiminnan taloudellinen tulos jäi odotuksista, minkä seurauksena aloitettiin yhteistoimintaneuvottelut osana konsernitasoisia neuvotteluja. Neuvotteluiden tuloksena liiketoiminnan henkilöstöstä vähennettiin 73 työntekijää. Vuoden aikana myös johtamisvastuu Ruotsin ja Norjan toiminnoista siirtyi perustetulle International Support Partnerships -liiketoiminnalle.

Toukokuussa 2017 Aviation käynnisti laajan toimintamallin muutosohjelman, jolla se pyrkii sopeutumaan proaktiivisesti toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Ohjelman tavoitteena on jättää taakse hajautunut tulossyksikköorganisaatio ja siirtyä johtamaan kaikkia operatiivisia toimintoja harmonisoi-

AVIATION

Aviation-liiketoiminta tuottaa sotilas- ja siviili-ilmailun asiakkailleen lentokaluston elinkaaren tukipalveluita sekä lentokoulutusta. Myös teollisuuskaasuturbiinien ja dieselmootoreiden huolto- ja korjauspalvelut ovat oleellinen osa liiketoimintaa. Pääasiakkaina ovat Suomen merivoimat, eurooppalaiset ydinvoimalaitokset ja muut energia-alan yritykset

Vuoden aikana panostettiin muun muassa turvallisuuskriittisyyden johtamiseen.

dusti. Ohjelman myötä organisaatio uudistuu, ja liiketoiminnassa otetaan käyttöön paitsi uusi johtamismalli myös uudet ydinprosessit. Muutokset astuvat voimaan maaliskuussa 2018.

Henkilöstöpuolella panostettiin vuoden aikana turvallisuuskriittisyyden johtamiseen. Tarkoituksena on kehittää työympäristöä niin, että inhimillisten tekijöiden aiheuttamat riskit vähenevät. Vuoden aikana kehitettiin menetelmä turvallisuuskriittisten tehtävien tunnistamiseksi ja analysoimiseksi - jatkossa arviointia tehdään osana työpaikkaselvitysprosessia. Lisäksi työterveyshuollon kanssa laadittiin yhteistyössä kriteeristö työkyvyn edellytysten arviointiin ja seurantaan. Kriteeristön avulla työterveys ja työntekijä pystyvät yhdessä arvioimaan työntekijän kykyä suoriutua turvallisuuskriittisistä työtehtävistä ja -vaiheista. Pätevyudet ja niiden ylläpito ovat tärkeää koko konsernissa, mutta etenkin Aviation-liiketoiminnassa se on henkilöstöasioiden ytimessä.

VALMISTAUTUMISTA ISO 14001-YMPÄRISTÖJOHTAMISJÄRJESTELMÄN SERTIFIINTIIN

Vuonna 2017 liiketoiminnan ympäristötavoitteena oli valmistautua ympäristöjohtamisjärjestelmän uudelleen sertifiointiin ISO 14001:2015 -standardin mukaisesti. Siihen varustauduttiin laatimalla tiivistelmä standardin vaatimuksista ja vertaamalla sisäisissä ympäristöauditoinneissa nykyisen ympäristöjärjestelmän tilannetta vaatimuksiin. Työ jatkuu vuoden 2018 aikana, jolloin toteutetaan myös varsinainen sertifiointi.

Vaativien järjestelmä- ja laite-toimitusten asiantuntija edisti useita hankkeita ja kasvatti henkilöstöään

SYSTEMS

Henkilöstö

278

Liikevaihdon osuus
konsernin liikevaihdosta

7 %

Henkilöstön osuus
konsernin henkilökunnasta

10 %

Systems-liiketoiminnan vuotta sävyttivät sekä kotimaisten ja kansainvälisten projektien eteneminen että massiiviset rekrytoinnit.

Systemsin vuoden 2017 kohokohtiin kuului muun muassa useiden Puolustusvoimien hankkeiden eteneminen. Patria solmi Puolustusvoimien kanssa Hamina-luokan alusten MLU-elinjaksopäivitysprojektin aie- ja suunnittelusopimuksen lokakuussa 2017. Sopimuksen arvo oli noin miljoona euroa. Varsinainen sopimus allekirjoitettiin tammikuussa 2018. Systems huolehtii hankkeessa alusten järjestelmien päivityksestä. Projektissa tähdätään Hamina-luokan alusten eliniän jatkumiseen 2030-luvulle saakka.

Laivue 2020 -hankkeessa, jonka tavoitteena on korvata 2020-luvulla vanhentuva Merivoimien taistelualuskalusto, käytiin keskustelua taistelujärjestelmätoimittajien kanssa. Lisäksi liiketoiminnassa panostettiin kotimaisiin sensorihankkeisiin ja valmistauduttiin Ilmavoimien Hornetien korvaamiseen tähtäävään HX-hankkeeseen.

Systems- ja Aviation-liiketoiminnat aloittivat myös Rajavartiolaitoksen Agusta/Bell 412 EP -helikopterien modernisoinnin.

Systems investoi tuotekehitykseen ja kasvatti henkilöstöään, minkä myötä sillä on paremmat mahdollisuudet osallistua suuriin kotimaisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin.

Systems vastaa projektissa järjestelmien päivityksestä. Myös Hawk Mk51 -lisäkoneiden lentokuntoonlaitto ja avioniikkamodifikaatio etenivät vuoden aikana. Molemmat projektit jatkuvat vuonna 2018.

UUSIA KANSAINVÄLISIÄ SOPIMUKSIA JA JÄRJESTELMIEN ESITTELYÄ

Vuoteen 2017 mahtui onnistumisia myös kansainvälisillä markkinoilla. Patria ja itävaltalainen Schiebel aloittivat yhdessä Patrian CANDL-datalinkin (Compact Airborne Networking Data Link) integroimisen Schiebelin CAMCOPTER®S-100 miehittämättömään ilma-alukseen. Yhteistyön myötä otetaan ensimmäinen askel miehitettyjen ja miehittämättömien ilma-alusten niin sanottuihin MUMT-yhteisoperaatioihin.

Elokuussa allekirjoitettiin sarjatoimitussopimus CANDL (Compact Airborne Networking Data Link) -terminaaleista, HPA-suurtehovahvistimista ja näihin liittyvistä palveluista. Patria toimittaa CANDL-terminaalit Airbus Defence & Space -yhtiölle Saksaan.

Helmikuussa oli IDEX 2017 -tapahtuma Abu Dhabissa, jossa esillä oli AMV Part Task Trainer. Tällä simulaattorilla käyttäjä

pääsee harjoittelemaan virtuaalisessa harjoitusympäristössä AMV:n käyttöä kustannustehokkaasti myös skenaarioissa, jotka olisi vaarallista tai kallista toteuttaa oikealla kalustolla. Syyskuussa esiteltiin Patria AMV Part Task Trainerista ja Patria Nemo -koulutussimulaattorista koostuvaa yhdistettyä koulutusjärjestelmää DSEI 2017 -tapahtumassa Lontoossa.

KYMMENIÄ UUSIA ASIAANTUNTIJOITA JA OSAAMISEN KEHITTÄMISTÄ

Vuonna 2017 kiristynyt ulkopoliittinen tilanne sekä suurempi, järjestelmien merkitystä korostava megatrendi loi Systems-liiketoiminnan palveluille ja tuotteille enemmän kysyntää. Markkinoilla oli havaittavissa myös kiristyvää kilpailua. Systems vastasi muutoksiin investoimalla tuotekehitykseen ja kasvattamalla henkilöstöään, minkä myötä Patrialla on tulevaisuudessa entistäkin paremmat mahdollisuudet osallistua suuriin kotimaisiin hankkeisiin ja kansainvälisiin projekteihin. Kysynnän kasvaessa huomio on erityisesti alihankintaketjussa.

Vuoden 2017 aikana konsernin yhteistoimintaneuvotteluilla ei ollut vaikutusta liiketoimintaan, vaan sinne rekrytoitiin 46 uutta asiantuntijaa, joten liiketoiminnan henkilöstön määrä kasvoi vuoden aikana 18 prosentilla. Ohjelmistoalan osaajista on tällä hetkellä Suomessa pulaa, ja niinpä Systems pyrki vuoden aikana kiinnittämään erityistä huomiota paitsi henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimiseen myös työnantajamielikuvaan – Systems haluaa tulla nähdyksi ohjelmisto- ja järjestelmäintegraatio-osaamisen huippuyksikkönä.

Systems-liiketoiminnan henkilöstöpuolella lisättiin sisäistä verkottumista ja sen avulla henkilöstön tietoisuutta liiketoiminnan tuotteista, palveluista, osaamisalueista ja tarjonnasta. Myös

SYSTEMS

Systems-liiketoiminta tarjoaa vaativia järjestelmä- ja laitetointuksia sekä eri maiden puolustusvoimille että turvallisuusviranomaisille. Erikoisosaamisalueita ovat tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmät sekä niiden integrointi, ohjelmistot ja elinkaaren tuki.

henkilöstön projektijohtamista ja -osaamista syvennettiin ja toimintamallia vahvistettiin, jotta asiakasprojekteissa voitaisiin toimia entistäkin ketterämmin.

HUOMIOTA KIERRÄTYKSEEN

Systems-liiketoiminta on mukana Patria-konsernin ympäristötavoitteissa ja liiketoiminnan luonteen vuoksi kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen oli vuoden merkittävin ympäristösaavutus. Lisäksi Systems-liiketoiminnan Tampereen toimipisteessä päivitettiin yhdessä muiden yksiköiden kanssa paikallista kierrätysohjeistusta. Kierrättämisen lisäksi kiinnitettiin huomiota kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamiseen.

Systemsin Hallin toimipisteen kiinteistössä ryhdyttiin vuoden aikana sisäilman laadunparantamistoimenpiteisiin. Toiminta siirrettiin ongelma-alueilta väistötiloihin, ja sisäilman laadunparantamisurakoinnista allekirjoitettiin joulukuussa sopimus. Samalla parannetaan kiinteistön tiiviyyttä, ilmanvaihtoa ja ennaltaehkäistään kosteusvaurioita. Remontti on kokonaisuudessaan valmis syksyllä 2018.

Uusi liiketoiminta International Support Partnerships aloitti toimintansa

INTERNATIONAL SUPPORT PARTNERSHIPS (ISP)

Henkilöstö

127

Liikevaihdon osuus
konsernin liikevaihdosta

5 %

Henkilöstön osuus
konsernin henkilökunnasta

5 %

International Support Partnerships (ISP) käynnisti vuoden aikana toimintansa. Sen alle on koottu kansainvälinen huoltotoiminta ja elinkaaren tukipalvelut. Vuoden aikana allekirjoitettiin merkittäviä sopimuksia. Lisäksi osaksi liiketoimintaa tuli Milrem LCM OÜ, josta Patria osti enemmistöosuuden.

Vuoden aikana International Support Partnershipsissa keski-tyttiin toiminnan käynnistämiseen. Liiketoiminnan vahvuuksia ovat muun muassa vankka tekninen osaaminen ja Patrian Puolustusvoimien kumppanuudesta saatu kokemus. Lisäksi ISP:llä on erinomainen kyky toimia paikallisella tasolla.

Vuoden kohokohtiin kuului toiminnan laajentaminen yrityskaupalla, kun Patria osti lokakuussa 2017 virolaiselta Mootor Grupp AS:ltä 60 prosentin osuuden Viron suurimmasta puolustusalan huoltoyrityksestä Milrem LCM OÜ:stä. Osto on merkittävä osa Pat-

rian uutta kansainvälisen huoltoliiketoiminnan kasvustrategiaa, ja oston avulla Patria saa jalansijan Viron puolustusmarkkinoilla. Milremin kautta Patria hakee kasvua myös muissa Baltian maissa.

Huhtikuussa Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaatio (Norwegian Defence Logistics Organisation, NDLO) valitsi Patrian huoltamaan Norjan NH90-helikoptereita. Kaksivuotinen sopimus kattaa Norjan ilmavoimien NH90-helikoptereiden raskaat huollot ja korjaukset. Sopimuksessa on optio kahdelle lisävuodelle, ja se on arvoltaan yli 10 miljoonaa euroa.

INTERNATIONAL SUPPORT PARTNERSHIPS

Patria perusti vuonna 2017 uuden liiketoiminnan, International Support Partnerships, joka tarjoaa kansainvälisiä elinkaaren tukipalveluja. Liiketoiminta perustuu suurelta osin Ruotsin ja Norjan helikopterihuoltoyksiköihin, jotka liitettiin siihen Aviation-liiketoiminnasta. Uuden liiketoiminnan keskeisiä toimintoja ovat huolto ja kunnossapito, modifikaatiot, varaosat ja tekninen tuki.

Elokuussa Patria voitti myös tarjouskilpailun Norjan puolustusvoimien Bell 412 -helikoptereiden huollosta ja allekirjoitti neli-vuotisen sopimuksen Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaation kanssa. Sopimus sisältää option kolmesta lisävuodesta. Sopimuksen arvo on yli 7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 aikana liiketoiminnassa pyritään paitsi parantamaan liiketoiminnan kannattavuutta myös hakemaan kasvua, esimerkiksi kartoittamalla uusia yksiköitä, jotka voitaisiin liittää osaksi liiketoimintaa. Lisäksi tarkoituksena on kehittää toimintamallia ja kohentaa entisestään yhteistyötä Patrian muiden liiketoimintojen kanssa.

KEHITTÄMISTOIMENPITEITÄ

ISP-liiketoimintaan kuuluva Patria Helicopters AB kävi Ruotsissa yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelut aloitettiin taloudellisista ja yrityksen uudelleenorganisointiin liittyvistä syistä. Neuvottelujen tuloksena vähennettiin 21 tehtävää. Vähennykset kohdistuivat kaikkiin henkilöstöryhmiin.

Vuoden aikana Patria Helicopters AB sai myös uuden toimitusjohtajan, kun Peter Örjes aloitti työnsä kesäkuussa 2017.

Ympäristöpuolella Patria Helicopters AB etsii aktiivisesti helikopterihuoltotoimintaan sopivia, mutta vähemmän vaarallisia materiaaleja ja kemikaaleja. Lisäksi se koittaa pienentää potentiaalisesti vaarallisten aineiden varastojaan aiemmin tehtyjen päätösten mukaisesti.

Milrem LCM OÜ ylläpitää ja kohentaa asentajiensa ammattitaitoa muun muassa CV90-kompetensseja kehittämällä. Norjan Patria Helicopters AS rekrytoi puolestaan uutta, osaavaa henkilökuntaa NH90-projektiin. Lisäksi se otti käyttöönsä uusia perehdytysrutiineja ja järjesti Human factors -koulutuksen kaikille vakinaisille työntekijöilleen.

LAND

Henkilöstö

278Liikevaihdon osuus
konsernin liikevaihdosta**19 %**Henkilöstön osuus
konsernin henkilökunnasta**10 %**

Isoja kansainvälisiä hankkeita ja tuotelanseerauksia

Land-liiketoiminnan vuosi oli kaksijakoinen. Se lanseerasi vuoden aikana kaksi uutta tuotetta, joista Nemo-kontti sai Lontoossa innovaatiopalkinnon. Myös kotimaiset ja kansainväliset projektit etenivät sovitusti. Toisaalta tietyt budjetoidut hankkeet eivät ole toteutuneet tai ovat lykkääntyneet. Liiketulos on kuitenkin erinomaisella tasolla.

Liiketoiminta saavutti vuoden aikana merkittäviä virstanpylväitä. Se lanseerasi IDEX-messuilla uivan, 28 tonnia painavan AMV^{28A}-ajoneuvon sekä Nemo-kontin, joka sai myös innovaatiopalkinnon lokakuussa pidetyssä Future Mortar Systems -konferenssissa. Ajoneuvotarjonnan seuraavan laajennuksen suunnittelu ja toteutus etenivät vuoden 2017 aikana suunnitellusti, ja uusi tuote tullaan julkaisemaan virallisesti Eurosatory 2018 -messuilla. Land osallistui vuoden aikana myös Suomen ja Slovakian puolustusministeriöiden väliseen R&D -hankkeeseen ja toimitti testeihin uivan version AMV^{XP}-ajoneuvosta todella tiukassa aikataulussa.

Myös Land-liiketoiminnan ja Puolustusvoimien välinen yhteistyö otti vuoden aikana edistysaskelia ja yhteistyölle sisäisesti asetetut tavoitteet saavutettiin. Land jatkoi Puolustusvoimien XA180-miehistönkuljetusvaunujen modernisointia jopa asetettua aikataulua ripeämmin, ja asiakas on ollut ajoneuvoihin erittäin tyytyväinen. Hanke jatkuu vuonna 2018 asiakkaan hyväksyttyä seuraavien optiotoimitusten rahoituksen.

//

Ajoneuvotarjonnan seuraavan laajennuksen suunnittelu ja toteutus etenivät vuoden 2017 aikana suunnitellusti, ja uusi tuote tullaan julkaisemaan virallisesti Eurosatory 2018 -messuilla.

Myös puolalaiselle Rosomak S.A:lle valmistettujen ajoneuvojen komponenttisarjojen toimitukset etenivät suunnitelmien mukaisesti ja jatkuvat vuonna 2018.

Slovakian ja Suomen puolustusministeriöt sopivat maiden välisestä yhteisestä kehityshankkeesta koskien panssaroitua 8x8-jalkaväen taisteluaajoneuvoa (Infantry Fighting Vehicle, IFV) ja marraskuussa Patria valittiin toimittamaan uusi prototyyppi AMV^{XP}-ajoneuvosta tähän hankkeeseen.

UUDEN TOIMINTAMALLIN HIOMISTA JA TYÖTURVALLISUUDEN KEHITTÄMISTÄ

Land-liiketoiminnassa tarkennettiin vuonna 2017 henkilöstö- ja toimintamallia. Liiketoiminnassa keskityttiin jo aiemmin lanseeratun, projektilähtöisen toimintamallin yksityiskohtien hiomiseen. Liiketoiminnan vahvistamiseksi perustettiin IPS (Integrated Product Support) -toiminto, jonka tarkoituksena on kasvattaa palveluliiketoiminnan osuutta Landissa. Tavoitteena on käynnistää IPS-organisaation toiminta toukokuussa 2018.

Tavoitteena on luoda henkilöstölle entistäkin parempi työympäristö. Vuoden aikana liiketoiminnassa panostettiin myös johtamisen kehittämiseen järjestämällä sekä suorituksen johtamisen että valmentavan johtamisen koulutusta. Lisäksi panostettiin työturvallisuuden kehittämiseen. Kehitystoimenpiteiden ansi-

osta työtapaturmien määrää ja sairauspoissaoloja onkin saatu merkittävästi vähennettyä.

Työturvallisuuden hyvästä tasosta osoituksena on maailman kärkiluokkaa edustava I-tasoluokitus, jonka liiketoiminta saavutti Työterveyslaitoksen Nolla tapaturmaa -foorumin arvioinnissa osallistuessaan siihen ensimmäistä kertaa. Landin työturvallisuus työ sai myös Patrian Vuoden teko -palkinnon. Työturvallisuustyötä jatketaan edelleen. Vuoden 2018 aikana lanseerataan uusia työolosuhteita ja työturvallisuutta parantavia toimintatapoja.

YMPÄRISTÖTAVOITTEET SAAVUTETTIIN

Land-liiketoiminnan ympäristövaikutukset ovat kohtalaisen pieniä, ja vuoden 2017 aikana liiketoiminta saavutti sisäisesti asetetut ympäristötavoitteet. Lisäksi se läpäisi ISO14001-uusinta auditoinnit hyvin tuloksin.

Ympäristöasioiden saralla liiketoiminnalle on erityisen tärkeää hallita koeammuntojen ympäristövaikutuksia ja täyttää sekä toiminnalle asetetut lakisääteiset velvoitteet että viranomaisvaatimukset. Lisäksi tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset ja alihankkijoiden toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset on tunnistettava. Näihin liittyviä riskejä arvioitiin ja toimenpiteitä määritettiin vuonna 2017.

ONNISTUNEITA PROJEKTEJA JA MYYNTIHANKKEITA MYÖS ULKOMAILLA.

Käynnissä olevat kansainväliset projektit sujuivat odotusten mukaisesti. Eteläafrikkalaiselle Denel Land Systemsille myytyn AMV-komponenttien toimitukset etenivät vuoden aikana suunnitelmallisesti, ja paikallinen eteläafrikkalainen kumppani on aloittanut ajoneuvokorien hitsaamisen ja kokoonpanon. Sen sijaan kokoonpanon aloitus on kumppanista johtuen viivästynyt.

LAND

Land valmistaa korkealuokkaisia panssaroituja pyöräajoneuvoja ja kranaatinheittämiä. Lisäksi se tarjoaa niiden koko elinkaaren kattavia tukipalveluja. Landin tunnetuimpia tuotteita ovat Patria AMV-ajoneuvo, edellisen sukupolven XA-ajoneuvo sekä Patria Nemo- ja AMOS-kranaatinheitinjärjestelmät. Ne ovat markkinajohtajia tuotesegmenteissään.

//

Työturvallisuuden hyvästä tasosta osoituksena on maailman kärkeä edustava I-tasoluokitus, jonka liiketoiminta saavutti Työterveyslaitoksen Nolla tapaturmaa -foorumin arvioinnissa.

Komposiittiteknologian huipputaajana

AEROSTRUCTURES

Henkilöstö

130

Liikevaihdon osuus
konsernin liikevaihdosta

4 %

Henkilöstön osuus
konsernin henkilökunnasta

5 %

Aerostructures-liiketoiminnassa käynnistettiin Airbusin A320-koneen osien tuotanto ja edistettiin Saab-hankkeita. Globaalissa toimintakentässä kilpailu jatkui edelleen kovana.

Vuonna 2017 Aerostructures-liiketoiminnan hankkeet etenivät sovitusti. Liiketoiminta aloitti Airbusin A320-koneen pyrstön hiilikuiturakenteiden tuotannon, ja projekti on käynnistynyt erittäin hyvin. Pyrstön rakenteita toimitetaan asiakkaalle vuoden 2018 alusta lähtien. Myös yhteistyö Saabin Surveillance-liiketoiminta-alueen kanssa on edennyt, ja Aerostructures on parhaillaan valmistamassa Saab-valvontakoneisiin Airborne Early Warning -tutkarakenteita ja antenneja.

Vuoden aikana Aerostructures-liiketoiminnan globaalissa toimintakentässä oli nähtävissä kovaa kilpailua, ja tällä hetkellä

lisävolyymin saaminen on haastavaa. Liiketoiminta pyrkii vastaamaan kilpailuun monin keinoin: tuotannon automatisointia lisättiin ottamalla kaupalliseen käyttöön automaattinen lamiointilaitteisto. Lisäksi käynnistettiin paperittoman tuotantovelluksen käyttöönotto, jota jatketaan vuonna 2018.

Vuonna 2018 Aerostructures-liiketoiminnan tähtäimenä on kannattavuuskehityksen parantaminen. Tarkoituksena on paitsi edelleen tehostaa toimintaa myös luoda sellainen toimintatapa, jolla voidaan vastata parhaalla mahdollisella tavalla vuosittain muuttuvan työn sisältöihin.

AEROSTRUCTURES

Patrian Aerostructures-liiketoiminta valmistaa ja ylläpitää vaativia, komposiittisia lentokonerakenteita ja on aktiivisesti mukana kehittämässä uusia komposiittiteknologioita. Ydinosamista ovat komposiittirakenteiden tehokas tuotanto ja vahva suunnitteluosaaminen.

TOIMINNAN JA TYÖSUOJELUN KEHITTÄMISTÄ

Aerostructures-liiketoiminnassa käytiin vuoden 2017 aikana yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelut pidettiin tuotannollisista ja taloudellisista sekä uudelleenorganisoitumisen syistä. Näiden neuvottelujen tuloksena irtisanottiin yksi henkilö ja lomautettiin noin 45 henkilöä toistaiseksi tai määräajaksi eri pituisiksi jaks-oiksi. Lomautusten keskimääräinen kesto oli viisi viikkoa.

Raportointikauden työterveyden toimintasuunnitelman mukaiset tavoitteet olivat tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisy ja vähentäminen yhteisillä toimenpiteillä, työpaikkakäynnit sekä varhaisen välittämisen mallin hyödyntäminen. Tavoitteet saavutettiin hyvin. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien trendi on laskeva, ja varhaisen välittämisen mallin hyödyntäminen yhteistyössä esimiesten kanssa on saanut erittäin hyvää palautetta. Työterveysneuvotteluita käydään tarvittaessa.

Ympäristöpuolella liiketoiminnan tavoitteena oli ISO14001-standardin mukainen toiminnan toteuttaminen, seuranta ja raportointi. Painopisteenä oli myös jätehuollon kehittäminen, jossa onnistuttiin.

Millog kehitti yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa

MILLOG

Henkilöstö

1 087

Liikevaihdon osuus
konsernin liikevaihdosta

45 %

Henkilöstön osuus
konsernin henkilökunnasta

39 %

Millogin vuosi painottui Puolustusvoimien strategisen kumppanuuden kehittämiseen, lisäksi toteutettiin toimitilainvestointeja. Yhtiö sai elokuussa myös uuden toimitusjohtajan. Millogin tytäryhtiö Senop panosti tuotekehitykseen.

Vuonna 2017 Millog saavutti sekä liikevaihdolle että liiketulokseen asetetut tavoitteet. Vuoden aikana myös Millogin ja Puolustusvoimien välistä toiminnan suunnittelua kehitettiin; kunnossapitotehtävien suunnittelu laajennettiin kattamaan seuraavan viisivuotiskauden työt. Suunnitelman avulla sekä Millogin että Puolustusvoimien on merkittävästi aikaisempaa helpompaa suunnitella resurssien käyttöä.

Vuonna 2017 tehtiin päätös ja valmisteltiin Millogin siirtymisen Valtionhallinnon Turvallisuusverkon (TUVE) asiakkaaksi vuoden 2018 aikana, mikä osaltaan syventää strategista kump-

panuutta ja tehostaa yhteisten tietojärjestelmien käyttöä.

Vuoden aikana Millog osallistui kansainväliseen yhteistyöhön, esimerkiksi rauhanturvaamistehtäviin. Millogin korjaamo tuotti kunnossapitopalveluita Libanonissa toimiville rauhanturvaajille. Lisäksi yhtiö osallistui puolustusvoimien yhteistyöhankkeisiin Pohjoismaissa, muun muassa Norjassa.

Millog sertifioitiin myös uusiutuneiden AQAP 2110 (Allied Quality Assurance Publication) -vaatimusten mukaisesti.

Merkittävä tapahtuma oli lisäksi toimitusjohtajan vaihtuminen; Millogin pitkäaikainen toimitusjohtaja Aarne Nieminen jäi vuonna

//

Millogin ja Puolustusvoimien kunnossapitotehtävien suunnittelu laajennettiin kattamaan seuraavan viisivuotiskauden työt. Näin molempien resurssien käyttöä on merkittävästi helpompaa suunnitella.

2017 eläkkeelle. Uutena toimitusjohtajana aloitti elokuussa diplomi-insinööri Sami Pitkänen.

INVESTOINTEJA UUSIIN TOIMITILOIHIN

Vuosi 2017 oli Millogille investointien aikaa. Säkylän uudet toimitilat otettiin suunnitelman mukaisesti käyttöön toukokuussa. Kajaanin uusien vuokratilojen rakentaminen etenee aikataulussa, ja toiminta alkaa uusissa tiloissa elokuussa 2018. Uppinnien toimitilojen esiselvitys valmistui puolestaan marraskuussa. Päätös uusista toimitiloista tehdään vuoden 2018 alkupuoliskolla.

SENOP TÄHTÄÄ KANSAINVÄLISILLE MARKKINOILLE

Millogin (100 %) tytäryhtiö Senop kehittää ja valmistaa tuotteita turvallisuus- ja puolustusalan tarpeisiin. Sen osaamista ovat korkean teknologian pimeänäkölaitteet, MIL-standardit täyttävä järjestelmälusta teknisille- ja johtamisjärjestelmille sekä vaativat järjestelmäintegraatiot. Vuonna 2017 Senop panosti vahvasti kansainvälistymiseen. Tässä auttoivat paitsi sen nykyaikainen tuotepöytä myös toimiminen valittujen kumppanien kanssa sekä merkittävä panostaminen uusiin tuotteisiin. Tuotekehityspanokset ovat alku seuraavan sukupolven tuotteille.

Senop kehitti vuoden aikana myös uuden sukupolven

MILLOG

Patrian (61,8 %) tytäryhtiö Millog toimii Puolustusvoimien strategisena kumppanina vastaten Maa- ja merivoimien kaluston kunnossapidosta. Lisäksi se toimii asiantuntijaorganisaationa. Sen keskeisenä tehtävänä on huolehtia yhdessä Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen kanssa materiaalisesta valmiudesta. Millogin (100 %) tytäryhtiö Senop Oy tuottaa optoelektronisia järjestelmiä sekä järjestelmäintegraatiopalveluita.

hyperspektrikamerateknologiaa. Hyperspektrimarkkinan odotetaan kasvavan tulevina vuosina voimakkaasti eri käyttösovel-lusten kehittymisen kautta. Lisäksi Senop investoi optroniikan teknologiakehitykseen aloittamalla freeform-teknologian suorituskyvyn rakentamisen sekä freeform-teknologiaan perustu-vien tuotteiden kehittämisen. Freeform-optiikan valmistukseen tehtävä investointi varmistaa optroniikan huoltovarmuuden Suomessa pitkälle tulevaisuuteen.

Vuoteen mahtui myös DSEI-messut Lontoossa. Messuilla lan-seerattiin optroniikan HUSKY-tuotteista tähytys- ja maalinpai-kannuslaite LILLY sekä FCTS-tähtäin (Fire Control Thermal Sight). Lisäksi yhtiö lanseerasi DSEI-messuilla Arctic fox -järjestelmä-alustan vaativien teknisten- ja johtamisjärjestelmien suojaksi ja aloitti sen toimitukset.

JOHTAMISMALLIEN KEHITYSTÄ

Vuoden aikana Millogissa käytiin yrityskohtaiset työehtosopi-musneuvottelut. Millog on ainoa teknologiatoimialan alan yritys, jolla on oma yrityskohtainen työehtosopimus ja uudet, sekä työnantajan että työntekijöiden yhteisesti hyväksymät työehtosopimukset allekirjoitettiin joulukuun alussa.

Millog panosti erityisesti johtamisen kehittämiseen. Valtaosa esimiehistä on käynyt viimeisten vuosien aikana Reilu johtami-nen -esimiesvalmennusohjelman. Ohjelman myötä johtamisen laatu on parantunut merkittävästi. Reilu johtaminen -valmen-nuksia jatketaan vuonna 2018, ja seuraavaksi pilotoidaan työyhteisötaitoja kehittävää Reilu työkaveri -valmennusta.

Millogissa testattiin lisäksi uutta arkijohtamisen mallia. Mallin tavoitteena on lisätä toiminnan tehokkuutta. Pilotista on saatu erinomaisia palautteita ja tuloksia, ja malli laajennetaan vuonna 2018 koko yhtiön laajuiseksi. Vuoden 2017 aikana käynnistettiin työturvallisuutta kehittäviä hankkeita ja työturvallisuusmitta-rien mukaan kehitys on ollut positiivista.

Nammo – korkean teknologian ampumatarvikkeita

Kansainvälisesti toimivan Nammo-konsernin omistajina ovat tasaosuuksin Patria ja Norjan valtio. Nammon osaamista ovat ampumatarvikkeet ja ruudit, ohjusten rakettimoottorit sekä ympäristöystävälliset demilitarisointipalvelut.

Korkean teknologian tuotteisiin ja palveluihin erikoistunut Nammo toimii 14 maassa ja sen liikevaihdosta 90 prosenttia tulee Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta. Yhtiö jakautuu kuuteen liiketoimintoon: kaupalliset ampumatarvikkeet, pienen ja keski-kaliiperin sotilasampumatarvikkeet, suuren kaliiperin ampumatarvikkeet, olalta laukaistavat ohjusjärjestelmät, rakettimoottorit sekä demilitarisointipalvelut ja meriturvallisuustuotteet, kuten hätäraketit.

Vahva asiantuntemus, tuotekehitys, halu turvata ympäristöä ja innovatiivisten teknologiaratkaisujen kehittäminen ovat yhtiön kulmakiviä.

Nammo tavoittelee kasvua ja asemansa vahvistamista sekä kasvattamalla omaa liiketoimintaansa että yritysostoin. Patrian tilinpäätöksessä Nammo-konserni on luokiteltu uudelleen vuoden 2013 alusta yhteisyritykseksi ja yhdistetty konserniti-linpaatukseen pääomaosuusmenetelmällä aiemmin käytetyn suhteellisen yhdistelymenetelmän sijaan.

Nammo AS julkaisee oman vuosikertomuksensa ja yhteiskun-tavastuuraporttinsa, jotka ovat luettavissa yhtiön verkkosivuilla www.nammo.com.

NAMMO

Nammo AS kehittää ja tuottaa korkean teknologian ampu-
matarvikkeita sekä sotilas- että siviilikäyttöön. Tuotteisiin
kuuluvat myös olalta laukaistavat asejärjestelmät sekä
rakettimootorit sotilas- ja avaruussovelluksiin. Nammo on
kansainvälisesti johtava ympäristöystävällisten demilita-
risointipalvelujen tuottaja. Nammo työllistää noin 2 200
ammattilaista yli 30 paikkakunnalla 14 eri maassa, ja sillä on
toimipaikkoja Norjassa, Australiassa, Espanjassa, Intiassa,
Kanadassa, Puolassa, Ruotsissa, Saksassa, Suomessa, Sveit-
sissä, Irlannissa, Iso-Britanniassa, USA:ssa ja Yhdistyneissä
Arabiemiirikunnissa.

Patria (50 %) ja Norjan valtio (50 %) omistavat tasaosuudet
Nammosta.

Vastuullisuus on toiminnan perusedellytys

Vastuullisuus on olennainen osa liiketoimintaa myös puolustusteollisuudessa, jonka eettisiä perusteita kyseenalaistetaan usein julkisuudessa. Suomen valtion enemmistöomistuksessa olevalle yritykselle hyvä yrityskansalaisuus on toiminnan perusedellytys.

Patrian yritysvastuu liittyy vahvasti sen toimialaan ja sen rooliin puolustusvoimien strategisena kumppanina. Patrian tavoitteena on ylläpitää konsernin mainetta hyvänä yrityskansalaisena. Patria kantaa vastuuta taloudellisesta suoriutumisesta, oman henkilöstönsä ja sidosryhmiensä sekä ympäristön hyvinvoinnista. Patriassa painotetaan avointa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa. Vastuullista toimintaa kehitetään jatkuvasti ja sen koulutukseen panostetaan. Tavoitteena on myös ylläpitää henkilöstön tietoisuutta sekä mahdollisuutta vaikuttaa vastuulliseen toimintaan työyhteisössä. Patriassa on uusi yritysvastuupolitiikka, jossa määritellään yritys vastuun raamit, linjaukset ja vastuut.

Vastuullinen toiminta on osa jokaisen patrialaisen arkipäivää. Se on lakien, asetusten erilaisten säädösten ja sopimusten noudattamisen lisäksi omaan toimintaan liittyvien riskien tunnistamista ja niiden ennaltaehkäisyä sekä eettisen toiminnan kehittämistä niin yrityksen sisällä kuin myös laajemmin koko

toimialalla. Patria toimii aktiivisesti suomalaisen Puolustus- ja Ilmailuteollisuus ry:n (PIA) sekä sen eurooppalaisen kattojärjestön AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) puitteissa sekä YK:n Global Compactissa sekä sen pohjoismaisessa verkostossa.

Liiketoiminta useissa maissa eri lainkäyttöalueilla sekä alan monimutkainen sääntely vaikuttavat siihen, että riski rikkomuksista on olemassa huolimatta hyvistä aiheista ja Patrian panostuksesta eettisen toiminnan varmistamiseen. Rikkomukset voivat aiheuttaa maineriskiä ja taloudellista vahinkoa. Etenkin ympäristötietoisuuden kehittyminen myös puolustustuotteiden piirissä voidaan nähdä mahdollisuutena tulevaisuudessa.

Patrian vastuullisuuden osa-alueita ovat taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöön liittyvä vastuu. Patrian uuden strategian julkaisemisesta johtuen vuodelle 2017 ei vastuullisen toiminnan osalta oltu määritelty vuosikohtaisia painopistealueita.

PATRIAN EETTINEN TAPA TOIMIA

Eettinen toiminta ja sen jatkuva kehittäminen ovat tärkeitä kaikessa kansallisessa ja kansainvälisessä liiketoiminnassa, mutta puolustusvälineiteollisuudessa niiden merkitys korostuu erityisesti.

Patria-konsernin maine ja pitkän aikavälin luotettavuus kumppanina, niin kotimaassa kuin kansainvälisillä markkinoillakin, muodostavat kannattavan liiketoiminnan perustan ja vaikuttavat merkittävästi konsernin arvoon.

Toimintatapamme perustuvat rehellisyyden, läpinäkyvyyden, vastuullisuuden ja kestävä kehityksen periaatteisiin. Ne ovat linjassa Patrian arvojen kanssa ja ne, samoin kuin vientilupakäytännöt, yhteistyö- ja muut sopimukset, ohjaavat Patrian tapaa toimia.

Olemme yrityksenä sitoutuneet toimintamaidemme lakien ja säädösten noudattamiseen. Kunnioitamme muun muassa seuraavia kansainvälisiä sitoumuksia: Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeuksien julistus, YK:n Global Compact -aloite ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) säännöt.

Patrialla on nollatoleranssi korruptioon ja lahjontaan. Emme hyväksy henkilöstömme tai liikekumppaniemme epäeettistä tai korruptoitunutta toimintaa ja toimimme aktiivisesti sen ehkäisemiseksi.

Eettinen toimintaohjeemme määrittelee tapamme toimia erilaisissa tilanteissa vastuullisen toiminnan varmistamiseksi. Tätä toimintaohjetta täydentävät yksityiskohtaisemmat politiikat ja ohjeet. Kaikkien työntekijöiden ja vuokratyöntekijöiden velvollisuus on tutustua tarvittaessa täydentäviin ohjeisiin ja politiikoihin. Patria sitoutuu tarjoamaan henkilöstöllemme koulutusta ja tietoa sekä käymään jatkuvaa vuoropuhelua ulkopuolisten liikekumppaniensa kanssa varmistaakseen, että kaikki asianosaiset ovat tietoisia toimintatavastamme.

Pyrimme takaamaan näiden ohjeiden mukaisen toiminnan järjestämällä ja kehittämällä tarkoituksenmukaisia tarkastus-, seuranta- ja raportointimenettelyjä.

Olli Isotalo
Toimitusjohtaja

Pitkän aikavälin tavoitteet ovat säilyneet ennallaan. Vuoden aikana määriteltiin uudet lyhyen aikavälin tavoitteet ja niiden mittarit. Lisäksi sovittiin ulkopuolisen asiantuntijaorganisaation kanssa tehtävästä raportoinnin kehittämisestä vuoden 2018 aikana. Tällä halutaan vastata entistä paremmin GRI-raportoinnin linjauksiin ja tuottaa sidosryhmille siten selkeämpi ja helpommin vertailtavissa oleva raportti, joka kattaa myös Patrian ulkomaan yksiköiden luvut.

YRITYSVASTUUN JOHTAMINEN

Yhtiökokous on yrityksen korkein toimielin. Se vahvistaa Patrian yritysvastuutavoitteet. Valtioneuvoston (13.5.2016) periaatepäätöksen mukaisesti hallitus vastaa yritysvastuun johtamisen järjestämisestä ja integroinnista yrityksen strategiaan. Hallitus vahvistaa konsernin eettiset toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista. Tarkastusvaliokunta valvoo compliance- ja ethics-alueisiin liittyviä asioita.

Johtokunta valmistelee toimitusjohtajan johdolla Patrian strategian ja valmistaa yritysvastuun integroinnin osaksi sitä. Johtokunta hyväksyy yritysvastuun teemat ja tavoitteet vuosittain sekä seuraa tavoitteiden toteutumista.

Johtokunnan nimeämänä viestintäjohtaja toimii myös yhteiskuntavastuujohtajana, joka johtaa yritysvastuutiimiä. Yritysvastuutiimi koostuu konsernitason vastuullisista johtajista, kuten henkilöstöjohtajasta ja lakiasiainjohtajasta, joka toimii myös Chief Compliance Officerina, sekä liiketoimintojen ja konsernijohdon muista asiantuntijoista. Tiimi valmistelee ja vastaa tavoitteiden mukaisesta toiminnasta konsernitasolla ja huolehtii toiminnan mahdollistamisesta liiketoiminnoissa.

Liiketoiminnoissa toimitaan yritysvastuun ohjeistuksen mukaisesti tavoitteiden saavuttamiseksi yritysvastuutiimin tuella. Liiketoiminnot avustavat yritysvastuun raportoinnissa raportoimalla omista tuloksistaan olennaisissa asioissa.

Vastuullisuusasioista raportoidaan säännöllisesti Patrian johtokunnalle, hallitukselle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle, joilla puolestaan on vastuu näiden osa-alueiden valvonnasta ja ohjauksesta. Vastuullisuus on Patriassa osana jokaisen patrialaisen toimintaa ja työtehtäviä.

OLENNAISUUSTEEMAT, TAVOITTEET JA MITTARIT

Patrian vastuullisen toiminnan olennaisuusteemat päivitettiin sidosryhmäkyselyn pohjalta. Teemat vastaavat Patrian johdon asettamia linjauksia uuden strategian mukaisesti. Patrian yritysvastuun olennaisimmat teemat on kiteytetty viiteen osa-alueeseen, jotka ovat rooli puolustusvoimien kumppanina ja huoltovarmuus, puolustusmateriaaliviennin vastuulliset toimintatavat, toiminnan eettisyys ja hyvät hallintokäytännöt, taloudellinen tuloksellisuus sekä työhyvinvointi.

Oleellinen yritysvastuun osa-alue	Rooli puolustusvoimien kumppanina ja huoltovarmuus	Puolustus-materiaaliviennin vastuulliset toimintatavat	Toiminnan eettisyys ja hyvät hallintokäytännöt	Taloudellinen tuloksellisuus	Työhyvinvointi
Tavoite	Olla haluttu ja luotettu yhteistyökumppani.	Olla luotettu toimija puolustusmateriaaliviejänä.	Olla alansa tunnustettu eettinen toimija.	Taloudellinen kannattavuus.	Tarjota turvallinen ja innostava työympäristö koko henkilöstölle.
Mittari	Yrityskuvakysely, jossa mitataan erityisesti asiakaslähtöisyyttä ja yhteistyötä.	Transparency International UK:n Defence Companies Anti-Corruption Indexin tulokset julkisen ja sisäisen tiedon perusteella sekä viennin parissa työskentelevien koulutuksen jatkuva kehittäminen.	Koko henkilöstön kattava vuosittainen koulutuksen suoritusprosentti sekä yrityskuvan kehittyminen osana yrityskuvakyselyä.	Ko. vuodelle budjetoidun liikevoittotavoitteen saavuttaminen.	Sairauspoissaolo-prosentti ja työtyytyväisyyskyselyn tulokset.

VAATIMUSTENMUKAISEN JA EETTISEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Patrian vaatimustenmukaisen ja eettisen toiminnan kehittämien jatkui suunnitellusti aktiivisesti pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että Patrian eettisen ja lahjonnan-vastaisen toiminnan periaatteet ovat tunnettuja sidosryhmien keskuudessa ja Patria nähdään yhtiönä, jolla on korkeat eettisen toiminnan standardit. Lisäksi tavoitteena on, että Patrian merkittävimmät yhteistyökumppanit toimivat vähintään Patrian eettisen ohjeistuksen tasoisesti sekä, että Patrian henkilöstö on tietoinen eettisistä periaatteista ja tietää miten toimia.

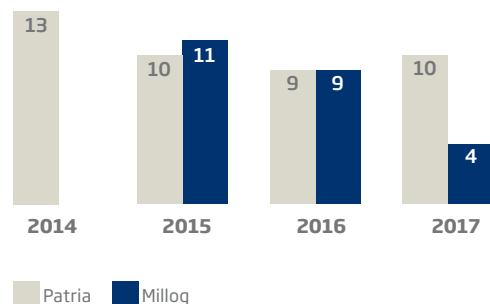
Keskeinen käytännön kehitystoimenpide oli eettisen toimintaohjeen, Code of Conductin päivittäminen vastaamaan entistä paremmin omistajien, sidosryhmien sekä toimintaympäristön vaatimuksiin. Se on julkaistu osoitteessa <https://www.patria.fi/fi/patria/eettinen-toimintaohje>. Lisäksi henkilöstö suoritti vuosittaisen eettisen koulutuksen. Myös eettisen toiminnan valvontaan liittyvät prosessikuvaukset päivitettiin konsernin toi-

mintajärjestelmässä. Uusi prosessikuvaus luotiin toimintajärjestelmään koskien toimintaa ja raportointia vakavissa tapauksissa, jollaisiksi on määritelty vakava uhka terveydelle tai elämälle, kiusaaminen, seksuaalinen tai muu häirintä, vakava ja jatkuva epäasiallinen käyttäytyminen, korruptio, verosäännösten rikkominen, petos, kavallus, sisäpiirikauppa, ympäristörikkomus ja muu rikollinen toiminta.

Patriassa aloitettiin valmistelut uuden tietosuojalainsäädännön täyttämiseksi ulkopuolisen asiantuntijaorganisaation avulla. Tietosuojaan liittyvä koulutus toteutettiin verkkokoulutuksena, joka oli pakollinen kaikille toimihenkilöille, mutta jonka suorittamista suositeltiin koko henkilöstölle. Millogissa vastaava koulutus toteutettiin johdon luokkahuonekoulutuksena sekä verkkokoulutuksella.

Säännöllinen yhteistyö osaomistajan, norjalaisen Kongsbergin kanssa jatkui. Yhteistyön merkittävimpiä etuja ovat ohjeistusten ja prosessien vertailu sekä parhaiden käytäntöjen jakaminen.

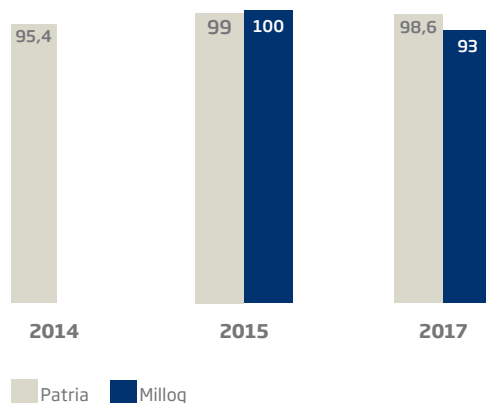
Epäeettisen toiminnan raportointikanavan ilmoitusten määrä vuosittain

Epäiltyjen epäeettisten toimien raportointi pysyi entisellä tasolla. Kaikki raportit tutkittiin. Vakavia rikkomuksia ei tullut esiin, pääosin raportit käsitelivät epäasiallista käytöstä. Näiden johdosta eettisessä koulutuksessa käsiteltiin aihetta tavallista enemmän. Millogin vähentyneen raportoinnin arvioidaan johtuvan vuosittaisesta koulutuksesta ja raportoinnin siirtymisestä entistä enemmän linjaorganisaation normaaliksi toimintatavaksi.

Eettinen koulutus

%

Patriassa koko henkilöstö, sekä Suomessa että ulkomailla, suorittaa vuosittain eettisen toiminnan verkkokoulutuksen. Koulutuksessa 2017 käsiteltiin laajasti erilaisia käytännön tilanteita, mutta painopisteenä oli henkilöstön työhyvinvointi ja epäasiallisen käytöksen kohtaaminen työssä. Koulutuksen suoritukset olivat entisellä, hyvällä tasolla.

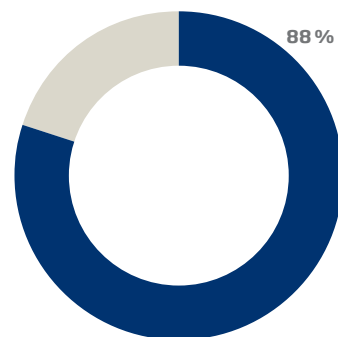
RAPORTOINTI- JA LASKENTAPERIAATTEET

Raportin piiriin kuuluvat emoyhtiö Patria Oyj ja sen enemmistöomistuksessa 2017 olleet tytäryhtiöt Suomessa eli Patria Finance Oyj, Patria Aviation Oy, Patria Land Systems Oy ja Millog Oy sekä näiden Suomessa toimivat enemmistöomistuksessa olevat tytäryhtiöt. Ulkoistettujen toimintojen luvut eivät sisälly Patrian raporttiin. Patrian ja Norjan valtion tasaosuuksin omistama Nammo AS puolestaan raportoi itsenäisesti vastuullisuudestaan.

Henkilöstötunnusluvut kattavat Suomen toiminnot, paitsi henkilöstömäärä keskimäärin, joka sisältää kaikki Patrian enemmistöomistuksessa olevien tytäryritysten luvut. Raportointia kehitetään, jotta vuoden 2018 luvut sisältävät myös ulkomaan yksiköiden luvut.

Patria keskittyy konsernitasoisessa, ulkoisessa ympäristövaikutusraportoinnissa valitsemiinsa olennaisiin ympäristövaikutuksiin.

Tietosuojakoulutus

Patriassa on valmistauduttu tulevaan tietosuojalainsäädäntöön lisäämällä tietoisuutta muun muassa tietosuojakoulutuksen muodossa. Koulutuksen on läpäikänyt yli 88 % Patrian kaikista toimihenkilöistä.

kohdealueisiin, jotka ovat energia ja vesi sekä jätteet. Ympäristötiedot raportoidaan kahdeksalta toimipaikalta (Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Halli, Linnavuori, Malmi, Pirkkala, Tikkakoski ja Utti). Millog Oy:n ympäristötietoja ei raportoitu, koska tiedonkeruujärjestelmän kehitystyö on vielä kesken.

Raportin tiedot on kerätty konsernin sisäisistä tietojärjestelmistä. Mittaus- ja laskentamenetelmien osalta on käytetty GRI-ohjeistuksen mukaisia suosituksia aina kun se on ollut mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Tunnusluvuissa on aina maininta käytetystä mittaus- ja/tai laskentamenetelmästä. Henkilöstöä koskevat tiedot saadaan Patrian HR-järjestelmästä. Tapaturmatilastot saadaan vakuutusyhtiöltä.

Taloustunnusluvut ovat pääsääntöisesti Patrian tilinpäätöstietoja, jotka koko laajuudessaan ovat saatavilla osoitteessa www.patria.fi.

Vastuu kannattavasta toiminnasta

Kannattava toiminta on kaiken liiketoiminnan ja siten myös vastuullisuuden perusta. Patrian tavoitteena on toimia kustannustehokkaasti ja kannattavasti ottaen huomioon sekä roolinsa puolustusvoimien kumppanina että toimintansa vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Patriassa keskeisimmät taloudellisen vastuun osa-alueet taloudellisen suoriutumisen lisäksi ovat korruptionvastaiset toimintatavat, rahanpesun ehkäiseminen ja kilpailumääräyksien mukainen toiminta.

Patria kasvattaa ja kehittää liiketoimintaa pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Tämä edellyttää panostusta asiakassuhteiden, palvelujen ja osaamisen kehittämiseen, jotta asiakkaille voidaan tarjota luotettavat tuotteet ja palvelut. Pitkän aikavälin kannattavan kasvun varmistamiseksi on tärkeää optimoida taloudellisten resurssien käyttö.

Toimittaja- ja alihankintaverkoston kanssa toimitaan ammatillisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteistyössä toimintaa kehitetään kustannustehokkaaksi.

Kannattavasta toiminnasta maksetaan omistajille yhtiökokouksen määrittämiä osinkoja. Yleishyödylliseen toimintaan käytettävät varat osoitetaan tahoille, jotka valitaan keskitetysti ja läpinäkyvästi.

Verostrategia on läpinäkyvä ja perustuu siihen, että verot maksetaan sinne missä toiminta tapahtuu. Patria ei hyödynnä veroparatiiseja verojen minimointiin. Patrian verostrategiana on tukea liiketoimintaratkaisuja ja varmistaa niiden asianmukainen toteuttaminen myös verotuksen näkökulmasta. Lähtökohtana on

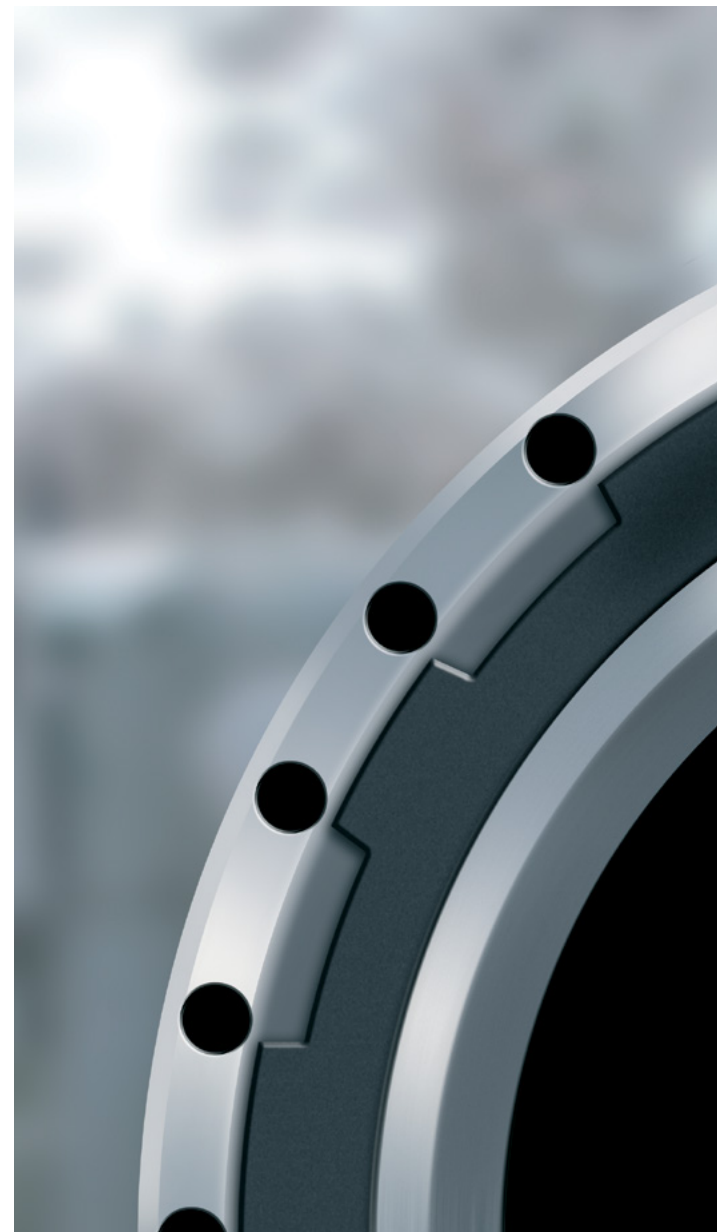
paikallisen lainsäädännön noudattaminen sekä ilmoitusveloitteiden hoitaminen. Patria ei hyväksy toiminnassaan rahanpesua.

Patrian taloudellinen raportointi on luotettavaa ja ajantasaista.

TALOUDELLINEN SUORIUTUMINEN

Patria-konsernin myynti ja kannattavuus laskivat tilikaudella 2017 edellisvuodesta. Liikevaihto oli 467,7 miljoonaa euroa (489,9 miljoonaa euroa vuonna 2016) ja laski 4,5 % vuoteen 2016 verrattuna. Liikevaihdosta puolustustarvikkeiden ja niiden huollon osuus oli 94 % (95 %) ja siviilituotteiden osuus vastaa-vasti 6 % (5 %). Tilikauden liikevaihdosta 33 % (41 %) kertyi Suomen ulkopuolelta.

Konsernin tilikauden liikevoitto oli 33,9 miljoonaa euroa ja 7,2 % liikevaihdosta (74,6 miljoonaa euroa, 15,2 %). Konsernin tilikauden tulos ennen veroja oli 31,3 miljoonaa euroa (71,7 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden oman pääoman tuotto oli 10,4 % (26,2 %). Liikevoiton lasku johtui pääosin Land-liiketoiminnan isojen vientiprojektien vuosittaisesta vaihtelusta sekä

välimiesmenettelyn päätöksestä, joka koski Puolan vastakaup-
pavelvoitteisiin liittyvää sopimusriitaa. Tietyt isot vientihank-
keet päättyivät vuoden 2016 aikana tai vuoden 2017 alussa,
kun taas uusien kansainvälisten hankkeiden tarjousvaihe jatkuu
edelleen. [Lisää taloudellisesta suoriutumisesta tilinpäätösosi-
ossa.](#)

Yhtiö maksoi vuoden 2016 tuloksesta osinkoa 1,12 euroa
kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n
omistamaa osaketta kohden, eli yhteensä 31 182 915,68 euroa,
joka vastaa 49,8 % konsernin 2016 tilikauden voitosta.

RAHANPESUN JA LAHJONNAN VASTAISET TOIMET

Vuoden aikana päivitettyssä eettisessä toimintaohjeessa, Code
of Conductissa linjattiin selkeästi nollatoleranssi sekä rahanpe-
suun että lahjontaan. Patria toimii aktiivisesti näiden ehkäise-
miseksi kouluttamalla henkilöstöään tunnistamaan epäeettisen
toiminnan ja rohkaisee ilmoittamaan sellaisesta.

Keskeisiä käytännön kehitystoimenpiteitä olivat eettisen toi-
mintaohjeen päivittämisen lisäksi, vuosittainen koko henkilöstön
eettinen koulutus ja sekä eettisen toiminnan valvontaan liitty-
vän raportointikanavan päivitys sekä siihen liittyvien prosessien
päivitys konsernin toimintajärjestelmässä. Uusi prosessikuvaus
luotiin toimintajärjestelmään koskien toimintaa ja raportointia
vakavissa tapauksissa, jollaisiksi on määriteltä muiden muassa
korruptio, verosäännösten rikkominen, petos, kavallus, sisäpiiri-
kauppa ja muu rikollinen toiminta.

SITOUTUMINEN REILUUN KILPAILUUN

Patria edistää omalta osaltaan toimivaa kilpailua niillä markki-
noilla, joilla se toimii ja noudattaa kaikkea sovellettavaa kilpailu-
ja kartellien vastaista lainsäädäntöä. Patria ei tee eikä hyväksy
kilpailijoiden välisiä sopimuksia tai muita järjestelyjä, jotka voivat
rajoittaa kilpailua. Patria ei myöskään käytä hyväkseen mahdol-
lista määräävää markkina-asemaa ja se hankkii sulautumisten tai
yrityskauppojen toteuttamisille tarpeelliset luvat.

TÄSMÄLLINEN TALOUDELLINEN RAPORTOINTI JA

AVOIMEN VEROSTRATEGIAN NOUDATTAMINEN

Patria noudattaa kaikkia sovellettavia kirjanpidon ja taloudel-
lisen raportoinnin sääntöjä. Patrian taloudellinen raportointi
perustuu IFRS-standardeihin.

Kaikki finanssitransaktiot tulee hyväksyä Patrian päätöksen-
tekokäytäntöjen mukaisesti ja kirjata kirjanpitoon. Kirjaamis- ja
raportointivelvollisuudet ovat sitovia, ja ne ovat vuosittaisten
tilintarkastusten ja sisäisen valvonnan piirissä. Patria ei missään
olosuhteissa vääristele tai väärennä taloudellisia tai muita asia-
kirjoja eikä tarjoa harhaanjohtavaa tietoa.

Patria-konserni noudattaa kunkin toimintamaansa verolakeja ja
-säädöksiä. Mikäli verolainsäädännössä ei ole selkeitä ohjeita,
pääperiaatteina ovat varovaisuus, konservatiivinen lähestymis-
tapa ja läpinäkyvyys.

Sidosryhmäkohtaiset taloudelliset pääomavirrat (taloudelliset rahavirrat sidosryhmille), *-merkityt eivät pakollisia

Suora taloudellinen arvo, milj. EUR			2014	2015	2016	2017
		Konsernin liikevaihto	462,0	427,7	489,9	467,7
		Liiketoiminnan muut tuotot	28,5	20,4	23,4	21,2
		Rahoitustuotot	1,3	0,1	0,4	0,1
Asiakkaat*	Myynti	Tuotot yhteensä	491,7	448,2	513,8	489,0
Toimittajat*	Tavarat, materiaalit, palvelut	Yrityksen ulkopuolelle maksetut rahavirrat, materiaalit ja palvelut, liiketoiminnan muut kulut	265,1	217,3	254,2	267,3
Henkilöstö	Palkat ja palkkiot	Maksut henkilöstölle	154,7	170,0	169,7	171,2
Julkinen sektori	Verot	Maksut valtiolle (verot)	4,6	4,3	4,3	9,5
Yleishyödylliset tahot	Tuet ja lahjoitukset	Lahjoitukset ja muut yleishyödylliset panokset	0,0	0,0	0,0	0,0
		Maksut osakkeenomistajille ja lainantarjoajille				
Osakkeenomistajat	Osingot	Osingot	38,0	13,9	13,9	31,2
Rahoittajat*	Rahoituskulut	Korot ja muut rahoituskulut	2,5	2,5	3,3	2,7
	Menot	Jaettu yhteensä	465,0	408,0	445,4	481,9
	Myynti - menot = lisäarvo	Toiminnan kehittämiseen jäänyt taloudellinen arvo	26,7	40,1	68,3	7,1
Investoinnit		Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä yritysten hankinnat	8,1	23,9	16,5	19,6

Nammo-konsernin konsolidointi tapahtuu 1.1.2014 alkaen pääomaosuusmenetelmällä aiemman rivi riviltä -menetelmän sijasta. Vuoden 2013 vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta konsolidointitapaa. Aiemman konsolidointimenetelmän mukaiset vertailutiedot on esitetty talouskatsauksessa 2014, joka löytyy internetsivuilta osoitteesta <http://patria.fi/fi/media/tilinpaatokset>.

Verojalanjälkiselvitys

Konserni toimii Suomen lisäksi muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Puolassa, Yhdistyneissä Arabiemiraateissa, USAssa ja Etelä-Afrikassa. Patrian periaatteena on maksaa kussakin maassa sille kuuluvat välilliset ja välittömät verot paikallisten lakien ja säännösten mukaisesti. Patrialla ei ole toimivia yhtiöitä alhaisen verotuksen maissa. Patrian verostrategiana on tukea liiketoimintaratkaisuja ja varmistaa niiden asianmukainen toteuttaminen myös verotuksen näkökulmasta. Lähtökohtana on paikallisen lainsäädännön noudattaminen sekä ilmoitusvelvoitteiden hoitaminen.

2017	Suomi	Ruotsi	Puola	Yhteensä
Tilikaudelta maksettavat välittömät verot, M€ (yhtiön suoraan maksamat verot ja veronluonteiset maksut)				
Tuloverot (EVL-vero)	4,4		0,0	4,4
Työnantajamaksut (työnantajan eläke- ja sosiaaliturvamaksut ym)	1,4	1,7		3,2
Kiinteistöverot	0,3	0,0		0,3
Muut verot (tonnisto-, varainsiirtoverot ym)	0,0	0,0		0,0
Tilikaudelta maksettavat välilliset verot, M€ (verot, jotka yhtiö maksaa osana palvelun / tuotteen hintaa ja jotka jäävät yhtiön kuluksi)				
Muut verot	0,1			0,1
Tilikaudelta tilitettävät verot, M€ (verot, jotka yhtiö perii asiakkailtaan tai työntekijöiltään ja tilittää verottajalle)				
Palkkaverot (ennakonpidätykset, työntekijän sosiaaliturvamaksut ym)	35,2	1,6		36,8
Lähdeverot	0,0			0,0
Arvonlisäverot, myynnit	102,7	6,6	11,0	120,3
Arvonlisäverot, hankinnat	-71,1	-10,4	-5,2	-86,8

Taulukossa on eritelty merkittävimmät maat, lisäksi konserniyhtiöt ovat maksaneet veroja Kroatiaan, Norjaan ja Viroon.

Sosiaalinen vastuullisuus

Patrian sosiaalinen vastuu muodostuu sitoutumisesta henkilöstöön, asiakkaisiin ja muihin sidosryhmiin sekä yhteiskuntaan, jossa konsernin rooli Puolustusvoimien strategisena kumppanina on merkittävä. Henkilöstöä ja muita tärkeitä sidosryhmiä kannustetaan ja osallistetaan toimintatapojen kehittämiseen. Yhteistyökumppaneilta odotetaan vastaavanlaista, vastuullista toimintatapaa. Patriassa keskeisimmät sosiaalisen vastuun alueet liittyvät toiminnan turvallisuuteen, henkilöstöön ja hankintaketjuun.

Patria tarjoaa turvallisen, tuottavan ja terveellisen työympäristön, jossa jokainen yksilö ja tiimi voi pystyä erinomaiseen suoritukseen hyvin johdetussa organisaatiossa. Jokaisen johtajan vastuulla on johtaa esimerkillään eli käyttäytymällä Patrian arvojen ja johtamiskäytäntöjen mukaisesti. Häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä ei sallita missään muodossa.

Työturvallisuustoiminnan päämääränä on yritys, jossa henkilöstöön ja aineelliseen pääomaan kohdistuvat riskit tehokkaasti poistetaan tai minimoidaan. Puolustusvälinealalla myös muut turvallisuuden ja laadukkaan tekemisen toimenpiteet ovat keskiössä.

Tavoitteena on omalta osalta edistää entistä kestävämmän yhteiskunnan kehitystä. Vastuullinen yrityskansalaisuus tarkoittaa uusien kehityskohteiden etsimistä yhdessä muiden arvoketjun sidosryhmien ja yhteiskunnan jäsenten kanssa. Patrialle tärkeitä asioita ovat puolustusmateriaaliviennin käytäntöjen kehittäminen ja toiminta korruptiota vastaan.

IHMISOIKEUDET

Patria kunnioittaa ja edistää toiminnassaan YK:n ihmisoikeuksien julistuksen määrittelemiä yleismaailmallisia ihmisoikeuksia.

Patria pitää yleismaailmallisina perusoikeuksina muun muassa ajattelun, mielipiteen, ilmaisun, uskonnon ja rauhanomaisen kokoontumisen vapautta sekä sitä, ettei ketään syrjitä rodun, iän, kansalaisuuden, sukupuolen tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella. Patria ei myöskään hyväksy pakkotyön tai lapsityövoiman käyttöä.

Patrian yritys vastuutiimiläisiä osallistui yritys vastuuverkosto FIBSin Ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroin toteuttamaan ihmisoikeuskoulutukseen, jossa tarjottiin

- tietoa ihmisoikeuksien historiasta ja yleisestä merkityksestä sekä siitä miten ihmisoikeudet linkittyvät liiketoimintaan
- tietoa ihmisoikeuksien sisällöstä ja käytännön merkityksestä yritystoiminnalle
- tukea ja välineitä ihmisoikeuksia koskevan vaikutus- ja riskien-

arvioinnin tekemiseksi, ihmisoikeusstrategian laatimiseksi tai täsmentämiseksi sekä ihmisoikeusvastuun integroimiseksi eri liiketoimintoihin

- vinkkejä ja työkaluja yrityksen sisäiseen ja ulkoiseen ihmisoikeusviestintään, myös ihmisoikeusriskien toteutumistilanteissa.

Patrian toiminnalla ei nähdä olevan välittömiä negatiivisia ihmisoikeusvaikutuksia. Välillisesti vaikutukset liittyvät Patrian valmistamien tuotteiden käyttöön. Vastaavasti näitä tuotteita voidaan käyttää tietyissä tilanteissa ihmisoikeuksien puolustamiseen. Patrian mahdollisuudet vaikuttaa tuotteiden käyttöön pitkällä aikavälillä nähdään olevan vähäiset.

VASTUULLINEN TYÖNANTAJA

Alansa huippuammattilaiset kokevat Patrian hyvänä paikkana työskennellä ja he ovat ylpeitä työstään. Patrialaiset arvostavat sitä, että heille tarjotaan ainutlaatuisia työtehtäviä, joustavaa työskentelyä tuetaan ja Patriassa rohkaistaan myös uudenlaisen ajatteluun. Turvallisuus on osa kaikkien patrialaisten työtä.

YHTEISTOIMINTANEUVOTTELUT JA VAIHTUVUUS

Konsernitasoiset yhteistoimintaneuvottelut käytiin syksyllä, neuvottelujen taustalla olivat tuotannolliset, taloudelliset sekä toiminnan uudelleenjärjestelytarpeesta johtuvat syyt. Lopputuloksena konsernista väheni 101 tehtävää. Merkittäviä organisatiomuutoksia tehtiin liiketoiminnoissa ja konsernitoiminnoissakin

uudistettiin toimintatapaa. Vaihtuvuusluku oli lähinnä tästä johtuen 5,5 prosenttia kun se edellisenä vuonna oli 4,5 prosenttia. Vaihtuvuus on yli teollisuuden keskiarvoa.

MUUTOKSIA HENKILÖSTÖPALVELUISSA

Konsernipalveluiden muutokset tarkoittivat muutoksia myös henkilöstöpalveluissa - työtehtäviä vähennettiin ja uudelleenorganisoiitiin. Konsernin henkilöstöpalvelut keskittyvät jatkossa yhteiseen osaamisen kehittämiseen ja muutoksenhallintaan sekä henkilöstötyön asiantuntijapalveluihin. Liiketoimintojen henkilöstöammattilaiset keskittyvät tukemaan oman liiketoiminnan tavoitteita resursoinnin, osaamisen ja esimiestuen kysymyksissä.

Patrian konsernitasoisen henkilöstötyön painopisteet ovat:

osaamisen kehittäminen ja kehittämisohjelmien ja oppimisen työkalujen toteuttaminen, palkitsemisen kehittäminen sekä henkilöstöpolitiikan kehittäminen ja tuki.

TYÖKYVYN VARMISTAMINEN

Työkyvyn varmistaminen on ollut vahvasti esillä myös 2017. Tämä on jatkumoa vuonna 2015 aloitetulle tavoitteelliselle työlle. Keinoina ovat olleet mm. varhaisen välittämisen mallin systemaattinen soveltaminen, tiivis yhteistyö työterveyshuollon ja eläkevakuutusyhtiön kanssa sekä esimiesten valmentaminen työhyvinvoinnin teemoissa. Työtyytyväisyyttä on mitattu Patrian henkilöstön keskuudessa toteutettavalla Pulssi-kyse-lyllä, joka toteutetaan jälleen vuonna 2018.

Patrian velvollisuutena on tarjota turvallinen ja terveellinen työympäristö koko henkilöstölle. Henkilöstön velvollisuus on puolestaan huolehtia omasta ja työtovereiden työturvallisuudesta ja työterveydestä niin hyvin kuin käytettävien keinoin on

mahdollista. Jokaisen työntekijän on ilmoitettava sellaisista havaitsemistaan vaaroista ja puutteista, jotka voivat aiheuttaa vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.

Aktiivisella työsuojelutoiminnalla edistetään työterveyttä ja -turvallisuutta sekä yksilöiden ja työyhteisön hyvinvointia, mikä myös parantaa osaltaan yhtiön kannattavuuden kasvua. Johdon vastuulla on luoda turvallinen työympäristö, joka on työterveys- ja työturvallisuusmääräysten mukainen. Johdon vastuulla on myös mahdollistaa hyvä työsuojelun ja -turvallisuuden taso takaamalla sen hoitoon työn vaatimat resurssit. Esimiesten tehtävä on valvoa, että määräyksiä ja käytäntöjä noudatetaan. Työyhteisön hyvinvoinnin kehittäminen on kaikkein yhteinen tavoite.

Perinteisestä työsuojelusta huolehtimisen lisäksi on tärkeää huolehtia sekä fyysisestä että henkisestä hyvinvoinnista. Ongelmat on tunnistettava ja niihin on tarjottava ratkaisuja. Jokaisen Patrian työntekijän oikeus ja velvollisuus on ylläpitää toimintaa, joka edistää hänen oman hyvinvointinsa ja työyhteisön hyvinvoinnin kehittymistä. Toisten työntekijöiden ja kolmansien osapuolten kanssa toimiessa on ylläpidettävä avoimuuden ja suvaitsevuuden, kunnioituksen ja kohteliaisuuden sekä oikeudenmukaisuuden ja luottamuksen ilmapiiriä. Patrian epäeettisen toiminnan ilmoituskanavan kautta tulleista ilmoituksista merkittävä osa liittyi henkilöstöasioihin, lähinnä epäilyihin epäasiallisesta käytöksestä työpaikalla. Kaikki ilmoitukset tutkittiin ja toimenpiteisiin ryhdyttiin.

Tapaturmataajuus nousi edellisvuoden 15:stä 21:een. Taso on kuitenkin vastaavaan teollisuuteen nähden edelleen hyvä. Patrian johto myönsi Land-liiketoimintayksikölle Vuoden teko -palkinnon työturvallisuuden eteen tehdystä hyvästä työstä ja tuloksista. Patria-konsernin yhteisessä työsuojelupäivässä tutustuttiin Landin malliin paikan päällä ja jaettiin oppeja muille liiketoiminnoille.

Patriassa työterveyshuollosta vastaa Finla Työterveys ry, joka koordinoi keskitetysti kaikkien Patrian toimipaikkojen työterveyshuollon. Tämän toimintamallin avulla kaikilla paikkakunnilla

noudatetaan Patrian yhteisiä toimintaperiaatteita ja raportointi sekä kustannusten hallinta hoidetaan keskitetysti palveluntuottajasta riippumatta.

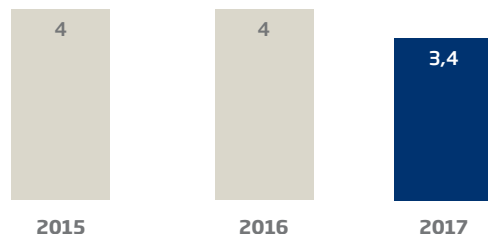
Liiketoiminnoissa tehdyt toimet sairauspoissaolojen vähentämiseksi ovat tuottaneet tulosta. Sairauspoissaolot vähenivät, keskiarvon ollessa 3,4 prosenttia, kun se edellisessä vuonna oli 4,0 prosenttia. Sairauspoissaolot ovat alan teollisuuden keskitasoa.

JATKUVA OPPIMINEN JA UUDISTUMINEN

Patriassa henkilöstön osaaminen on keskiöissä onnistuneen asiakastyön toteuttamisessa. Patrian uuden strategian pohjalta määritettiin strategisia kyvykkyyksiä, joita kehittämällä pitkällä aikavälillä asiakas voi myös tulevaisuudessa luottaa Patrian henkilöstön huippuosaamiseen. Henkilöstön kyvykkyydestä huolehtimisessa esimiehet ovat avainroolissa.

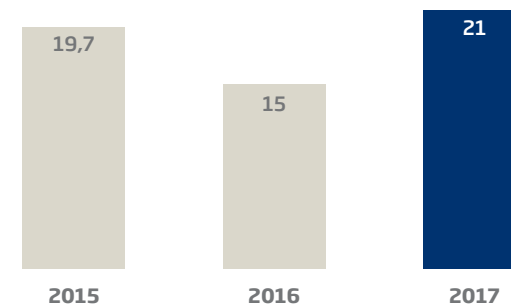
Kehityskeskusteluiden käyntiaste vuonna 2017 oli konsernissa

Patria-konsernin sairauspoissaolojen kehitys

Sairauspoissaolot vähenivät, keskiarvon ollessa 3,4 prosenttia, kun se edellisessä vuonna oli 4,0 prosenttia. Sairauspoissaolot ovat alan teollisuuden keskitasoa.

Tapaturmataajuus Patria-konsernissa lkm/milj.työtuntia

Tapaturmataajuus nousi edellisvuoden 15:stä 21:een. Taso on kuitenkin vastaavaan teollisuuteen nähden edelleen hyvä.

90 prosenttia (92 %). Patrian Kampus-verkko-oppimisympäristössä tuetaan kehityskeskusteluihin valmistautumista ja tavoitteiden asettamista. Kampukseen kirjataan henkilökohtaiset oppimistavoitteet kehityskeskustelussa sovitun mukaisesti. Tarjolla on lisäksi laaja valikoima erilaisia kursseja, joiden lisäksi tärkeä rooli on muilla oppimisen muodoilla. Työssäoppiminen, erilaisiin projekteihin osallistuminen, osaajan ”varjostaminen” havainnoimalla hänen työskentelyään, mentorointi, työtehtävien laajennus muun muassa tarjoavat sosiaalisen oppimisen muotoja.

Uusien työntekijöiden perehdytyksen tueksi on käytössä Patrian matkassa -online-peli. Pelillisen työskentelyn kautta tuodaan Patriassa tärkeitä asioita esiin, kuten liiketoimintaa, käytäntöjä ja ohjeistuksia. Työntekijä pääsee arvioimaan omaa perehtymistään testikysymysten kautta. Hän saa myös tehtäväksiantoja haastatella työkavereita ja osallistaa heitä laajemmin hyvän työuran alkuun.

Patrian avainosaajien Leap-kehittämishjelma oli käynnissä myös vuonna 2017. Sen tavoitteena on vahvistaa tulevaisuuden johtajien kyvykkyyttä tunnistaa toimintaympäristön muutoksia, kehittyä strategisessa ajattelussa, toteuttaa muutoksia organisaatiossa ja kehittyä ihmisten johtajina. Vuonna 2017 ohjelmaan osallistui 23 patrialaista eri liiketoiminnoista.

PALKITSEMINEN

Työntekijöillä ja toimihenkilöillä palkka määräytyy työehtosopimusten palkkausjärjestelmien pohjalta. Ylempien toimihenkilöiden palkasta sovitaan kahdenkeskin sopimuksin, ja tehtävien vaativuusarviointiin käytetään IPE-järjestelmää (International Position Evaluation).

Onnistumisista ja hyvistä työsuorituksista palkitaan lisäksi tulos- ja voittopalkkioilla, järjestelmän piirissä on koko Patrian henkilöstö. Pääosa henkilöstöstä voi saada maksimissaan 1,8 kuukauden palkkaa vastaavan vuosittaisen tulos- ja voitto-

palkkion. Maksettavan tulo- ja voittopalkkion keskimääräinen toteutuma on ollut noin 50 prosenttia. Järjestelmä on kuvattu tarkemmin osoitteessa <https://www.patria.fi/fi/ura/patria-tyopaikkana/palkkaus-ja-palkitseminen>.

Patriassa on käytössä henkilöstörahastolain alainen palkkiorahasto, johon noin 20 prosenttia henkilöstöstä on sijoittanut jo vuodesta 2015 tulos- ja voittopalkkiotaan.

Patriassa on käytössä koko henkilöstöä koskevat joustavat työajat. Organisaatiossa on hyvin pystytty järjestämään osaaikatyötä, vuorottelu- ja opintovapaita.

Henkilöstön harrastustoimintaan osoitettiin vuonna 2017 110 euroa työnantajan tukea henkilöä kohden.

VAIKUTTAMINEN

Patriassa kunnioitetaan neuvottelujärjestystä. Työpaikan työsuhteita koskevat asiat käsitellään ensisijaisesti työntekijän ja hänen esimiehensä kesken. Työehtosopimusten luottamusmies- ja neuvottelujärjestelmät täydentävät tätä perussuhdetta. Paikallinen sopiminen on vakiintunutta yhteistoimintaa. Paikallisia sopimuksia tehdään eri tasoilla organisaatiota asiasta riippuen. Patriassa henkilöstöedustus on konsernin neuvottelukunnassa, konsernikokouksessa ja liiketoimintojen johtoryhmissä. Lisäksi liiketoiminnoittain on yhteisiä kokouksia sekä työsuojelutoimikuntien kokouksia, joissa käydään läpi yhteistoimintalain edellyttämät asiat säännöllisesti.

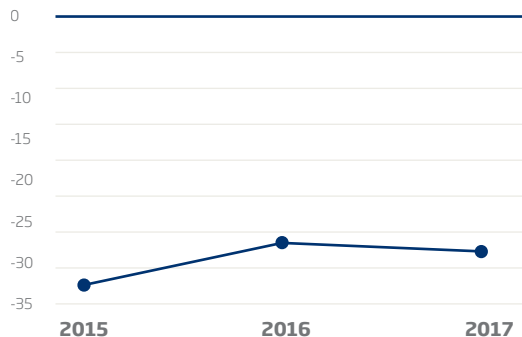
Perinteinen aloitetoiminta on korvattu Lean-toimintamallilla liiketoiminnoittain.

TASAVERTAISUUS JA MONIMUOTOISUUS

Patriassa lähtökohtana on, että jokainen patrialainen edistää omalla käytöksellään ja toiminnallaan tasavertaisuuden toteutumista. Jokaisella on oikeus ja velvollisuus puuttua esille tuleviin epäkohtiin. Tämä on tärkeä perusta hyvälle johtamiselle ja sitä

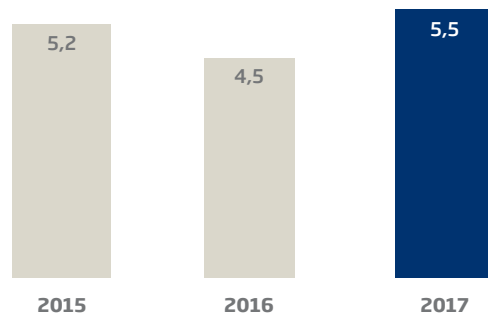

Työnantajamielikuvan kehitys Universummittauksissa

Patrian työnantajamielikuva on säilynyt lähes entisellään tekniikan opiskelijoiden keskuudessa Universumin tutkimuksen mukaan.

Henkilöstön vaihtuvuus Patria-konsernissa %

Merkittäviä organisaatiomuutoksia tehtiin liiketoiminnoissa ja konsernitoiminnoissakin uudistettiin toimintatapaa. Vaihtuvuusluku oli lähinnä tästä johtuen 5,5 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 4,5 prosenttia. Vaihtuvuus on yli teollisuuden keskiarvon.

kautta myös tulokselliselle toiminnalle. Patriassa on tasavertaisuuspolitiikka, sekä liiketoimintakohtaiset tasavertaisuussuunnitelmat. Joka toinen tai kolmas vuosi tasavertaisuuden onnistumista tutkitaan henkilöstölle osoitetulla kyselyllä. Kyselyn perusteella päivitetään liiketoimintakohtaiset tasavertaisuussuunnitelmat.

TYÖNANTAJAMIELIKUVA

Ulkoista työnantajamielikuvaa on mitattu osallistumalla Universumin työnantajamielikuvatutkimuksiin. Patria sijoittui 2017 sijalle 29 tekniikan ja luonnontieteiden alan opiskelijoiden ihannetyönantajien listalla. IT-alan opiskelijat arvostivat Patrian sijalle 30 eli nousua edellisvuoteen on 12 sijaa. Edellisenä vuonna Patrian sijoitukset olivat 28. ja 42. Universumin toteuttamassa ammattilaistutkimuksessa ihanteellisimpien tekniikan ja luonnontieteiden ammattilaisten työnantajalistalla Patria sijoittui sijalle 43 (29) ja IT-alan ammattilaisten työnantajalistalla sijalle 31 (33).

Patrian asiantuntijat toimivat kouluttajina korkeakouluissa ja tilaisuuksissa oman työnsä ohessa. Yhtiö osallistuu aktiivisesti eri rekrytointitapahtumiin ja tukee ammatillisia oppilaitoksia tarjoamalla oppilaille harjoittelupaikkoja ja mahdollisuuden suorittaa oppitunteja, harjoitus- ja lopputöitä. Opiskeluidensa loppuvaiheessa oleville Patriassa oli tarjolla monitasoinen Trainee-ohjelma, johon osallistui 19 opiskelijaa.

TOIMINNAN TURVALLISUUS

Patrian toimialalla yritysturvallisuudella on keskeinen tehtävä toiminnan häiriöttömyyden varmistajana.

Patrian yritysturvallisuuden tehtävänä on mahdollistaa vastualueidensa osalta liiketoiminta Patrian toimialalla sekä edistää ja varmistaa liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuutta; varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa huolehtimalla

siitä, että näihin tilanteisiin on varauduttu ennakolta; varmistaa Patrian luotettavuus yhteistyökumppanina asiakkaille, viranomaisille ja muille sidosryhmille, sekä ylläpitää turvallisuustasoa, jolla asiakkaiden, muiden sidosryhmien sekä oman tiedon ja materiaalin suoja voidaan taata.

Ensisijainen vastuu yritysturvallisuudesta on Patrian liiketoiminnoilla ja konsernitoiminnoilla omaan toimintaansa liittyen. Patrian yritysturvallisuus tuottaa liiketoiminnoille ja tukitoiminnoille palveluja yritysturvallisuuden eri osa-alueilla. Lisäksi yritysturvallisuus ohjaa, kehittää ja valvoo yritysturvallisuuden kokonaisvaltaista hallintaa sekä ylläpitää tarvittavaa osaamista ja sen kehittämistä Patriassa.

Yritysturvallisuuden osa-alueet ovat tuotannon turvallisuus, pelastusturvallisuus, varautuminen ja kriisinhallinta, toimitilaturvallisuus, väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta, tietoturvallisuus sekä henkilöstöturvallisuus

Patrialle on myönnetty Kansallinen Yritysturvallisuustodistus vuonna 2016. Määrätyt kansalliset turvallisuusviranomaiset (DSA ja NCSA) tarkastavat säännöllisesti Patrian yritysturvallisuustason.

ALIHANKINTAKETJU

Patria pyrkii luomaan tavarantoimittajiensa kanssa luotettavia, oikeudenmukaisia ja kumpaakin osapuolta hyödyttäviä suhteita. Tavarantoimittajien valinta perustuu vapaaseen ja rehelliseen kilpailuun sekä läpinäkyviin valintakriteereihin, joita ovat esimerkiksi sellaiset objektiiviset tekijät kuin laatu, toimintavarmuus, toimitusajat ja hinnat. Henkilökohtaiset syyt eivät vaikuta valintoihin. Patria edellyttää tavarantoimittajiensa noudattavan tässä ohjeessa esitettyjä periaatteita ja toimintamaidensa kansallista lainsäädäntöä.

Työ hankinnan kehittämiseksi jatkui Purchase to-Pay -järjestelmän (P2P) käyttöönotolla. Toimittajien määrää ja sopimukselli-

suutta seurattiin aktiivisesti ja hankinnan raportointia kehitettiin.

Hankinnan riskit, mukaan lukien eettiseen toimintaan liittyvät riskit, arvioidaan moniportaisesti vuosittain konsernin kokonais-riskiarvioinnin puitteissa, tarjousprojektien toimittajariskien arvioinnissa, toimittajakentän kehittämisen yhteydessä ja toimittajien tarjousevaluoinneissa.

Patrialla on noin 3 200 toimittajaa 40 maassa. Hankinnoista noin 65 prosenttia tehdään suomalaisilta yrityksiltä. Muut merkittävät toimittajamaat ovat Puola, Ranska, Iso-Britannia, Ruotsi, Hollanti, Saksa ja USA.

Vakituisessa työsuhteessa

96,5 %

Naisten osuus johtokunnasta

3/9

Sairauspoissaolot

3,4 %

Henkilöstöluvut

Henkilöstö	2015	2016	2017
Henkilöstö keskimäärin	2 806	2 765	2 792
Näistä Suomessa	2 746	2 646	2 751
Työntekijät %	45	43	42
Toimihenkilöt %	22	21	20
Ylemmät %	33	36	38
Naisten osuus koko henkilöstöstä %	15	15	15
Naisten osuus hallituksessa	2/5	2/8	2/8
Naisten osuus johtokunnassa	1/7	2/8	3/9

Koulutus	2015	2016	2017
Yliopisto %	14	15	16
Ammattikorkeakoulu %	31	31	30
Ammattikoulu/lukio %	53	52	51
Peruskoulu %	2	2	2

Työsuhteet	2015	2016	2017
Keski-ikä	44,9	45,4	45,6
Työsuhteen kesto, v	14,8	15,1	15
Vaihtuvuus %	5,2	4,5	5,5
Vakituiset työsuhteet %	95	95	96,5
Osa-aikaiset työntekijät %	2	2,1	2,5

Terveys ja turvallisuus	2015	2016	2017
Sairauspoissaolot %	4	4	3,4
Tapaturmataajuus	19,7	15	21

Ainutlaatuiset työt motivoivat

Patriassa puolustus-, turvallisuus- ja ilmailuteollisuuden monipuoliset tehtävät työllistävät yhteensä 2 800 osaajaa. Patrialla on merkittävä osa asiakkaidensa toimintakyvyn ylläpitoa ja kehittämistä. Patrialaiset työskentelevätkin ainutlaatuisessa ympäristössä, jota värittävät erilaiset turvallisuuteen ja asiakasvaatimuksiin liittyvät velvoitteet.

Esimiestyön ja osaamisen kehittäminen ovat henkilöstöasioiden painopistealueita. Ainutlaatuinen huipputeknologian osaaminen ja vuosikymmenien kokemus ovat perustana myös tulevaisuuden menestyksellisiin tuote- ja palvelukonsepteihin.

EERO RANTALA

OHJELMISTOSUUNNITTELIJA SYSTEMS-LIIKETOIMINNASSA

”Maanpuolustus kuuluu perusarvoihini ja pidän arvokkaana sitä, että teen merkityksellistä työtä.

Ohjelmistokehityksessä tulee joka päivä sopivia haasteita vastaan, sillä järjestelmät ovat monimutkaisia. Minulla meni ihan kevyesti kaksi kuukautta, ennen kuin aloin ymmärtää tuotetta, jota olemme tekemässä. Olen ottanut innolla vastaan kaiken uuden, mitä olen saanut opetella.

Tiimityö on palkitsevaa, ja tiimimme jokaisella jäsenellä on omat vahvuutensa. Jos itselle tulee vastaan joku paha päähkinä, koko projekti ei pysähdy. Sitä ei ole tilivelvollinen ainoastaan asiakkaalle, vaan myös tiimille.”

JOHANNES KÄLLI

TRAINEE AVIATION-LIIKETOIMINNASSA

”Trainee-ohjelmassa olen pystynyt yhdistämään opiskelun, työn Patrialla ja mielenkiintoni moottoreihin. Opintojen tarjoama teoria sekä käytännön kokemus insinööriharjoittelijana Patrian dieselmoottoriyksikössä Linnavuoressa ovat olleet toimiva yhdistelmä. Työn osa-aikaisuus on tarjonnut mahdollisuuden keskittyä samaan aikaan diplomi-insinööriin opintojen suorittamiseen.

On ollut kiinnostavaa päästä tutustumaan yrityskulttuuriin sekä näkemään millaisia tehtäviä täällä on. Koneteekkarin näkökulmasta Patriassa on paljon mielenkiintoista. Avi Trainee -ohjelma oli monella tapaa ainutlaatuinen kokemus.”

Sidosryhmäyhteistyö

Patria tekee yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden, hallitusten ja valtion virkamiesten kanssa monilla eri tasoilla ja monin tavoin (esim. yrityskansalaisena, veronmaksajana ja työnantajana). Hallitusten, virastojen ja virkamiesten kanssa toimiessa tulee soveltaa korkeita eettisiä normeja ja läpinäkyvyyttä. Erityisvaatimukset koskevat vuorovaikutusta hallitusten ja valtio-omisteisten yritysten kanssa esimerkiksi hankinnan, lobbauksen, edustamisen ja kestityksen alueella. Kaikkien Patrian henkilöstöön kuuluvien tulee käyttäytyä rehellisesti, totuudenmukaisesti ja täsmällisesti ja noudattaa Patrian käytäntöjä, ohjeita ja menettelytapoja sekä kaikkia sovellettavia lakeja toimiessaan virkamiesten kanssa.

Yhteistyö asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa on tiivistä ja pitkäjänteistä. Hyvä kumppanuus tarkoittaa Patrialle ammattimaista, luotettavaa, avointa ja läpinäkyvää yhteistyötä, jonka kaikki asianosaiset voivat hyväksyä varauksetta. Sidosryhmäsuhteita hoidetaan rehellisesti, reilusti ja luottamuksellisesti. Kumppanuudesta erinomaisina esimerkkeinä ovat erilaiset kumppanuussopimukset, kuten Puolustusvoimien ja Patrian välinen sotilasilmailun järjestelmien elinkaaripalveluja koskeva strateginen kumppanuussopimus sekä Millogin ja Puolustusvoimien laajennettu kumppanuussopimus.

Sidosryhmäkyselyssä yli 90 prosenttia antoi Patrian yrityskuvalle arvosanan kiitettävä tai hyvä. Kyselyn mukaan Patria edustaa vahvaa erityisosaamista ja on luotettava kumppani. Patrialla nähtiin myös olevan vaativat ja haasteelliset tehtävät.

Patria oli mukana tukemassa Nuku rauhassa -kampanjaa, joka oli vapaaehtoista maanpuolustus- ja turvallisuustyötä sekä kokonaisturvallisuutta esittelevä Suomi 100 -juhlahanke. Valtakunnallinen ja voittoa tavoittelematon hanke toi yhteen kaikki kokonaisturvallisuuden toimijat: kansalaiset, järjestöt, viranomaiset ja yritykset.

Patria jatkoi yhteistyötä Ilmailumuseoyhdistyksen, Keski-Suomen Ilmailumuseon ja Suomen Ilmailumuseon kanssa VL Myrsky -hävittäjälentokoneen entisöintiprojektissa hankkeen päätukijana. Entisöintityössä on mukana myös teknisen alan oppilaitoksissa opiskelevia nuoria sekä muun muassa Jyväskylän ja Vantaan nuorisotyöpajat. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on hankkeessa keskeistä. Myös Suomen Sotilasurheiluliiton kanssa jatkettiin pitkäjänteistä yhteistyötä. Tällä edistetään varusmiesten liikunnallista elämäntapaa myös varusmiespalveluksen jälkeen. Patria on ollut mukana vuodesta 2011 tukemassa Suomen ampumahiihdon maajoukkuetta ja jatkoi yhteistyötä myös kaudella 2017-18.

Lisäksi Patria tukee YK:n Global Compact -toimintaa vuosittaisella vapaaehtoisella tuella. Joululahjoitusvaroin yhtiö tuki Itämeren suojelua World Wildlife Foundationin kautta. Patria tapasi kansalaisjärjestöjen edustajia eri tilaisuuksissa. Yhtiö järjesti kotimaisille järjestöjen edustajille aamutilaisuuden, jossa jatkettiin jo aiemmin luotua keskusteluperinnettä. Yhtiö jatkoi keskustelua vastuullisuustoiminnan kehittämisestä myös Transparency International UK:n kanssa.

Sidosryhmä	Vuorovaikutus	Arviointi
Omistajat	Hallitustyöskentely, yhtiökokoukset, johdon tapaamiset ja vuorovaikutus omistajan kanssa, sidosryhmälehti, tiedotustilaisuudet, lehdistötiedotteet, vuosikertomukset ja talouskatsaukset, internetsivut	Hallituksen ja omistajan palaute, hallituksen tarkastusvaliokunnan palaute
Henkilöstö	Avoin ja jatkuva viestintä, konsernikokoukset, vuotuiset kehityskeskustelut, henkilöstöinfot ja sisäinen viestintä, intranet, strategiapäivä, henkilöstölehti, koulutukset, työsuojelutoiminta, aloite- ja jatkuvan parantamisen toiminta	Henkilöstön tyytyväisyyskyselyt, eri toimintojen tyytyväisyys- ja seurantakyselyt, intranetin kyselyt, sisäiset palautekanavat
Asiakkaat	Säännölliset asiakaskontaktit, tuotteiden elinkaarenaikainen asiakastuki, asiakastilaisuudet ja -seminaarit, asiakaslehdet, internet, konferenssit ja messut, tuotedokumentit, asiakaspalautejärjestelmä, asiakastyytyväisyyden mittaust	Asiakaskyselyt, palaute, laatujärjestelmä, auditoinnit
Toimittajat	Avoin ja aktiivinen vuorovaikutus hankintaorganisaation ja toimittajien välillä, toimittajahallintajärjestelmä, toimittajapäivät	Toimittaja-arvioinnit, auditoinnit
Viranomaiset	Viranomaisyhteistyö ja -raportointi mm. ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuuskysymyksiin liittyen, vastuullisuusraportit, yritysesittelyt, viestintä, internet	Sidosryhmäkyselyt, palaute
Teollisuuden ja liike-elämän järjestöt	Jäsenyys ja aktiivinen toiminta toimiala- ja teollisuusjärjestöissä (esim. PIA, NORDEFCO, ASD, ELDIG, Teknologiateollisuus ry)	Vuorovaikutus, tapaamiset, sidosryhmäpalaute, näkyvyys
Kansalaisjärjestöt ja muut järjestöt	Avoin yhteistyö ja tapaamiset kansalaisjärjestöjen kanssa, jäsenyydet, tuki (esim. Transparency UK, YK:n Global Compact, FIBS, eri kansalaisjärjestöt Suomessa) vastuullisuusraportti, muut raportit, sponsorointi, lahjoitukset, kuten joulumuistamiisiin tarkoitetut varat nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi	Sidosryhmäpalaute, kommunikoinnin ja tapaamisten määrä, näkyvyys
Oppilaitokset, opiskelijat	Harjoittelupaikkojen ja lopputyömahdollisuuksien tarjoaminen, tutkimus- ja kehityshankkeet, vierailijaluennot, rekrytointitapahtumat, yleisesittelyt, vierailut, seminaarit, opiskelutoiminnan tukeminen, internet, sosiaalisen median kanavat, kampanjat, avoimet ovet -tilaisuudet	Työnantajamielikuvatutkimukset, sidosryhmäpalaute, rekrytointitapahtumien kävijä- ja kyselyiden määrät sekä saatu palaute
Media	Kansalliset ja kansainväliset julkaisut, lehdet, online media, messut ja tapahtumat, haastattelut, tiedotteet, sidosryhmälehti, verkkolehti, internet, materiaalipankki, sosiaalisen median kanavat, tapaamiset, vierailut, tutustumiskäynnit	Luotauksekyselyt, vuorovaikutus, palaute, mediaseuranta, viestien läpimeno ja oikeellisuus, viestien sävy mediassa, toimialaseuranta, aktiivisuus sosiaalisessa mediassa ja postauksien klikkausmäärät

Ympäristöraportoinnin kehittämiseen panostuksia

Patrian ympäristövastuuta ohjaavat konsernin ympäristöpolitiikka ja kansainväliset ympäristövastuun periaatteet, joihin yhtiö on sitoutunut. Keskeisimmät ympäristövastuun osa-alueet ovat sidosryhmäkyselyn mukaan kemikaali- ja ympäristölainsäädännön seuraaminen, jätteiden kierrättäminen ja energiatehokkuus.

Patria edistää konkreettisoin toimenpitein kestäväää kehitystä toiminnassaan. Energian ja veden käyttöä tehostetaan sekä vaikutetaan positiivisesti jätteiden kierrättämiseen ja vastuulliseen hävittämiseen.

Patrian ympäristövastuun kehitystyöstä vastaa ympäristötyöryhmä, jonka tehtävänä on edistää yhteistyötä sekä tiedon ja kokemusten jakamista liiketoimintojen välillä sekä kehittää konsernin ympäristövastuun suunnittelua ja raportointia. Ympäristötyöryhmän toiminnan kehittämiseen otettiin vuonna 2017 avuksi ulkoinen asiantuntijaorganisaatio (Insinööritoimisto Ecobio Oy), jonka tavoitteena on kehittää ympäristötyöryhmän raportointikäytäntöjä sekä viedä raportointia yhä enemmän GRI-standardien suuntaan.

Patria raportoi ympäristötiedot kahdeksalta toimipaikaltaan (Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Halli, Linnavuori, Malmi, Pirkkala,

Patrian ympäristövastuun kehitystyöstä vastaa ympäristötyöryhmä, jonka tehtävänä on edistää yhteistyötä sekä tiedon ja kokemusten jakamista liiketoimintojen välillä sekä kehittää konsernin ympäristövastuun suunnittelua ja raportointia.

Tikkakoski ja Utti). Ympäristötiedot koottiin seuraavien liiketoimintojen luvut: Aviation, Land, Systems ja Aerostructures. Millog Oy:n ympäristötietoja ei raportoitu, koska tiedonkeruujärjestelmän kehitystyö on vielä kesken. Patrian liiketoiminnoilla on liiketoiminta- ja toimipaikkakohtaisia tavoitteita, joissa otetaan huomioon niiden toiminnan ja ympäristövaikutusten erityispiirteet.

Patrian ympäristöpolitiikassa ympäristösuojelun periaatteissa painotetaan muun muassa tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten tunnistamista ja hallintaa mahdollisuuksien mukaan elinkaarinäkökulmasta. Vuonna 2017 tehtiin selvitys Land-liiketoiminnan tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista opinnäytetyönä. Selvityksessä tunnistettuja ympäristönäkökohtia ja niiden pohjalta tärkeiksi tunnistettuja ympäristöparametrejä hyödynnetään Land-liiketoiminnan ympäristötavoitteiden määrittämisessä ja seurannassa.

YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄT

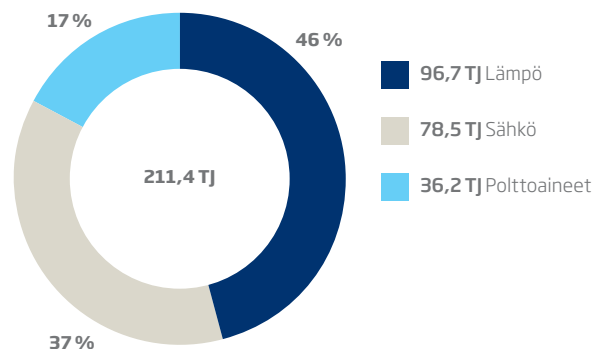
Patrian merkittävimmillä tuotannollisilla toimipaikoilla on sertifioitunut ISO 14 001 -ympäristöjärjestelmät, jotka päivitetään vastaamaan uudistunutta standardia (14 001:2015) syksyllä 2018. Ympäristöjärjestelmällä Patria parantaa ympäristöasioiden hallintaa sekä nostaa ympäristönsuojelun tasoa.

Patrian tytäryhtiöllä Millogilla on kaikki toiminnot kattava sertifioitu ISO 14001:2015 ympäristöjohtamisjärjestelmä. Myös Patrian Land-liiketoiminnalla Suomessa on ISO 14001:2015 mukaisesti sertifioitu järjestelmä. Aviation-liiketoiminnan ympäristöjohtamisjärjestelmä päivitetään uuden mukaiseksi vuoden 2018 aikana.

ENERGIANKULUTUS

Patrian välillinen energiankulutus koostuu sähkö- ja lämpöenergian kulutuksesta ja suora primäärienergian kulutus ilmalusten, ajoneuvojen sekä kaasuturbiini- ja dieselmootoreiden polttoaineiden käytöstä.

Energiankulutus 2017

LÄMMÖN KULUTUS

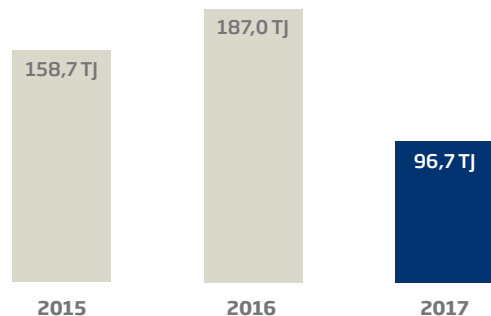
Osana ympäristöministeriön koordinoimaa kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusta Patrian (pl. Millog) tavoitteena on pienentää hallinnoimiensa keskeisten kiinteistöjen lämpöenergian kulutusta kolme prosenttia vuoden 2014 lähtötasosta vuoteen 2018 mennessä.

Patrian hallinnoimien kiinteistöjen normitettu lämpöenergian kulutus nousi 6,4 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Nousu johtuu pääosin raportoinnin piiriin tulleista uusista lämmitetyistä toimitiloista. Lämpöenergian ominaiskulutus, joka kuvaa energiankulutusta suhteutettuna lämmitettyihin rakennuskuutioihin, nousi 5,4 prosenttia. Kuitenkin vuoteen 2014 verrattuna normitettu lämpöenergian kulutus on laskenut lähes 7 prosenttia.

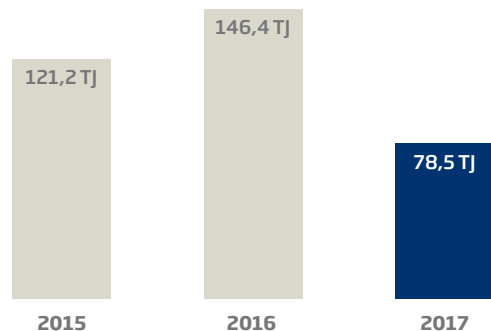
Jämsän Halli on Patrian toimipaikoista selvästi suurin lämmönkuluttaja. Vuonna 2017 Hallin normitettu lämmönkulutus nousi 4,8 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna, sillä toimitiloja kasvatettiin uusilla hallitiloilla. Kaikkien toimipaikkojen kiinteistöjen ylläpidossa on varmistettu aikaisempien vuosien energiankäytön tehostamistoimenpiteiden vaikuttavuus.

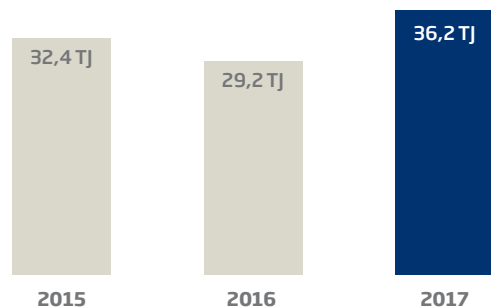
Lämpö

Sähkö

Polttoaineet

SÄHKÖN KULUTUS

Vuonna 2017 Patrian sähkönkulutus laski 1,2 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Myös sähköenergian ominaiskulutus, joka kuvaa energiankulutusta suhteessa sähköistettyihin rakennuskuutioihin, laski 5,1 prosenttia. Sähköenergian kulutus kasvoi hieman Hallissa, missä otettiin käyttöön uusia hallitiloja. Patria on yhdessä kiinteistöistä vastaavan Caverion Suomi Oy:n kanssa pyrkinyt tekemään toimenpiteitä, kuten valaistuksen uusimista, sähköenergian kulutuksen pienentämiseksi.

POLTTOAINEEN KULUTUS

Patrian polttoaineiden kulutus kasvoi kokonaisuudessaan 23,8 prosenttia vuonna 2017 edellisvuoteen verrattuna. Kevyt polttoöljyn kulutus kasvoi lähes 50 prosenttia ja lentopetrolin kulutus noin 21 prosenttia. Muiden polttoaineiden osalta muutokset kulutuksessa eivät olleet merkittäviä. Polttoaineen kulutuksen kasvuun vaikutti pääosin tuotantomäärien ja kokonaislentotuntimäärien kasvu sekä neljä uutta Diamond koulutuslentokonetta, jotka kuluttavat lentopetrolia.

Sotilaslentokoulutuksessa ja huoltokoelentoissa käytettyjen Puolustusvoimien ilma-alusten lentobensiinin ja -petrolin kulutusta seuraa Puolustusvoimat.

VEDENKULUTUS

KOKONAISVEDEN KULUTUS

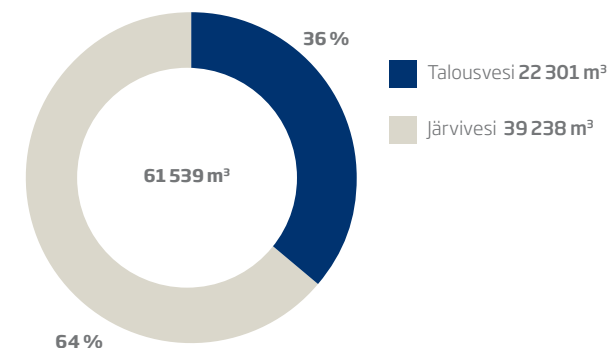
Patrian vedenkulutus on kokonaisuudessaan (talousvesi ja järvivesi) pienentynyt 45 prosenttia vuodesta 2016. Erityisesti järviveden kulutus on pienentynyt vuodessa 56 prosenttia, mikä johtuu huollettavien moottoreiden määrän ja tyypin vaihtelusta eri vuosina. Järvivettä käytetään Linnavuoressa moottoreiden koekäytössä jäähdyttämiseen sekä kuivaus- ja tyhjiöuunien jäähdyttämiseen. Käytetty jäähdytysvesi johdetaan takaisin Jokinen-järveen.

Talousveden kokonaiskulutus on laskenut 3,4 prosenttia vuodesta 2016. Vedenkulutusta on vähennetty muun muassa ottamalla käyttöön vähemmän vettä kuluttavia vesikalusteita. Tuotannon määrä vaikuttaa osaltaan vedenkulutukseen.

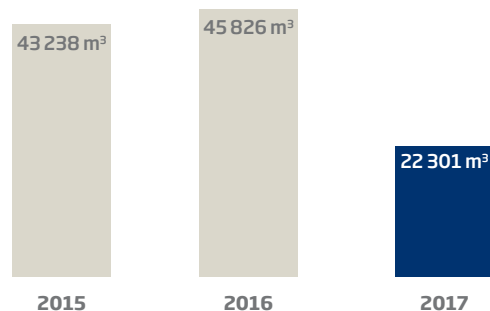
JÄTTEET

Konsernin toiminnasta syntyy pääosin tavanomaista yhdyskuntajätettä, metalliromua, rakennus- ja teollisuusjätettä sekä vaarallista jätettä. Vuonna 2017 Patrian kokonaisjättemäärä oli noin 806 tonnia, joka on noin 2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Jätteiden kierrätysaste oli 36 prosenttia vuonna 2017 laskettuna jätteiden kokonaismäärästä, kun se edellisvuonna oli 43 prosenttia.

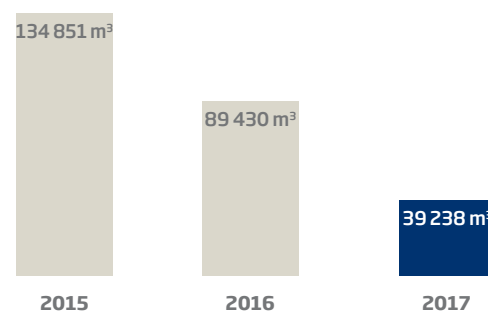
Vedenkulutus 2017

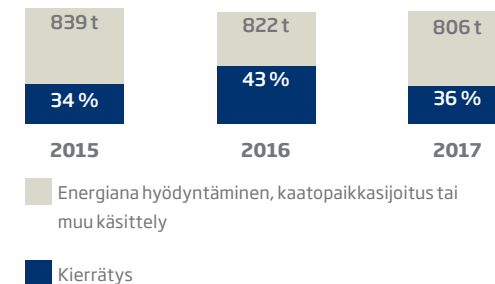
Talousvesi

Järvivesi

Jätteiden kokonaismäärä ja kierrätysaste vuosina 2015-2017
Patria

Patrian kokonaisjättemäärä laski 1,9 prosenttia ja kierrätysaste laski 7 prosenttiyksikköä verrattuna vuoteen 2016. Vain Patrian luvut, Millog ei raportoi 2017 lukuja.

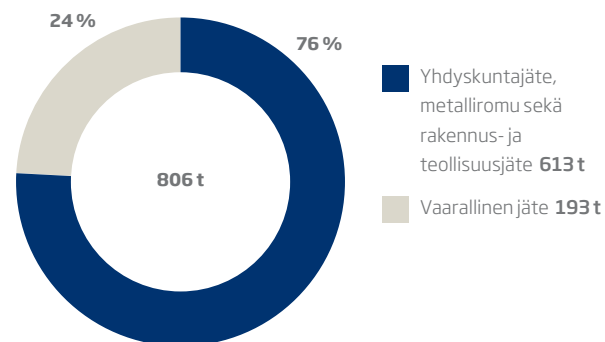
Suurin osa (76 %) jätteestä oli tavanomaista jätettä, eli yhdyskunta- ja rakennusjätettä sekä metalliromua (613 t). Neljännes (24 %) oli vaarallista jätettä (193 t). Tavanomaiseen jätteeseen kuuluvat energiajakeet, sekajäte, paperi, pahvi, liete, puujäte, biojäte, tavallinen sähkö- ja elektroniikkaromu, rakennusjäte, lasi, muovi, tiili- ja betonijäte, teräs- ja alumiiniromu sekä pakkausmetalli. Vaarallinen jäte koostuu pääasiassa öljyisestä jätteestä, pesuvesistä, sakoista sekä muusta vaaraluokituksen omaavasta jätteestä.

Konsernin tavoitteena on parantaa tietoisuutta jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytavoista sekä edistää jätteiden kierrättämistä. Patriassa aloitettiin järjestelmällinen tietojen kerääminen jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytavoista vuonna 2016. Tietoja on kerätty takautuvasti myös vuosilta 2014 ja 2015.

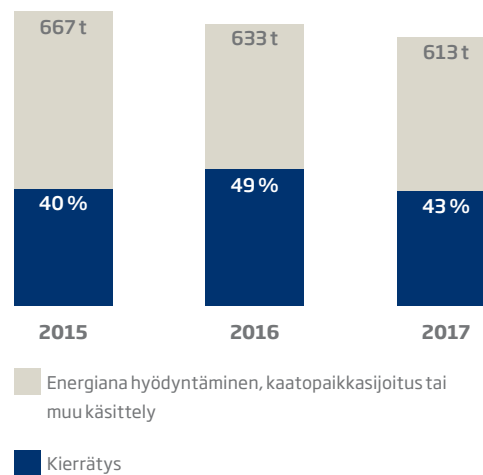
Jätteiden hyödyntämisprosentti (muut käsittelytavat paitsi kaatopaikkasijoitus) laski noin kymmenen prosenttia ja kierrätysprosentti noin kahdeksan prosenttia. Yhdyskuntajätteestä kierrätettiin noin 43 prosenttia, joka on kolme prosenttiyksikköä

enemmän kuin edellisvuonna. Yhdyskuntajätteen kokonaismäärä myös laski noin 50 tonnia. Vaarallisesta jätteestä kierrätettiin noin 10 prosenttia, joka on prosenttiyksikön enemmän kuin edellisvuonna. Vaarallisen jätteen määrä nousi noin 33 tonnia edellisvuoteen verrattuna.

Kokonaisjättemäärä 2017
Patria (pl. Millog)

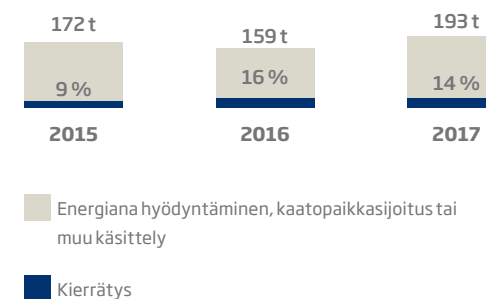

Yhdyskuntajäte, metalliromu sekä rakennus- ja teollisuusjäte

Vain Patrian luvut, Millog ei raportoi 2017 lukuja.

Vaarallinen jäte

Vain Patrian luvut, Millog ei raportoi 2017 lukuja.

GRI Sisältö 2017

GRI-ohjeiston kohta		Sivunumero	Lisätiedot
Perussisältö			
1.	Strategia ja analyysi		
1.1.	Toimitusjohtajan katsaus	6-9	
1.2.	Olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	10-13; 100-101	
2.	Organisaation taustakuvaus		
2.1-2.8	Perustiedot Patriasta	3	
2.9	Merkittävät muutokset yhtiön koossa, rakenteessa, omistuksessa	6-7	
3.	Raportin muuttujat		
3.1-3.4	Raportin kuvaus	33-36	
3.5	Olennaisuuden määrittely	33-36	
3.6-3.11	Raportointi- ja laskentaperiaatteet	33-36	
3.13	Raportin varmentaminen		Raporttia ei ole varmennettu ulkopuolisen toimesta
4.	Hallintotapa, sitoumukset ja yhteistyö		
4.1-4.4	Hallintotapa	60-61; 97-98	
4.7	Korkeimman hallintoelimen nimittäminen ja valinta	97-98; 102-104	
4.8	Arvot ja toimintaperiaatteet	13-14; 61-62	
4.9	Hallituksen tavat hallinnoida taloudellista, sosiaalista ja ympäristötoimintaa	61-62	
	Edustava taho	97-98; 102-104	
	Korkeimman hallintoelimen rooli tavoitteiden, arvojen ja strategian asettamisessa	97-98; 102-104	
4.11	Varovaisuuden periaate	61-62	
4.12	Ulkoiset periaatteet ja aloitteet, joihin Patria on sitoutunut	33	
4.13	Jäsenyydet järjestöissä	33; 48-49	
4.14-4.17	Sidosryhmävuorovaikutus	48-49	

GRI-ohjeiston kohta		Sivunumero	Lisätiedot
Tunnusluvut ja johtamistapa			
Taloudellinen vastuu			
Johtamistavan kuvaus			
EC1	Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen lisäarvo	39	
EC3	Eläketurvan kattavuus	90	
Ympäristövastuu			
Johtamistavan kuvaus		50	
EN3	Suora energiankulutus	51-52	
EN4	Epäsuora energiankulutus	51-52	
EN7	Toimenpiteet energiankulutuksen vähentämiseksi	52	
EN8	Veden kulutus	52-53	
EN22	Jätteet	52-54	
Sosiaalinen vastuu			
Henkilöstöä ja työolosuhteita koskevat käytännöt			
Johtamistavan kuvaus		40	
LA1	Henkilöstön määrä	46	
LA2	Henkilöstön vaihtuvuus	44; 46	
LA7	Tapaturmat ja sairaspöissaolat	42; 46	
LA8	Koulutus, opastus ja ennaltaehkäisy vakavien sairauksien varalta	42	
LA11	Koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	42-43	
LA12	Kehityskeskustelut	42-43	
LA13	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien koostumus ja monimuotoisuus	46; 102; 104	
Yhteiskunnalliset vaikutukset			
Johtamistavan kuvaus		37	
SO2	Lahjontaan liittyvät riskiarvioinnit	33; 35; 38	
SO3	Lahjonnanvastaiseen toimintaan liittyvä koulutus	33; 35; 38	
SO4	Lahjontatapauksiin liittyvät toimenpiteet	33; 35; 38	
SO6	Politiittisten puolueiden tukeminen		Patria ei tue poliittisia tahoja
Ihmisoikeudet			
HR3	Työntekijöiden ihmisoikeuspolitiikkaan ja menettelytapoihin liittyvä koulutus	38; 40	
HR4	Syrjintätapaukset ja toteutetut korjaustoimenpiteet	36	

Tilinpäätös 2017

Sisällysluettelo

- 56 Hallituksen toimintakertomus
- 61 Konsernitase
- 62 Konsernituloslaskelma
- 63 Konsernin rahavirtalaskelma
- 64 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 65 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
- 86 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)
- 94 Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Hallituksen toimintakertomus 2017

Uudet tilaukset ja tilauskanta

Patria-konsernin uusien tilausten arvo tilikaudella 2017 oli 309,5 miljoonaa euroa (268,5 miljoonaa euroa tilikaudella 2016). Uusista tilauksista puolustustarvikkeiden ja huollon osuus oli 92 % (88 %) ja siviilituotteiden osuus 8 % (12 %). Joulukuun lopussa konsernin tilauskanta oli 691,4 miljoonaa euroa (857,7 miljoonaa euroa).

Liikevaihto ja kannattavuus

Konsernin tilikauden liikevaihto laski 4,5 % vuoteen 2016 verrattuna ja oli 467,7 miljoonaa euroa (489,9 miljoonaa euroa vuonna 2016; 427,7 miljoonaa euroa vuonna 2015). Liikevaihdesta puolustustarvikkeiden ja niiden huollon osuus oli 94 % (95 %) ja siviilituotteiden osuus vastaavasti 6 % (5 %). Tilikauden liikevaihdesta 33 % (41 %) kertyi Suomen ulkopuolelta.

Konsernin tilikauden liikevoitto oli 33,9 miljoonaa euroa ja 7,2 % liikevaihdesta (2016: 74,6 miljoonaa euroa, 15,2 %; 2015: 46,8 miljoonaa euroa, 10,9 %). Konsernin tilikauden tulos ennen veroja oli 31,3 miljoonaa euroa (2016: 71,7 miljoonaa euroa; 2015: 44,4 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden oman pääoman tuotto oli 10,4 % (2016: 26,2 %; 2015: 19,0 %).

Liikevoiton lasku johtui pääosin Land-liiketoiminnan isojen vientiprojektien vuosittaisesta vaihtelusta sekä yksittäisestä välímiesoikeyden päätöksestä, joka koski Puolan vastakauppavelvoitteisiin liittyvää sopimusriitaa. Tietyt isot vientihankkeet päättyivät vuoden 2016 aikana ja vuoden 2017 alussa, kun taas uusien kansainvälisten hankkeiden tarjousvaihe jatkuu edelleen.

Katsauskauden aikana Patrialla oli merkittävä rooli avustajana ja Suomen puolustusvoimien strategisena kumppanina HX-

hävittäjähankkeessa. Tämän lisäksi Patria oli vahvasti mukana valmistelemissa Laivue 2000 -hanketta.

Patrian päivitetyn strategian mukaisesti konserni keskittyy tarjoamaan ilmaillu- ja sotilasasiakkaille kaluston käytettävyyttä ja suorituskyyvyn jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on edelleen laajentaa elinkaarentukipalveluita eri puolustussektoreilla ja tarjota helikopterihuoltopalveluita erityisesti Pohjois-Euroopassa. Toisena kasvusuuntana on järjestelmä- ja integrointiliiketoiminta - erityisesti tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteet ja palvelut (C4ISTAR).

Rahoitus ja omistus

Konsernin omavaraisuusaste joulukuun lopussa oli 54,0 % (2016: 58,3 %; 2015: 49,8 %) ja nettovelkaantumisaste (net gearing) oli 27,6 % (2016: 8,9 %; 2015: 15,9 %).

Konsernin likvidit varat joulukuun lopussa olivat 5,9 miljoonaa euroa (6,6 miljoonaa euroa). Konsernin korolliset velat olivat 73,8 miljoonaa euroa (29,8 miljoonaa euroa). Korolliset velat sisälsivät rahoitusleasingvelkoja 20,6 miljoonaa euroa (21,4 miljoonaa euroa).

Patria Oyj:n kaikista rekisteröidyistä osakkeista Suomen valtio omistaa 50,1 % ja Kongsberg Defence & Aerospace AS 49,9 %.

Yhtiöllä on yhteensä 27 841 889 osaketta ja yksi osakesarja.

Investoinnit ja muutokset konsernin rakenteessa

Konsernin bruttoinvestoinnit tilikaudella olivat 15,1 miljoonaa euroa (12,6 miljoonaa euroa). Investoinnit liittyivät lähinnä rakennuksiin ja laitteisiin, tietotekniikkaan sekä tuotantoon. Lisäksi yri-

tysostoihin käytettiin 4,5 miljoonaa euroa (3,9 miljoonaa euroa).

Tammikuussa Patria osti 100 %:a Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Vanajanportista. Lokakuussa Patria hankki 60 %:n omistusosuuden virolaisesta Milrem LCM OÜ:stä, joka on Viron suurin puolustusalan huoltoyritys. Hankinta on Patrian päivitetyn strategian mukainen ja vahvistaa konsernin elinkaarentukipalveluita Pohjois-Euroopassa.

Tilikauden aikana Patria Vammass AB purkautui 24.10.2017 ja Patria Hägglunds Oy 15.12.2017. Lisäksi Patria Finance Oyj yhdistyi Patria Oyj:öön 31.12.2017 ja fuusion myötä Patria Finance Oyj lakkasi toimimasta 1.1.2018 lähtien.

Tutkimus ja kehitys

Konsernin tutkimus- ja kehitysmenot olivat tilikaudella 9,4 miljoonaa euroa (7,3 miljoonaa euroa) eli 2,0 % (1,5 %) liikevaihdesta. Tärkeimpiä tutkimus- ja kehityskohteita olivat panssaroidut pyöräajoneuvot, tornijärjestelmät, lentokoneiden komposiittirakenteet ja niiden valmistustekniikat, lentotekninen tutkimus, datalinkit, ammunnanhallintajärjestelmät, elektroniset tiedustelujärjestelmät, simulaattorit, optroniikka ja digitalisaatio.

Henkilöstö

Konsernissa oli tilikauden aikana keskimäärin 2 792 (2016: 2 765; 2015: 2 806) henkilöä. Joulukuun lopussa henkilöstön määrä oli 2 762 (2016: 2 750; 2015: 2 754).

Maksettujen palkkojen määräytymisperusteina ovat kollektiiviset ja yksilölliset sopimukset, tehtävistä suorituminen sekä työtehtävän vaatavuus. Peruspalkkaa täydentävät toiminnan

tuloksiin sidotut palkkiojärjestelmät. Koko Patrian henkilökunta on tulospalkkausjärjestelmien piirissä. Vuonna 2017 maksettujen palkkojen kokonaissumma oli 138,9 miljoonaa euroa (2016: 136,9 miljoonaa euroa; 2015: 138,2 miljoonaa euroa).

Patrian henkilöstöstrategian tavoitteena on auttaa liiketoimintoja saavuttamaan tavoitteet sekä turvata tulevaisuuden kilpailukykyä osaamista ja henkilöstöä kehittämällä. Tilikauden aikana työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen kiinnitettiin erityishuomiota. Työhyvinvoinnin mittarina Patriassa käytetään mm. sairauspoissaoloprosenttia sekä työtapaturmien lukumäärää ja näiden mittareiden seuranta on kehitetty edelleen vuonna 2017.

Patriassa on johtamisresurssien kehittämiseen tähtäävä pitkäjänteinen ohjelma, jonka tarkoituksena on tunnistaa ja kehittää tulevaisuuden kykyjä sekä liiketoimintojen että konsernitason johtotehtäviin, ja tarjota osallistujille motivoivaa urakehitystä uudenlaisten asioiden oppimisen ja työstämisen sekä strategia-

työskentelyn kautta. Suorituksen johtamisen prosessin laadun kehittämiseen on myös panostettu kaikkien liiketoimintojen esimiehiä valmentamalla.

Patrian strategian toteuttamisen keskeisenä edellytyksenä on aiempaa tehokkaampi toimintatapa. Vuoden aikana Patriassa käytiin koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, pois lukien Millog Oy sekä Systems-liiketoiminnan tuotanto-organisaatio. Neuvottelut aloitettiin tuotannollisista, taloudellisista sekä toiminnan uudelleenjärjestelytarpeesta johtuvista syistä. Yhteistoimintaneuvottelut johtivat konsernissa yhteensä noin 130 tehtävän vähenemiseen tai lomautukseen toistaiseksi. Lisäksi noin 40 henkilöä lomautettiin 3-6 viikoksi kesän 2017 aikana.

Tilikauden tärkeitä tapahtumia

Helmikuussa Patria hankki viisi koulutuskonetta ja kaksi lennonharjoittelulaitetta itävaltalaiselta Diamond Aircraft Industries

GmbH:lta. Pilot Training sopi koulutusyhteistyön jatkamisesta Suomen Ilmailuopiston (SIO) kanssa uudessa koulutuskeskuksessa Tampere-Pirkkalan lentokentällä.

Helmikuussa Patria ja amerikkalainen S&K Logistic Services allekirjoittivat yhteistyösopimuksen laskutelinehuollon tarjoamisesta F/A-18 -asiakkaille.

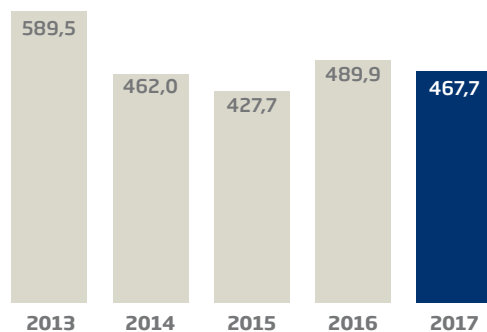
Maaliskuussa Patrian Pilot Training ja Norra sopivat uusien liikenlentäjien peruskoulutuksen toteuttamisesta. Ensimmäinen kurssi alkoi toukokuussa 2017.

Patria ja Schiebel kertoivat yhteistyöstään Patrian CANDL-datalinkin (Compact Airborne Networking Data Link) integroimisesta Schiebelin CAMCOPTER®S-100 -miehittämättömään ilma-alukseen.

Huhtikuussa Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaatio (NDLO) valitsi Patrian huoltamaan Norjan NH90-helikoptereita. Sopimus kattaa Norjan ilmavoimien NH90-helikoptereiden ras-

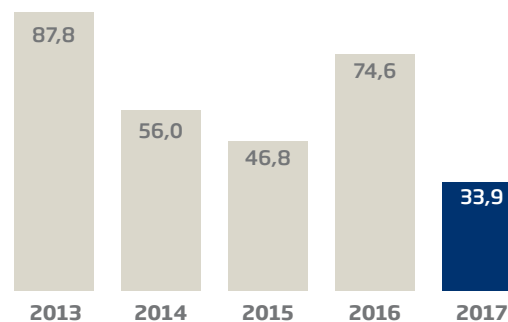
Liikevaihto* 2017

milj. EUR

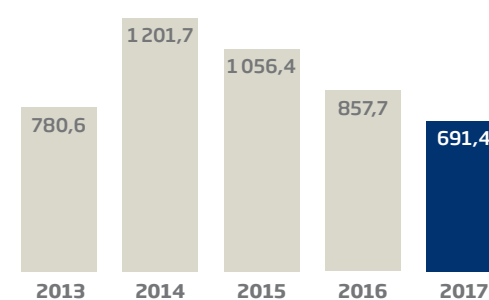
Liikevoitto* 2017

milj. EUR

Tilaukanta* 2017

milj. EUR

* Vuosi 2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen.

Vuodesta 2014 alkaen Nammo yhdistetään Patrian tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

kaat huollot ja korjaukset.

Toukokuussa Suomen Sotilasilmailun viranomaisyksikkö (SVY) luovutti Patrian Aviation-liiketoiminnalle ensimmäisen yhteiseuroop- palaisiin European Military Airworthiness Requirements eli EMAR- suosituksiin perustuvan suunnitteluorganisaatioluvan Suomessa.

Elokuussa Patria allekirjoitti sarjatoimitussopimuksen koskien CANDL (Compact Airborne Networking Data Link) -terminaaleja, HPA-suurtehovahvistimia ja näihin liittyviä palveluja Airbus Defence & Space -yhtiölle Saksaan.

Syyskuussa Patria voitti tarjouskilpailun koskien Norjan puolus- tusvoimien Bell 412 -helikoptereiden huoltoa ja allekirjoitti sopi- muksen Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaation kanssa.

Lokakuussa Patria ja Suomen puolustusvoimat allekirjoittivat Laivue 2000 -elinjaksopäivitystä koskevan aie- ja suunnittelu- sopimuksen.

Marraskuussa Slovakian ja Suomen puolustusministeriöt

sopivat maiden välisestä yhteisestä kehityshankkeesta koskien panssaroitua 8x8-jalkaväen taisteluajoneuvoa (Infantry Fighting Vehicle, IFV) ja marraskuussa Patria valittiin toimittamaan uusi prototyyppi AMV^{XP}-ajoneuvoalustasta tähän hankkeeseen.

Marraskuussa Patrialle luovutettiin vuoden innovaatiopalkinto Patria Nemo Container -konttiratkaisusta Lontoossa järjeste- tyssä Future Mortar Systems -konferenssissa.

Patria on vuoden 2017 aikana ollut esillä useassa eri puolus- tusalan suuressa tapahtumassa sekä seminaarissa, kuten esi- merkiksi IDEX 2017 -tapahtumassa Abu Dhabissa, puolustusalan konferenssissa Bulgariassa ja DSEI-tapahtumassa Lontoossa.

Hallinto

Patria Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa Helsingissä 8. touko- kuuta 2017 vahvistettiin konsernin tilinpäätös 31.12.2016 päät- tyneeltä tilikaudelta. Yhtiökokouksessa päätettiin myöntää vas-

tuuvapaus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2016. Edelleen päätettiin hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiö jakaa osinkoa 1,12 euroa kutakin osaketta kohden eli yhteensä 31 182 915,68 euroa.

Patria Oyj:n hallituksessa puheenjohtajana jatkoi Christer Granskog. Hallituksessa jatkoivat jäsenenä Harald Aarø, Geir Håøy, Marko Hyvärinen, Eirik Lie, Päivi Marttila, Ari Puheloinen ja Janne Sølvi Weseth.

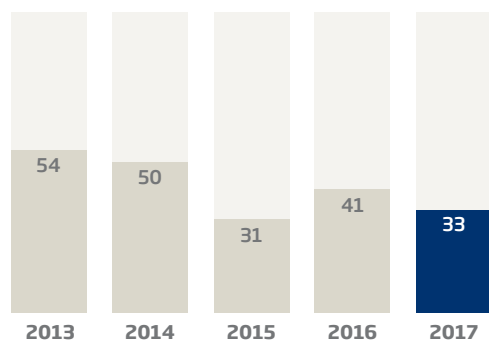
Patria Oyj:n hallitus nimitti sitä avustamaan nimitys- ja palkit- semisvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat tilikaudella 2017 Christer Granskog (puheenjohtaja), Harald Aarø, Geir Håøy ja Ari Puheloinen. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausrakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset.

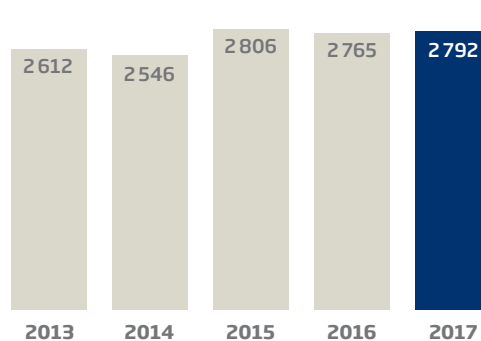
Tarkastusvaliokuntaan kuului tilikaudella 2017 neljä jäsentä.

Liikevaihto Suomen ulkopuolella* 2017

%

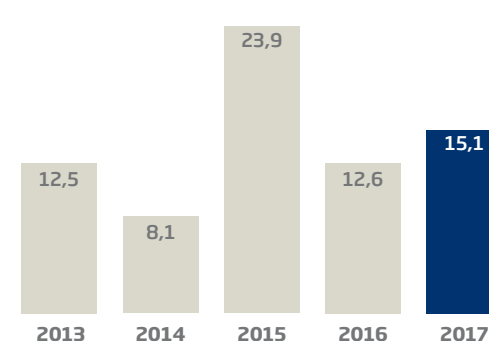

Henkilöstö keskimäärin* 2017

Investoinnit ilman yritysostoja* 2017

milj. EUR

* Vuosi 2013 tässä pro forma Nammon konsolidointitavan muutoksesta johtuen.

Vuodesta 2014 alkaen Nammo yhdistetään Patrian tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluivat Marko Hyvärinen (puheenjohtaja), Eirik Lie, Päivi Marttila ja Janne Sølvi Weseth. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä compliance- ja eettisiin asioihin liittyviä ohjeistuksia ja toimenpiteitä. Muilta osin hallituksen keskuudessa ei ole sovittu erityisestä työnjaosta.

Patria Oyj:n neuvottelukunnan puheenjohtajana jatkoi kansanedustaja Sinuhe Wallinheimo, varapuheenjohtajana kaupunginvaltuutettu Kalle Hyötynen ja jäsenenä kansanedustaja Mika Kari, kansanedustaja Mikko Savola, vara-amiraali Kari Takanen, pääesikunnan päällikkö 4.6.2017 asti ja kenraaliluutnantti Timo Kivinen, pääesikunnan päällikkö 5.6.2017 alkaen, alivaltiosihteeri Petri Peltonen, oikeustieteen kandidaatti, valtiopäiväneuvos Raimo Vistbacka, panssariajoneuvomekaanikko Eero Järvinen 8.5.2017 asti ja 8.5.2017 alkaen valmistussuunnittelija Ossi Ritala, Patria, laiteasentaja Jussi Karimäki, Patria, järjestelmäasiantuntija Juha Kuusi, Patria ja logistiikkapäällikkö Petri Pitkänen, Patria.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii kauppätieteiden maisteri Jouko Malinen, KHT.

Patrian sisäisenä tarkastajana toimi KPMG Oy.

Patrian toimitusjohtajana jatkoi diplomi-insinööri Olli Isotalo.

Riskit ja epävarmuudet

Patria noudattaa yhtiön hallituksen hyväksymää riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan politiikkaa, jossa määritellään riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehtävät, tavoitteet, osa-alueet sekä vastuut ja valtuudet. Riskienhallinta kattaa strategiset, operatiiviset ja compliance-riskit sekä rahoitus-, turvallisuus- ja vahinkoriskit.

Patria kehittää, tarjoaa sekä toimittaa asiakkailleen teknisesti edistyskellisiä tuotteita, ratkaisuja ja palveluja. Pääosa konsernin

myynnistä tapahtuu asiakasmaiden puolustusvoimille, ministeriöille, valtionyhtiöille sekä merkittäville puolustusteollisuuden yrityksille. Toimintaympäristö on haasteellinen ja jotkut asiakkaat voivat vähentää tai lykätä suunnittelemaa hankintoja, luopua niistä tai pyytää muutoksia voimassa oleviin sopimuksiin. Lisäksi puolustusvälineiden viennin edellytyksenä on vienti- tai siirtolupa, jonka Suomessa myöntää puolustusministeriö. Potentiaalisen viennin kohdemaan olosuhteet voivat olla sellaiset, että lupaa ei myönnetä tai myönnetyn vientiluvan kohdemaan olosuhteissa voi tapahtua muutoksia, jotka johtavat myönnetyn luvan peruuttamiseen kokonaan tai määraajaksi.

Patrian liiketoiminnan luonteesta seuraa, että yksittäiset myyntisopimukset voivat olla suuria suhteessa konsernin liikevaihtoon. Ne voivat sisältää tuotekehitystä, vaatia laajasti ali-hankintaa ja yhteistyötä muiden osapuolten kanssa sekä johtaa usean vuoden aikana tapahtuviin toimituksiin. Lisäksi toimitus-sisältö ja yhteistyökumppanien kanssa toteutettavan teollisen yhteistyön muoto voivat olla monimutkaisia. Tällaisiin sopimuksiin ja hankkeisiin liittyvät riskit ja epävarmuudet voivat tyypillisesti olla moninaisia ja merkittäviä. Käynnissä olevien ja uusien hankkeiden riskien ja epävarmuuksien identifiointin, arvioinnin, seurannan sekä hallinnoinnin menettelytapoja ja resursseja on kehitetty ja kehitetään edelleen. Erityisesti on kiinnitetty huomiota eettisen ja lainmukaisen toiminnan varmistamiseen liittyviin riskeihin ja näiden riskien ennaltaehkäisyyn.

Vuonna 2017 jatkui Patrian vuonna 2012 vireille panema välimiesmenettely Puolan valtiota vastaan liittyen erimielisyyteen koskien vuonna 2003 allekirjoitettua vastakauppasopimusta, minkä taustalla oli sopimuskokonaisuus koskien panssaroitujen pyöräajoneuvojen toimitusta ja lisenssivalmistusta Puolassa. Välimiesoikeuden päätös asiaan liittyen saatiin 5. helmikuuta 2018. Välimiesoikeus hyväksyi Patrian perustelut vain osittain ja

määräsi Patrian maksamaan sopimussakkoa 2,9 miljoonaa euroa, joka oli noin 40 % alkuperäisestä sopimussakon määrästä, korkoineen 13. lokakuuta 2013 lähtien.

Yritysvastuu

Vastuullinen toiminta on perusta Patrian kannattavalle liiketoiminnalle ja sen jatkuvuudelle. Patria harjoittaa yritystoimintaa, jota ohjaavat lait, asetukset, niiden taustalla olevat ja muut kansainväliset sopimukset, asiakassopimukset ja yrityksen omat toimintaohjeet. Patrian yritys vastuun tilannekatsaus 2017 on osa Patrian vuosikatsausta.

Patriassa yritys vastuun ohjaus tapahtuu konsernin johtokunnassa, mikä edesauttaa läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua konserninlaajuisesti. Hallituksen tarkastusvaliokunnan työjärjestykseen on selkeästi kirjattu vastuu eettisen toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta. Vuonna 2017 Patrian hallitukselle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä johtokunnalle raportoitin säännöllisesti yritys vastuuseen liittyvistä toimista. Eettisyys- ja compliance-asioihin ja toimintatapoihin liittyvää yhteistyötä jatkettiin edelleen Kongsbergin kanssa.

Eettinen toiminta on Patrian toiminnan ja päätöksenteon perusta ja varmistaa sidosryhmien luottamuksen yrityksen tapaan toimia. Tilikauden aikana Patria jatkoi eettisen toiminnan kehittämistä 18 kuukauden rullaavan kehityssuunnitelman pohjalta. Vuoden 2017 aikana Patrian eettinen toimintaohje, Code of Conduct, päivitettiin. Tilikauden aikana Patriassa toteutettiin myös vuosittainen eettinen online-koulutus koko henkilöstölle.

Patrian vastuullisen toiminnan olennaisuusteemat päivitettiin sidosryhmäkyselyn pohjalta. Teemat vastaavat myös Patrian johdon asettamia linjauksia uuden strategian mukaisesti. Patrian yritys vastuun olennaisimmat teemat ovat rooli puolustusvoimien kumppanina ja huoltovarmuus, puolustusmateriaaliviennin

vastuulliset toimintatavat, toiminnan eettisyys ja hyvät hallinto-käytännöt, taloudellinen tulokellisuus sekä työhyyvinto.

Patriassa on epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittamiseksi sisäiset ja ulkoiset raportointikanavat, jotka mahdollistavat myös nimettömän palautteen. Kaikki näiden kautta tulleet ilmoitukset tutkittiin päiuitettyjen prosessien mukaisesti.

Lisäksi Patriassa toteutettiin henkilötietosuoja-asioita koskeva koulutus, joka oli pakollinen kaikille toimihenkilöille ja jonka suuri määrä muitakin patrialaisia suoritti.

Patriassa liiketoiminnan suunnittelussa, toiminnoissa ja johtamisessa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat, niiden vaikutukset ja niihin liittyvät riskit. Patrian kaikki merkittävimmät toimintapaikkakunnat ovat ISO14001-ympäristösertifikaatin piirissä.

Patria on sitoutunut ympäristöministeriön koordinoiman Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumukseen. Toimenpiteet työturvallisuuden kehittämiseksi ja työtaturmien vähentämiseksi sekä hallinnoimiensa kiinteistöjen energiatehokkuuden lisäämiseksi jatkuivat vuoden 2017 aikana.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tammikuussa 2018 Patria allekirjoitti sopimuksen Suomen puolustusvoimien Hamina-luokan ohjusveneidien peruskorjauksesta ja elinjaksopäiuityksestä. Toimitussopimuksen arvonlisäveroton kokonaisarvo ilman optioita on noin 170 miljoonaa euroa.

Tammikuussa Kongsberg Defence & Aerospace ja Patria sopivat ohjusjärjestelmiin liittyvien yhteistyömahdollisuuksien kehittämisestä. Sopimus kattaa ohjusteologioidien osaamiskeskuksen perustamisen Suomeen, Open Tactical Framework (OTF) -teknologian ja ohjusjärjestelmien ohjelmistot Suomen ohjushankkeisiin sekä näihin liittyvät kansainväliset mahdollisuudet.

Tammikuussa Viron puolustushankinnoista vastaava Kaitseinvesteeringute keskus uudisti puolustusajoneuvojen elinkaaren

hallintaan liittyvän sopimuksen Milrem LCM:n kanssa Patria XA-180- ja XA-188-ajoneuvojen huolloista ja korjauksista.

Tammikuussa julkisuudessa käytiin paljon keskustelua puolustusmaterialin vientikäytännöistä. Patria toimii Suomen lakien ja vientilupasäädösten mukaisesti. Ne ovat linjassa Suomen kansainvälisten sitoumusten kanssa. Lisäksi Patria on sitoutunut muun muassa Aerospace and Defence Industries Association of Europe (ASD) yhteisten eettisen toiminnan standardien noudattamiseen. Puolustusteollisuuden tuotteiden vienti, tuonti ja siirto ovat kokonaisuudessaan ja poikkeuksetta luvanvaraista toimintaa. Tuotteiden vientiä Suomessa arvioivat viranomastahot ovat puolustusministeriö ja ulkoministeriö sekä tarvittaessa valtioneuvosto, jotka päättävät asianmukaisten vientilupien myöntämisestä. Puolustusteollisuuden ja osaamisen ylläpitäminen ei voi perustua vain kotimaisen asiakkaan tarpeisiin ja määriin. Tämän vuoksi Patria on toiminut kansainvälisillä vientimarkkinoilla jo vuosikymmenien ajan.

Helmikuussa Patria oli mediamyllerryksen kohteena kansainvälisessä markkinoinnissa tapahtuneen organisaation sisäisen virheen johdosta. Tämän seurauksena kolme henkilöä jätti yrityksen Landliiketoiminnassa. Lisäksi käynnistettiin useita korjaavia toimenpiteitä kansainvälisten markkinointikäytäntöjen täsmentämiseksi.

Näkymät

Kotimaisella asiakkaalla Puolustusvoimilla on meneillään ennätyskellisen suuria projekteja (etenkin HX ja Laivue 2020). Teollisuuden rooli näissä projekteissa on erityisen tärkeää ja merkittävä mahdollisuus Patrialle. Yleiset toiminta- ja turvallisuusympäristön muutokset ovat kasvattaneet puolustusbudjetteja, mikä näkyy viiveellä kansainvälisessä puolustusteollisuudessa. Tilaukskannan kehitys riippuu edelleen myös suurten tarjousvaiheessa olevien Landliiketoiminnan vientihankkeiden liikkeellelähdestä kansainvälisillä markkinoilla.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2017 on 245 015 081,21 euroa, josta tilikauden voitto on 17 953 035,61 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 0,60 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 16 705 133,40 euroa. Jäljelle jäävät 228 309 947,81 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous 2018

Patria Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään Helsingissä 23. maaliskuuta 2018.

Konsernitase

Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	11		
Aineettomat oikeudet		1,8	1,7
Liikearvo	8, 11	27,5	25,6
Ennakkomaksut		0,0	0,1
Aineelliset hyödykkeet	11		
Maa- ja vesialueet		2,2	2,0
Rakennukset ja rakennelmat		54,1	50,5
Koneet ja kalusto		22,4	16,8
Muut aineelliset hyödykkeet		0,3	0,4
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		1,5	4,3
Osuudet yhteisyrityksissä	12	158,6	164,4
Osakkeet ja muut osuudet	13	0,2	0,2
Laskennallinen verosaaminen	10	3,5	4,2
Muut saamiset		6,8	6,9
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä	12	0,4	0,5
Pitkäaikaiset varat yhteensä		279,2	277,8
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	14		
Aineet ja tarvikkeet		40,2	40,8
Keskeneräiset tuotteet		21,2	23,8
Valmiit tuotteet		3,5	2,1
Ennakkomaksut		2,8	1,1
Saamiset			
Myyntisaamiset	2	111,9	113,7
Saamiset yhteisyrityksiltä	12	0,0	0,5
Muut saamiset		1,1	7,1
Siirtosaamiset	14	18,9	16,1
Johdannaissopimukset	22	0,4	1,6
Tilikauden verosaamiset		1,4	0,5
Rahat ja pankkisaamiset		5,9	6,6
Lyhytaikaiset varat yhteensä		207,1	213,9
Varat yhteensä		486,3	491,7
Oma pääoma ja velat			

Milj. euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma	18		
Osakepääoma		38,0	38,0
Käyvän arvon rahasto	17	0,5	-1,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		164,1	164,1
Muuntoerot		9,0	9,4
Kertyneet voittovarot		-13,2	-27,7
Tilikauden voitto		26,4	62,6
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta		224,8	245,2
Määräysvallattomien omistajien osuus		21,1	17,6
Oma pääoma yhteensä		245,9	262,8
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	10	1,2	0,9
Eläkevelvoitteet	7	4,3	4,4
Varaukset	20	26,0	26,5
Korolliset velat	2, 19	26,4	27,5
Pitkäaikaiset velat yhteensä		57,8	59,3
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	2, 19	47,4	2,3
Saadut ennakot	4	45,2	83,0
Ostovelat		25,3	19,6
Velat yhteisyrityksille	12	0,0	0,0
Muut lyhytaikaiset velat		17,5	14,5
Siirtovelat	15	46,3	44,8
Johdannaissopimukset	22	0,3	0,6
Tilikauden verovelat		0,5	4,8
Lyhytaikaiset velat yhteensä		182,6	169,6
Oma pääoma ja velat yhteensä		486,3	491,7

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2017	%	1–12/2016	%
Liikevaihto	4	467,7		489,9	
Liiketoiminnan muut tuotot	5	7,2		7,2	
Osuus yhteisyritysten tuloksesta		13,9		16,2	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-0,2		2,1	
Valmistus omaan käyttöön		3,2		0,1	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-139,9		-143,5	
Varastojen muutos		-1,5		-1,6	
Ulkopuoliset palvelut		-54,7		-43,6	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-171,2		-169,7	
Poistot ja arvonalentumiset	8	-16,5		-14,9	
Liiketoiminnan muut kulut	5	-74,4		-67,8	
Liikevoitto		33,9	7,2 %	74,6	15,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	9				
Korko- ja muut rahoitustuotot		0,1		0,3	
Korko- ja muut rahoituskulut		-2,7		-3,3	
Kurssierot		0,0		0,1	
Tulos ennen veroja		31,3	6,7 %	71,7	14,6 %
Tuloverot	10	-4,9		-9,1	
Tilikauden voitto		26,4	5,6 %	62,6	12,8 %
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		5,4		7,0	
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tilikauden tuloksesta		21,0		55,6	
Tilikauden voitto		26,4	5,6 %	62,6	12,8 %

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2017	%	1–12/2016	%
Tilikauden voitto		26,4		62,6	
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Tulevien kassavirtojen suojaus		1,6		0,1	
Muuntoeron muutos		-0,3		-0,7	
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio		0,6		-0,1	
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä		-1,5		-2,3	
Tilikauden laaja tulos		26,8	5,7 %	59,6	12,2 %
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		5,7		7,0	
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		21,1		52,7	
Tilikauden laaja tulos		26,8	5,7 %	59,6	12,2 %

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2017	1–12/2016
Tilikauden voitto		26,4	62,6
Poistot ja arvonalentumiset	8	16,5	14,9
Myyntivoitot ja -tappiot		-0,3	-1,2
Muut oikaisut			
Osuus yhteisyritysten tuloksista		-13,9	-16,2
Saadut osingot yhteisyrityksiltä		7,3	5,8
Muut oikaisut		0,1	0,1
Rahoituserät		2,6	3,0
Verot	10	4,9	9,1
Saamisten muutos		7,9	-15,1
Velkojen muutos		-26,0	-22,8
Vaihto-omaisuuden muutos		0,5	6,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		26,0	46,2
Saadut korot		0,1	0,2
Maksetut korot		-1,8	-2,6
Saadut osingot		0,0	0,0
Muut rahoituserät		-0,6	-0,8
Maksetut verot		-9,5	-4,3
Liiketoiminnan nettorahavirta		14,1	38,6
Yrityshankinnat vähennettynä hankituilla rahavaroilla		-4,5	-3,9
Muun käyttöomaisuuden ostot		-15,1	-12,6
Muiden osakkeiden myynnit		0,0	0,0
Muun käyttöomaisuuden myynnit ja muut muutokset		0,4	4,8
Muut muutokset ja kurssierot		0,0	-0,4
Investointien rahavirta		-19,2	-12,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-3,9	-2,3
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys		42,0	-10,0
Maksetut osingot emoyhtiön osakkeenomistajille		-31,2	-13,9
Maksetut osingot määräysvallattomille osakkeenomistajille		-2,2	-1,9
Muut muutokset		-0,3	0,0
Rahoituksen rahavirta		4,4	-28,0
Likvidien varojen muutos	2	-0,7	-1,4
Muutos		-0,7	8,0
Likvidit varat kauden alussa		6,6	-1,4
Likvidit varat kauden lopussa		5,9	6,6
Kurssiero		0,0	0,0

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Liite	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovar	Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Alkusaldo		38,0	164,1	-1,1	9,4	34,9	245,2	17,6	262,8
Maksetut osingot						-31,2	-31,2		-31,2
Laajan tuloksen erät	10								
Tulevien kassavirtojen suojaus				1,6			1,6		1,6
Muuntoeron muutos					-0,3		-0,3		-0,3
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio						0,6	0,6		0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä						-1,5	-1,5		-1,5
Vähemmistöosuus						-5,4	-5,4	3,5	-1,9
Taseen voittovarojen kurssiero						-10,1	-10,1		-10,1
Korjaukset aikaisempien tilikausien kirjauksiin*						-0,5	-0,5		-0,5
Tilikauden voitto						26,4	26,4		26,4
31.12.2017		38,0	164,1	0,5	9,0	13,2	224,8	21,1	245,9

Milj. euroa	Liite	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovar	Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Alkusaldo		38,0	164,1	-1,2	10,0	-9,5	201,4	12,5	213,9
Maksetut osingot						-13,9	-13,9		-13,9
Laajan tuloksen erät	10								
Tulevien kassavirtojen suojaus				0,1			0,1		0,1
Muuntoeron muutos					-0,7		-0,7		-0,7
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio						-0,1	-0,1		-0,1
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä						-2,3	-2,3		-2,3
Vähemmistöosuus						-6,9	-6,9	5,1	-1,9
Taseen voittovarojen kurssiero						-0,6	-0,6		-0,6
Korjaukset aikaisempien tilikausien kirjauksiin*						5,7	5,7		5,7
Tilikauden voitto						62,6	62,6		62,6
31.12.2016		38,0	164,1	-1,1	9,4	34,9	245,2	17,6	262,8

* Korjattu IASB mukaisesti muutama aikaisempiin kausiin kohdistuva jaksotusvirhe.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

LIIKETOIMINNAN KUVAUS

Patria on kansainvälisesti toimiva puolustus- ja ilmailuteollisuuskonserni, joka toimittaa omaan erityisosaamiseensa ja kumppanuuksiin perustuvia, kilpailukykyisiä ratkaisuja asiakkailleen. Patria Oyj:n osakkeista omistaa Suomen valtio 50,1 % ja Kongsberg Defence & Aerospace AS 49,9 %.

Patria Oyj:n ja sen tytäryritysten (yhdessä ”Patria” tai ”konserni”) liiketoiminta jakautuu kolmeen liiketoiminta-alueeseen: Land Solutions, Systems and Services sekä Muut toiminnot.

Patria Oyj (”yhtiö”) on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osake-yhtiö, jonka rekisteröity osoite on Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki. Jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa Patria Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki ja verkkosivuilla www.patria.fi.

ESITYSTAPA

Patrian konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan Unionin käyttöönotettaman kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS), joka sisältää kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS) sekä International Financial Reporting Interpretations Committeeen (IFRIC) tulkinnot.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ JA HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaan edellyttää sellaisten johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä ja harkintaa sisältävien ratkaisujen tekemistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella.

Laskenta-arvioita ja harkintaa on käytetty määrittettäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, mm. määritettäessä tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden taloudellisia pitoaikoja, tuloveroja, varastoarvoja, varauksia, eläkevastuita sekä liikearvojen ja muiden erien arvonalentumisia. Arvioiden perusteita on kuvattu tarkemmin näissä laadintaperiaateissa ja tilinpäätöksen asianomaisten liitetietojen yhteydessä.

Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Patria Oyj:n ja kaikki ne tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 % tai joissa Patrialla on muutoin määräysvalta raportointikauden päättymispäivänä. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tai perustetut tytäryhtiöt sisällytetään konsernitilinpäätökseen käyttäen hankintamenetelmää. Tällöin luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Konsernin lisätessä omistusosuuttaan sellaisessa yhtiössä, jossa Patrialla on jo ollut määräysvalta, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta arvostetaan joko käypään arvoon tai siihen määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta.

Hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina, ylittää konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vähintään vuosittain. Hankintameno sisältää mahdolliset käypään arvoon arvostetut luovutetut varat. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia, vaan nämä käsitellään hankinnan yhteydessä tulosvaikutteisesti. Hankintaan liittyvät menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi kausille, joiden aikana menot toteutuvat ja palvelut otetaan vastaan, lukuun ottamatta vieraan- tai omanpääomaneitoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja.

Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvä mahdollinen ehdollinen vastike (lisäkauppahinta) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Se luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen.

Hankintoihin, jotka ovat toteutuneet ennen 1.1.2010, on sovellettu tuolloin voimassa olleita IFRS-standardia.

Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, voitonjako, saamiset ja velat sekä realisoitumattomat katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Määräysvallattomien omistajien osuus erotetaan tilikauden tuloksesta sekä laajasta tuloksesta. Konsernin taseessa määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eränä omassa pääomassa.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyrityksinä konsernitilinpäätökseen yhdistellään ne yritykset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta on oikeus osallistua yrityksen talouden ja toiminnan periaatteita koskevaan päätöksentekoon, mutta se ei ole näitä periaatteita koskevaa määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa.

Yhteisyritys on yhteisjärjestely, jonka mukaan osapuolilla, joilla on järjestelyssä yhteinen määräysvalta, on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteinen määräysvalta perustuu osapuolten väliseen sopimukseen.

Konsernin osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä huomattavan vaikutusvallan tai yhteisen määräysvallan saamisesta lähtien sen päättymiseen saakka. Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tilikauden tuloksista on esitetty konsernin tuloslaskelmassa omana eränä ennen liikevoittoa rivillä Osuus yhteisyritysten tuloksesta. Patrian osuus yhteisyritysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osuus hankintapäivän jälkeen kertyneistä oman pääoman eristä sisältyy konsernin omaan pääomaan. Jos konsernin osuus yhteisyrityksen tappiosta ylittää kyseisen sijoituksen hankintamenon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita yhteisyrityksiin liittyviä velvoitteita.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat sekä johdannaisinstrumentit on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Ulkomaanrahanmääräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi raportointikauden keskikurssia ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tilinpäätöksen muuntamisesta euroiksi johtuvat kurssierot kirjataan konsernin oman pääoman muuntoeroihin. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista syntyvät muuntoerot kirjataan suoraan oman pääoman muuntoeroihin.

Myytujen konserniyhtiöiden osalta kertyneet omaan pääomaan kirjatut muuntoerot si-sällytetään tuloslaskelman luovutusvoittoon tai -tappioon.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Rahoitusinstrumentit ryhmitellään lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, jakotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja velkoihin.

Siltä osin kuin liitetiedoissa ei ole erikseen esitetty, tasearvojen katsotaan vastaavan käypiä arvoja.

Lainat ja muut saamiset sekä rahoitusvelat kirjataan selvityspäivänä, ja ne esitetään taseessa jakotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan rahasto- ja yritystodistussijoitukset ja ne arvostetaan käypään arvoon käyttäen noteerattuja markkinahintoja. Ne listaamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää kirjataan hankintamenuon arvonalentumisilla vähennettyinä. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan laajan tuloslaskelman eriin. Kun tällainen omaisuus ei myydään, kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan laajasta tuloslaskelmasta kuluksi tuloslaskelmaan. Jos arvo on olennaisesti tai pitkäaikaisesti alentunut se kirjataan tulosvaikutteisesti. Myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä.

Kaikki johdannais sopimukset, mukaan lukien kytketyt johdannaiset, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin, -korkoihin ja -kursseluihin, kassavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmäärittymismalleihin.

Konserni soveltaa IFRS:n mukaista suojauslaskentaa sitovien kiinteähintaisten myynti- ja ostotilauksien valuuttamääräisiä rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin sekä lainasalkkua suojaaviin korkojohdannaisiin (rahavirran suojaus). Suojauslaskennan kriteerit täyttävien rahavirtojen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laajan tuloslaskelman eriin. Tehoton osa kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Kertynyt käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat kassavirrat vaikuttavat tulokseen. Tase-erien suojauksessa ei sen sijaan sovelleta suojauslaskentaa.

Laajan tuloslaskelman rahavirran suojauksiin kirjattaviin käyvän arvon muutoksiin tehdään soveltuvat vero-oikaisut.

RAHOITUSINSTRUMENTTIEN ARVON ALENTUMINEN

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvo on alentunut ja arvonalentumistappiota syntynyt vain, jos on objektiivista näyttöä arvon alentumisesta yhden tai useamman, omaisuus erän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman ("tappion synnyttävä tapahtuma") seurauksena ja tappion synnyttävällä tapahtumalla (tai tapahtumilla) on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvioituihin vastaisiin rahavirtoihin.

Näyttöä arvonalentumisesta voivat olla esimerkiksi velallisen tai velallisryhmän merkittävät taloudelliset vaikeudet, koronmaksun tai lyhennyksen laiminlyönnit, konkurssin tai muun taloudellisen uudelleenjärjestelyn todennäköisyys tai havainnoitavissa oleva tieto, joka osoittaa arvioitujen vastaisten rahavirtojen määritettävissä olevaa vähentymistä, esimerkiksi muutokset maksujen myöhästymisessä ja laiminlyöntien kanssa korreloiva velallisen heikentynyt taloudellinen tilanne.

Jos arvonalentumistappion määrä vähentyy myöhemmällä kaudella ja vähennys pystytään objektiivisesti yhdistämään arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen toteutuneeseen tapahtumaan (kuten velallisen luottoluokituksen parantumiseen), kon-

sernituloslaskelmaan merkitään aiemmin kirjatun arvonalentumistappion peruutus. Jos myytävissä olevaksi luokitellun vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo kasvaa myöhemmällä kaudella ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion tulosvaikutteisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan konsernin tuloslaskelman kautta.

TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuvilla kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

Pitkän valmistusajan vaativista suoritteista syntyvä tulo on kirjattu tuotoksi valmiusasteen perusteella. Pitkäaikaishankkeiden valmiusaste on määritetty hankkeen jo toteutuneiden kustannusten suhteessa hankkeen arvioituihin kokonaiskustannuksiin.

Projektien myynti tuloutetaan projektin valmistusasteen mukaisesti, kun projektin lopputulos pystytään luotettavasti mittaamaan. Lopputulos on mitattavissa luotettavasti, kun sopimuksesta odotettavissa olevat myynnit ja kustannukset sekä projektin eteneminen pystytään mittaamaan luotettavasti ja kun on todennäköistä, että projektista saatava taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jonka aikana ne ovat syntyneet. Aktivoiduille keskeneräisille kehitysmenoille tulee tehdä säännöllisesti arvonalentumistesti vertaamalla siitä kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Poistamattomat aktivoidut kehitysmenot, joiden kirjanpitoarvoon katsotaan olevan niistä kerrytettävissä olevaa rahamäärää korkeampi, kirjataan välittömästi kuluksi tuloslaskelmaan.

TULOVEROT

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Laajaan tulokseen kirjattavien erien vero vaikutus kirjataan vastaavasti laajaan tulokseen. Osuus yhteisyritysten tuloksista esitetään tuloslaskelmassa laskettuna nettotuloksesta, ja se sisältää siten vero vaikutuksen.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan velkamenetelmän mukaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassaolevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poisteroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, myytävissä olevien rahoitusvarojen ja suojausinstrumenttien arvostamisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, eläkevelvoitteista, varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellista tappioista. Laskennallinen verosaaminen väliaikaisista eroista kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää erotettavaa tuloa vastaan.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden taloudellista vaikutus aikaa tarkastellaan tarvittaessa ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia.

Poistot perustuvat arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

- Rakennukset 10 - 30 vuotta
- Koneet ja kalusto 3 - 15 vuotta
- Muut aineelliset hyödykkeet 3 - 20 vuotta

Maa-alueista ei kirjata poistoja. Tavanomaiset korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tilikauden kuluksi. Merkittävät parannusinvestoinnit aktivoidaan, mikäli ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liikevoittoon.

LIKEARVO JA MUU AINEETON OMAISUUS

Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Liikearvon arvo arvioidaan vuosittain tai useammin, mikäli olosuhteiden muuttuessa on todennäköistä, että arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Aineettomia hyödykkeitä ovat aktivoidut kehitysmenot, tavamerkit, patentit, ohjelmisojen lisenssit sekä tuote- ja markkinointioikeudet. Aineettomat hyödykkeet, jotka syntyvät kehittämistoiminnasta, merkitään taseeseen vain, jos IAS 38 -standardin edellytykset täyttyvät.

Hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla vähennettynä alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään liikearvoa lukuun ottamatta tasapoistot taloudellisena vaikutusajan, joka yleensä vaihtelee kolmesta kahteenkymmeneen vuoteen.

SAADUT AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tulokseen liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenon pienennykseksi.

ARVONALENTUMISET

Omaisuserien kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Liikearvot testataan vuosittain. Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin. Arvonalennuksena kirjataan määrä, jolla omaisuuden tasearvo ylittää vastaavan omaisuuden odotettavissa olevien vastaisten rahavirtojen nykyarvon.

Aikaisemmin kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arviot muuttuvat. Arvonalentumista ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen tasearvo olisi ilman aikaisempien vuosien arvonalentumista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset, joiden perusteella konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeiden omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen varoiksi ja veloiksi pääsääntöisesti vuokra-ajan alkamisajankohtana joko hyödykkeen käyvän arvon suuruisena tai sitä alemman vähimmäisvuokrien nykyarvon suuruisena määrän.

Rahoitusleasing-sopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot muiden käyttöomaisuushyödykkeiden tapaan joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusleasingvelat sisältyvät taseen pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin.

Mikäli omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään sopimus muuna vuokrasopimuksena, ja sopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Konserniyhtiöillä on eri maissa eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden veloitteiden nykyarvo on merkitty taseeseen käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Suomen TyEL-järjestelmän mukaisia eläkkeitä on käsitelty maksuperusteisina ja työnantajan omavastuumaksut työttömyysvakuusrahastolle etuuspohjaisina.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisemman nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintameno määritetään noudattaen fifo-periaatetta tai keskihintamenetelmää, joka on riittävän lähellä fifo-periaatteen mukaan laskettua todellista hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvoon luetaan vaihto-omaisuuden hankintamenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen välillisistä kustannuksista.

MYyntISAAMISET

Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä näiden saatavien arvoidulla arvonalennuksella. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisvaroista ja lyhytaikaisista pankkitalletuksista. Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

VARAUKSET

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja sen suuruus voidaan luotettavasti määritellä. Varaukset voivat liittyä toimintojen uudelleenjärjestelyihin, tappiollisiin sopimuksiin, takuuvelvoitteisiin ja reklamaatioihin.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen päätöstä.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni on päättänyt olla noudattamatta vapaaehtoista IFRS 8 standardia ja ei esitä tilinpäätöksessä segmentti-informaatiota.

UUSIEN JA MUUTETTUJEN IFRS-STANDARDIEN SEKÄ IFRIC-TULKINTOJEN SOVELTAMINEN

Vuonna 2017 voimaantulleilla muutetuilla IFRS-standardeilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Vuonna 2018 voimaantulevilla IFRS-standardeilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Vuonna 2018 ja sen jälkeen voimaantulevien IFRS-standardien muutosten osalta konsernin kannalta merkittävimmät muutokset ovat IFRS 15, Myyntituotot asiakassopimuksista, IFRS 9, Rahoitusinstrumentit ja IFRS 16, Vuokrasopimukset. IFRS 15 ja IFRS 9 on sovellettava 1. tammikuuta 2018 alkaen ja IFRS 16 1. tammikuuta 2019 alkaen.

IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituotteiden kirjaamiseen. Tulot tapahtuu silloin kun (tai sitä mukaa kuin) asiakas saa määräysvallan luvattuun tavarahan tai palveluun siinä määrässä, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisistä tuotteista tai palveluista. Lisäksi IFRS 15 sisältää kattavat liitetietovaatimukset. Patria soveltaa uutta standardia sen voimaantulopäivästä lähtien täysin takautuvasti.

Patria on laatinut IFRS 15 -standardin vaikutuksista analyysin ja arvion perusteella standardin vaikutus koskee muutamia pitkäaikaisia palvelu- ja huoltosopimuksia, joiden tulot tulee uuden standardin käyttöönoton jälkeen tapahtumaan sitä mukaa valmistusasteen mukaisesti.

Patrian arvion mukaan uuden IFRS15 -standardin käyttöönotto ei tule merkittävästi vaikuttamaan vuotuisen raportoituihin liikevaihtoon ja liikevoittoon. Tuloutuksen muutoksesta johtuen kertyneiden voittovarojen 1.1.2017 arvioidaan laskevan noin 2 miljoonaa euroa.

Uusi IFRS 9 Rahoitusinstrumentit korvaa nykyisen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit - kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9 sisältää uudistetun ohjeistuksen rahoitusvarojen kirjaamiseen ja arvostamiseen sekä uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan kirjanpitoäskittelymallin rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin ja uudet yleisen suojauslaskennan vaatimukset. Konserni ei odota uuden standardin tuovan merkittävää muutosta konsernin tuloslaskelmaan ja taseeseen, mutta suojattavien valuuttamääräisten rahavirtojen ja suojattavien instrumenttien ajallisesta eroavaisuudesta johtuva tehottomuus saattaa vaikuttaa konsernin tuloslaskelmaan kirjattaviin voittoihin ja/tai tappioihin.

IFRS 16:n mukaan vuokralle ottajien on kirjattava lähes kaikista vuokrasopimuksista taseeseensa tulevaisuudessa maksettavia vuokria kuvastava vuokrasopimusvelka sekä käyttöoikeutta koskeva omaisuus. Standardi vaikuttaa lähinnä konsernin operatiivisten vuokrasopimusten kirjaamiseen kasvattaen tasetta ja johtaen joihinkin muutoksiin tunnusluvuissa. Konserni arvioi standardin vaikutuksia parhaillaan.

2. Rahoitusriskien hallinta

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN PÄÄPERIAATTEET

Patrian hallitus on hyväksynyt rahoitushallinnon periaatteet, joiden mukaan hoidetaan konsernin emo- ja tytäryhtiöiden rahoitushallintoa sekä rahoitusriskien hallintaa.

Konsernin rahoitustoiminnon keskeiset tehtävät ovat varmistaa emo- ja tytäryhtiöiden rahoituksen riittävyys kaikkina aikoina, rahoituksen ja luottolimiittien järjestäminen, likvidien varojen sijoittaminen, nettorahoituskulujen optimointi, rahoitusriskien hallinnan järjestäminen ja toteuttaminen, tarjota ja järjestää tytäryhtiöille näiden tarvitsemia rahoituspalveluja sekä tuottaa konsernin johdolle informaatiota konsernin rahoituksellisesta asemasta ja riskeistä.

Rahoitusriskit jaetaan jäljempänä valuuttariskeihin, korkoriskeihin, maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskeihin, luotto- ja vastapuoliriskeihin sekä operationaalisin riskeihin. Konsernin tytäryhtiöt ja liiketoiminnot hallinnoivat omia rahoitusriskejään rahoitushallinnon toimintaperiaatteiden sekä konsernin rahoitustoiminnon määrittämien ohjeiden mukaisesti.

VALUUTTARISKIT

Valuuttariskien hallinnan tavoitteena on suojautua valuuttakurssimuutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Sitovista kiinteähintaisista myynti-, osto- ja rahoitus sopimuksista johtuvat valuuttapositiot suojataan valuuttajohdannaisilla projekti- tai transaktiokohtaisesti. Konsernin tytäryhtiöt vastaavat valuuttariskiensa määrittämisestä ja suojaamisesta vastapuolenaan Patria Oyj, joka tekee tarvittavat suojaussopimukset pankkien kanssa.

Konserni soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa sitovien kiinteähintaisten myynti- ja ostopositivien valuuttamääräisiä rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin (rahavirran suojaus). Näiden johdannaisien käyvän arvon muutoksen tehokas osuus merkitään laajan tuloslaskelman rahavirran suojauksiin (käyvän arvon rahasto), kunnes se kirjataan tulokseen samanaikaisesti suojauksen kohteesta realisoituvan valuuttakurssimuutoksen kanssa. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan tulokseen välittömästi. Tase-erien suojauksessa ei sovelleta suojauslaskentaa.

Jäljempänä esitetävän IFRS 7 -standardin edellyttämän herkkyyssanalyysin tarkoitus on havainnollistaa konsernin tuloksen ennen veroja ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Nettovaluuttapositivien laskennassa on huomioitu tilinpäätöshetkellä yhtiöiden taseissa olevat vierasvaluuttamääräiset rahoitusvarat ja -velat, näihin kohdistetut suojaukset sekä ne johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa. Näiden erien käyvän arvon muutos kirjataan tulokseen.

Suoraan omaan pääomaan vaikuttaa käyvän arvon rahastoon kirjattu käyvän arvon muutos suojauslaskennan piirissä olevista johdannaisista. Käyvän arvon muutoksen vaikutuksen odotetaan kumoutuvan ajan myötä suojauskohteena olevien erittäin todennäköisten tulevien rahavirtojen vastakkaisten arvomuutosten realisoituessa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty nettovaluuttapositiot, sekä herkkyyssanalyysin mukaiset vaikutukset tulokseen ennen veroja ja omaan pääomaan, mikäli euro olisi vahvistunut tai heikentynyt kyseessä olevaa valuuttaa vastaan tilinpäätöspäivänä. Herkkyyttä laskettaessa on käytetty viiden prosentin valuuttakurssimuutosta.

Tilinpäätöshetkellä merkittävimmät valuuttapositiot (myynti, ostot ja lainat) olivat Ruotsin kruunussa ja Yhdysvaltain dollarissa

IFRS 7 -HERKKYYSANALYYSIN MUKAINEN HERKKYYS VALUUTTAKURSSIMUUTOKSILLE 2017

Milj. euroa	SEK	USD
Nettopositio - tase-erät	0,0	-0,3
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus tulokseen ennen veroja	0,0 / 0,0	0,0 / -0,0
Nettopositio - suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	0,4	-16,4
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus omaan pääomaan	-0,0 / 0,0	0,7 / -0,8

IFRS 7 -HERKKYYSANALYYSIN MUKAINEN HERKKYYS VALUUTTAKURSSIMUUTOKSILLE 2016

Milj. euroa	SEK	USD
Nettopositio - tase-erät	0,1	1,2
EUR vahvistuu / heikkenee 5% - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-0,0 / 0,0	-0,1 / 0,1
Nettopositio - suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	0,8	-15,6
EUR vahvistuu / heikkenee 5% - Vaikutus omaan pääomaan	-0,0 / 0,0	0,7 / -0,8

Konsernin euroalueen ulkopuolisten tytär- ja yhteisyritysten yhdistelystä konsernitilinpäätökseen aiheutuu konsernin omaan pääomaan muuntoeroja (translaatoriski). Pääperiaate on olla suojaamatta translaatoriskejä.

KORKORISKI

Markkinakorkojen muutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja -tuottoihin sekä korollisten velkojen, saamisten ja johdannaissopimusten käypiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojautua korkojen muutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti vaikuttamalla velkojen keskimääräiseen korkosidonnaisuusaikaan (duraatio) sekä tarvittaessa johdannaissopimuksilla.

Korollisten velkojen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika 31.12.2017 oli 2,4 vuotta (4,9) ja saamisten yksi päivä.

KORKOJEN SIDONNAISUUSJAKSOT

Milj. euroa	0-6 kk	6-12 kk	12-24 kk	24-36 kk	Myöhemmin	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	1,8	0,2	0,7		17,9	20,6
Rahalaitoslainat	3,4	0,3	0,7			4,4
Muut korolliset velat	42,0		6,8			48,8
Korolliset saamiset	-5,9					-5,9
Yhteensä 2017	41,3	0,5	8,2	0,0	17,9	67,9

Milj. euroa	0-6 kk	6-12 kk	12-24 kk	24-36 kk	Myöhemmin	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	4,1	3,7		0,8	12,8	21,4
Rahalaitoslainat			0,4	1,2		1,6
Muut korolliset velat				6,9		6,9
Korolliset saamiset	-6,6					-6,6
Yhteensä 2016	-2,5	3,7	0,4	8,9	12,8	23,2

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 konsernin korolliset velat olivat yhteensä 73,8 miljoonaa euroa (29,8), joista kiinteäkorkoisia 67,4 miljoonaa euroa (20,8) ja vaihtuvakorkoisia 6,3 miljoonaa euroa (9,0). Korolliset saamiset olivat yhteensä 5,9 miljoonaa euroa (6,6), joista 5,9 miljoonaa euroa (6,6) oli vaihtuvakorkoisia.

IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyyshanalyysi, tässä yhden prosenttiyksikön nousu markkinakoroissa johtaisi 31.12.2017 taseen korollisten velkojen ja saamisten osalta vuotuisten nettokorkokulujen kasvamiseen neljällä tuhannella eurolla (24). Vastaava koron lasku aiheuttaisi yhtä suuren vastakkaismerkkinen muutoksen. Konsernilla oli avoinna olevia korkojohdannaisia nimellisarvoltaan 0,3 miljoonaa euroa (0,4).

MAKSUVALMIUS- JA JÄLLEENRAHOITUSRISKI

Maksuvalmiusriskiä minimoidaan pitämällä likviditeettivaranto riittävän suurena, jotta se kaikkina aikoina kattaa konsernin juoksevan liiketoiminnan likviditeettitarpeen.

Jälleenrahoitusriskiä eli riskiä siitä, että liian suuri osa konsernin lainoista tai luottolimiiteistä erääntyy ajanjaksona, jolloin mahdollisesti tarvittavan jälleenrahoituksen saatavuus voi olla heikko ja ehdot epäedulliset, minimoidaan tasapainottamalla lainojen tai luottolimiittien erääntymisaikatauluja.

Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen erääntymisaika 31.12.2017 oli 2,3 vuotta (3,7). Oheisen maturiteettitaulukon arvot ovat diskonttaamattomia.

RAHOITUSINSTRUMENTTIENTEN MATURITEETTIJAKAUMA

Milj. euroa	2018	2019	2020	2021	2022	2023–	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	13,5	20,6
Rahalaitoslainat	3,9	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	4,4
Muut korolliset velat	42,1	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	48,8
Valuutta- ja korkojohdannaisvelat	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Valuuttajohdannaisvarat	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,4
Korkomaksut	0,4	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0	1,1
Yhteensä 2017	47,7	8,8	1,9	1,5	1,5	13,5	74,8

Milj. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022–	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	13,3	21,4
Rahalaitoslainat	0,6	0,6	0,3	0,1	0,0	0,0	1,6
Muut korolliset velat	0,1	0,1	6,7	0,0	0,0	0,0	6,9
Valuutta- ja korkojohdannaisvelat	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Valuuttajohdannaisvarat	-1,3	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,6
Korkomaksut	0,4	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	1,1
Yhteensä 2016	1,9	2,4	9,0	1,7	1,7	13,3	29,9

Patrialla oli 31.12.2017 osana likviditeettivarantoaan käyttämättömiä komittoituja rahoitus- ja tililimiittejä yhteensä 40,5 miljoonaa euroa (40,5) sekä yritystodistusohjelma, josta käyttämättömänä oli 58,0 miljoonaa euroa (100,0).

KOROLLISET NETTOVELAT

Milj. euroa	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	0,4	1,0
Muut korolliset velat	6,7	6,8
Rahoitusleasingvelat	19,2	19,8
Pitkäaikaiset korolliset velat	26,4	27,5
Lainat rahoituslaitoksilta	3,9	0,6
Yritystodituslainat	42,0	0,0
Muut korolliset velat	0,1	0,1
Rahoitusleasingvelat	1,4	1,6
Lyhytaikaiset korolliset velat	47,4	2,3
Korolliset velat yhteensä	73,8	29,8
Rahavarat yhteensä	5,9	6,6
Korolliset nettovelat	67,9	23,2

KOROLLISTEN NETTOVELKOJEN MUUTOS

Milj. euroa	Lainat rahoitus- laitoksilta	Yritys- todistukset	Muut korolliset velat	Rahoitus- leasingvelat	Rahavarat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	-1,6		-6,9	-21,4	6,6	-23,2
Nettovelan muutokset erissä, joihin liittyy maksutapahtuma:						
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	2,5		0,1			2,6
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset				5,5		5,5
Lyhytaikaisten velkojen muutos	0,0	-42,0				-42,0
Rahavarojen muutos					-0,7	-0,7
Rahavirrat yhteensä	2,5	-42,0	0,1	5,5	-0,7	-34,6
Nettovelan muutokset erissä, joihin ei liity maksutapahtumaa						
Rahoitusleasingvelkojen lisäykset				-4,8		-4,8
Yrityshankinnat	-5,3					-5,3
Muuntoerot					0,0	0,0
Muutokset yhteensä	-5,3	-0,0	-0,0	-4,8	-0,0	-10,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	-4,4	-42,0	-6,8	-20,6	5,9	-67,9

LUOTTO- JA VASTAPUOLIRISKI

Konsernin operatiiviseen toimintaan ei asiakaskunnan rakenteen vuoksi liity merkittäviä luottoriskejä. Luottoriskejä vastaan suojaudutaan pääsääntöisesti sopimalla niitä pienentävistä ehdoista myyntisopimuksissa.

Konsernin likvidien varojen sijoittamiseen liittyvää luottoriskiä hallinnoidaan määrittämällä hyväksytyt ja hyvän luottokelpoisuuden omaavat vastapuolet sekä vastapuolien osalta hyväksytyt sijoitusten enimmäismäärät. Konsernilla ei ole merkittäviä lainasaamisia.

MYYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA

Milj. EUR	2017	2016
Erääntymättömät myyntisaamiset	75,2	58,3
1–30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	10,0	16,3
31–60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	2,7	8,3
yli 60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	23,9	30,7
Yhteensä	111,9	113,7

RAHOITUSHALLINNON OPERATIONAALINEN RISKI

Rahoitushallinnon operationaalisen riskienhallinnan tavoitteena on eliminoida tilanteet, joissa voi aiheutua konsernille tappioita tai jotka lisäävät rahoitusriskien koko-naismäärää. Riskiä minimoidaan toimivilla prosesseilla ja muilla toimintatavoilla sekä niihin liittyvillä kontrolleilla, pitämällä ammattitaito korkealla tasolla, kuvaamalla ja dokumentoimalla rutiinit sekä asianmu- kaisella työtehtävien organisoinnilla. Transaktioihin liittyviä riskejä minimoidaan limiittiseurannalla, kauppojen vahvistusten seurannalla sekä säännöllisellä kokonaisarvioinnilla.

MUUT MARKKINARISKIT

Rahoitusriskien lisäksi Patria altistuu mm. raaka-aineiden ja komponenttien hintariskeille. Konsernin liiketoiminnot ovat vas- tuussa näiden riskien tunnistamisesta ja suojautumisesta. Patria pyrkii suojautumaan hintariskeiltä ensisijaisesti myynti- ja ostosopimuksiin sisällytettävien ehdoin. Patria ei käytä johdannaissopimuksia näiden riskien suojaamiseen.

PÄÄOMANHALLINTA

Konsernin pääomahallinnan tavoitteina on turvata toiminnan jatkuvuus, ylläpitää tervettä taserakennetta, varmistaa riittävät rahoitusreservit, hallinnoida korollisten velkojen ja rahoituslimiittien maturiteettirakennetta ja muita ehtoja sekä samanaikai- sesti luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääoman kustannuksia. Patrian pääomarakenteelle ei ole määritelty tiettyä tavoitetta, vaan tavoite on varmistaa hyvä luottokelpoisuus ja siten kattavat rahoitusmahdollisuudet liiketoiminnan kasvuta- voitteiden tukemiseksi. Osassa konsernin rahoitussopimuksia on omavaraisuuskovenantti.

VAKUUTUKSET

Patria pyrkii varautumaan riskeihin kehittämällä jatkuvasti valmiuttaan käsitellä erilaisia mahdollisia kriisitilanteita sekä ylläpi- tämällä vakuutusturvaa. Tärkeimpiä vakuutuslajeja ovat omaisuus-, keskeytys- ja ilmailuvakuutukset, joiden yhteenlasketut vakuutusmaksut muodostavat suurimman osan vahinkovakuutusten vakuutusmaksuista.

3. Yritysosotot ja -myynnit

Tammikuussa Patria osti 100 %:a Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Vanajanportista. Lokakuussa Patria hankki 60 %:n omistusosuuden virolaisesta Milrem LCM OÜ:stä, joka on Viron suurin puolustusalan huoltoyritys. Hankinta on Patrian päivitetyn strategian mukainen ja vahvistaa konsernin elinkaarentukipalveluita Pohjois-Euroopassa.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty määrät maksetuista vastikkeista, yrityshankintojen rahavirtavaikutuksesta sekä Patrialle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkillä.

Vuonna 2016 konsernissa ei ollut merkittäviä liiketoimintajärjestelyjä.

Milj. EUR	2017
Luovutettu vastike	4,5
Hankintameno	4,5
Yrityshankintojen rahavirtavaikutus	
Maksettu hankintameno	4,5
Hankitut rahavarat	-0,0
Yrityshankintojen rahavirtavaikutus yhteensä	4,5
Hankitut varat ja velat hankintahetkellä	
Aineettomat hyödykkeet	0,1
Aineelliset hyödykkeet	5,4
Vaihto-omaisuus	0,6
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,5
Rahavarat	0,0
Varat yhteensä	6,6
Korolliset velat	5,3
Muut velat	0,5
Velat yhteensä	5,8
Nettovarallisuus	0,8
Patrian osuus nettovarallisuudesta	0,5
Liikearvo	4,0

Näiden erien kirjanpitoarvot vastaavat olennaisesti niiden käypää arvoa.

4. Pitkäaikaishankkeet

Milj. EUR	2017	2016
Tuotteet	150,1	216,4
Palvelut	317,6	273,5
Yhteensä	467,7	489,9

Milj. EUR	2017	2016
Toimitusperusteinen liikevaihto	392,2	363,3
Valmistusasteen mukainen tuloutus	75,5	126,6
Yhteensä	467,7	489,9

Milj. EUR	2017	2016
Tilinpäätöspäivään mennessä syntyneet menot ja kirjatut voitot (vähennettynä kirjatuilla tappiolla)	597,6	893,5
Vähennetään laskutetut määrät	-614,9	-946,1
Keskeneräisiin hankkeisiin liittyvä nettomäärä taseessa	-17,3	-52,6
Hankesaamiset asiakkailta	12,9	10,8
Hankevelat asiakkaille	-30,2	-63,4
Keskeneräisiin hankkeisiin liittyvä nettomäärä taseessa	-17,3	-52,6
Saadut ennakkomaksut, hankevelka	30,2	63,4
Saadut ennakkomaksut, muut	15,0	19,6
Taseen lyhytaikaisiin velkoihin sisältyvät ennakkomaksut	45,2	83,0
Osatuloutusprojektien tilauskantaa jäljellä	161,9	171,6

5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2017	2016
Vuokratuotot	1,7	2,1
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,4	1,4
Palveluiden myynti	0,0	0,4
Muut liiketoiminnan tuotot	5,0	3,2
Avustukset	0,1	0,1
Yhteensä	7,2	7,2

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2017	2016
Tutkimus ja kehitys	-0,2	-0,4
Vuokrakulut	-10,9	-10,5
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-0,0	-0,2
Matkakulut	-8,6	-7,8
Kiinteistökulut	-18,4	-18,0
Muut liiketoiminnan kulut*	-36,3	-30,9
Yhteensä	-74,4	-67,8

*Sisältää muita kuluja liittyen markkinointiin ja myyntiin, ulkopuolisiin palveluihin sekä IT- ja muita kuluja.

Päätilintarkastajan palkkiot

Milj. euroa	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	-0,2	-0,2
Tilintarkastuspalkkiot oheispalveluista	-0,0	-0,0
Palkkiot muista palveluista	-0,2	-0,1
Yhteensä	-0,4	-0,3

6. Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Milj. euroa	2017	2016
Tutkimus- ja tuotekehityskulut yhteensä	-9,4	-7,3
Tilikauden aikana kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehityskulut	-8,3	-6,0

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Milj. euroa	2017	2016
Emoyhtiön hallituksen, neuvottelukunnan ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	-0,7	-0,8
Muut palkat ja palkkiot	-138,2	-136,1
Eläkekulut ja -vakuutusmaksut	-24,4	-22,9
Muut henkilösivukulut	-7,9	-9,9
Yhteensä	-171,2	-169,7

Hallituksen palkkiot ja läsnäolo kokouksissa

2017	1 000 euroa	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- ja palkitsemis- valiokunta
Hallituksen jäsenet 31.12.2017				
Christer Granskog, puheenjohtaja	43	14/14		3/3
Marko Hyvärinen	29	14/14	5/5	
Ari Puheloinen	28	14/14		3/3
Päivi Marttila	29	14/14	5/5	
Harald Aarø	0	14/14		3/3
Geir Håøy	0	14/14		3/3
Janne Sølvi Weseth	29	14/14	5/5	
Eirik Lie	0	13/14	5/5	
Yhteensä	160			

2016	1 000 euroa	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- ja palkitsemis- valiokunta
Hallituksen jäsenet 31.12.2016				
Christer Granskog, puheenjohtaja	43	13/13		3/3
Marko Hyvärinen	30	13/13	5/5	1/1
Ari Puheloinen ¹⁾	15	6/6		2/2
Päivi Marttila ¹⁾	16	6/6	3/3	
Harald Aarø ¹⁾	0	6/6		2/2
Geir Håøy ¹⁾	0	6/6		2/2
Janne Sølvi Weseth ¹⁾	16	5/6	2/3	
Entiset hallituksen jäsenet				
Kirsi Komi, varapuheenjohtaja ²⁾	15	7/7	2/2	
Sari Helander ²⁾	13	7/7	2/2	
Kari Rimpi ²⁾	12	6/7		1/1
Harald Ånnestad ³⁾	6	2/2		
Yhteensä	166			

¹⁾ 25.5.2016 alkaen ²⁾ 25.5.2016 saakka ³⁾ 25.5.2016 alkaen ja 29.8.2016 saakka

Hallituksen palkkiot sisältävät kuukausipalkkion, joka on puheenjohtajalle 2 750 euroa ja muille jäsenille 1 500 euroa kuukau-
dessa sekä 600 euron kokouspalkkion jokaisesta hallituksen ja hallituksen valiokunnan kokouksesta, johon hallituksen jäsen
osallistuu. Vähemmistöomistajan sisäisen ohjeistuksen mukaan Executive Director -asemassa oleville henkilöille ei makseta
erillisiä palkkioita hallitusjäsenyydestä.

Neuvottelukunnan palkkiot ja läsnäolo kokouksissa

2017	1 000 euroa	Läsnäolo kokouksissa
Neuvottelukunnan jäsenet 1.1.-31.12.2017		
Sinuhe Wallinheimo, puheenjohtaja	4	5/5
Kalle Hyötynen, varapuheenjohtaja	2	4/5
Mika Kari	2	3/5
Timo Kivinen ¹⁾	1	2/4
Petri Peltonen	1	2/5
Mikko Savola	3	5/5
Kari Takanen ²⁾	1	1/1
Raimo Vistbacka	3	5/5
Yhteensä	15	

¹⁾ 5.6.2017 alkaen ²⁾ 4.6.2017 saakka

Henkilöstön osallistuminen kokouksiin: Eero Järvinen*) (1/1), Jussi Karimäki (5/5), Juha Kuusi (5/5), Petri Pitkänen (5/5), Ossi
Ritala (3/4). Osallistumisesta ei makseta erillisiä palkkioita.

*) Ossi Ritala korvasi Eero Järvisen neuvottelukunnan jäsenenä 8.5.2017 alkaen

2016	1 000 euroa	Läsnäolo kokouksissa
Neuvottelukunnan jäsenet 1.1.-31.12.2016		
Sinuhe Wallinheimo, puheenjohtaja	3	3/3
Kalle Hyötynen, varapuheenjohtaja	1	2/3
Mika Kari	1	3/3
Petri Peltonen	1	2/3
Mikko Savola	1	2/3
Kari Takanen	1	3/3
Raimo Vistbacka	1	2/3
Yhteensä	9	

Henkilöstön edustajien osallistuminen kokouksiin: Eero Järvinen (3/3), Jussi Karimäki (3/3), Juha Kuusi (3/3) ja Petri Pitkänen
(3/3). Osallistumisista ei maksettu erillisiä palkkioita.

Neuvottelukunnan palkkiot sisältävät kokouspalkkiot seuraavasti: puheenjohtaja 800 euroa, varapuheenjohtaja 600 euroa ja
jäsenet 500 euroa jokaisesta kokouksesta, johon neuvottelukunnan jäsen osallistuu.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Olli Isotalo aloitti Patrian toimitusjohtajana 15. elokuuta 2016. Toimitusjohtajalle vuonna 2017 maksetut palkat, palkkiot ja edut
olivat yhteensä 540 429,40 (159 782,51) euroa muodostuen seuraavasti:

- Peruspalkka 429 800,00 (159 782,51) euroa (sis. rahapalkka 409 340,00 (151 938,45) euroa, luontoisedut 20 460,00 (7 844,06) euroa)
- Vuosibonus (ansaintakausi 2016) 77 630,00 euroa, joka oli 48,6 % vuoden 2016 peruspalkasta ja 81,0 % vuosibonusen maksimista, joka oli 60,0 % vuoden 2016 peruspalkasta.
- Vuosien 2014 - 2016 pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän perusteella maksettiin 32 999,40 euroa. Toimitusjohtajalle vuonna 2018 maksettava vuosibonus vuoden 2017 ansaintakaudelta tulee olemaan 42 980,00 (10,0 % vuoden 2017 peruspalkasta ja 20,0 % vuosibonusen maksimista, joka on 50,0 % vuoden 2017 peruspalkasta). Toimitusjohtaja Olli Isotalon eläkeikä määräytyy lakisääteisen työeläkejärjestelmän mukaisesti. Toimitusjohtajalla ei ole yrityksen puolesta muita eläkejärjestelyjä. Toimitusjohtajan molemminpuolinen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan, maksaa yhtiö irtisanomisajan palkan lisäksi toimitusjohtajalle erokorvauksen, jonka suuruus on 6 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä.

Heikki Allonen siirtyi sopimuksensa mukaisesti eläkkeelle toimitusjohtajan tehtävästä elokuussa 2016. Heikki Alloselle vuonna 2017 maksettava vuosibonus vuoden 2016 ansaintakaudelta oli 84 537,27 (30,4 % vuoden 2016 peruspalkasta ja 50,6 % vuosibonusen maksimista, joka oli 60,0 % vuoden 2016 peruspalkasta).

Toimitusjohtaja Heikki Allosen eläkeikäksi oli sovittu 62 vuotta. Toimitusjohtajan eläkejärjestely oli kiinteä ja maksupohjainen ja sitä täydentämään oli otettu vakuutus. Järjestelyn kustannus vuonna 2016 oli 137 135 euroa.

Konsernin johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa johtokunta, johon kuuluu 1. huhtikuuta 2017 alkaen 10 (8) jäsentä. Johto-
kunnan jäsenille maksetut palkat, palkkiot ja edut olivat yhteensä 2 588 536,43 (2 174 008,98) euroa.

Toimitusjohtajan ja muiden konsernin johtokunnan jäsenten palkitseminen vuonna 2017 perustui kiinteään kuukausi-
palkkaan (ml. luontoisedut) ja suorituserusteiseen osuuteen. Vuosittain maksettavan suorituserusteisen palkkion enim-
mäismäärä voi olla 50 % vuosiansioista, paitsi toimitusjohtajalla, jonka palkkion enimmäismäärä voi poikkeuksellisen hyvän
suorituksen perusteella olla 60 % vuosiansiosta. Palkitsemisesta päätetään ”yksi yli yhden” -periaatteella ja toimitusjohtajan
palkitsemisesta päättää hallitus.

Tilikauden aikana konsernin johtokunnan jäsenet sekä kahdeksan muuta avainhenkilöä kuuluivat vähintään yhteen kolmesta erillisestä kolmen vuoden suoritusperusteisesta pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmästä koskien vuosia 2015 – 2017, 2016 – 2018 ja 2017 – 2019. Lisäksi tilikauden aikana maksettiin palkkioita vuosille 2012 – 2014, 2013 – 2015 ja 2014 – 2016 kohdistuneiden järjestelmien perusteella. Palkitsemisjärjestelmät on laadittu konsernin hallituksen toimesta valtion omistaja-ohjauksen ohjeita ja periaatteita noudattaen.

Meneillään olevat palkitsemisjärjestelmät perustuvat niiden voimassaoloajoille asetettuihin useisiin strategiaan tavoitteisiin ja yhtiön taloudelliseen suoriutskykyyn. Korkein teoreettinen palkkio kussakin järjestelmässä on asemasta riippuen yhteensä 40 %, 50 % tai toimitusjohtajalla 60 % poikkeuksellisen hyvän suorituksen perusteella, järjestelmään kuuluvan henkilön vuosittaisesta peruspalkasta kunkin järjestelmän koko kolmevuotisen voimassaoloaikana. Tavoitteiden saavuttamisen arviointi tapahtuu konsernin hallituksen toimesta.

Järjestelmien tuottamat palkkiot maksetaan kolmen tilikauden aikana kunkin järjestelmän päättymisen jälkeen. Vuosien 2014 – 2016 palkitsemisjärjestelmän tuottama palkkio oli 52,4 % korkeimmasta mahdollisesta palkkiosta ja se tullaan maksamaan palkitsemisjärjestelmään kuuluville henkilöille kolmessa erässä vuosien 2017, 2018 ja 2019 aikana järjestelmän ehtojen mukaisesti. Konsernin taseessa on palkitsemisjärjestelmiin liittyvä kokonaisvaraus 841 309 (1 124 509) euroa.

Koko Patria-konsernin henkilöstö on vuosittaisen tulospalkkiojärjestelmän piirissä. Tilikaudelta maksettavan tulospalkkion enimmäismäärä voi olla 1,8 – 3 kuukauden palkkaa vastaava määrä henkilön organisaatioasemasta riippuen.

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden veloitteiden nykyarvo on merkitty taseeseen käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Suomen TyEL-järjestelmän mukaisia eläkkeitä on käsitelty maksuperusteisina ja työnantajan omavastuumaksut työttömyysvakuusrahastolle etuuspohjaisina. Konsernin etuuspohjaiset veloitteet liittyvät Millog Oy:n lisäeläkkeisiin.

Etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn liittyy riskiä, joilla voi olla vaikutusta konsernin etuuspohjaisten veloitteiden määrään. Tällaisia riskejä ovat muutokset joukkovelkakirjojen tuotoissa, inflaatio sekä odotettavissa oleva elinikä. Jos diskonttauskoron perustana olevien joukkovelkakirjojen tuotot muuttuvat, niin konserni voi joutua muuttamaan diskonttauskorkoa. Tämä vaikuttaa sekä etuuspohjaiseen nettovelkaan että muihin laajan tuloksen eriin kirjattavaan uudelleen määrittämisestä johutuvaan erään. Osa konsernin etuuspohjaisista veloitteista on sidoksissa inflaation kehitykseen ja inflaation kasvu kasvattaa etuuspohjaista veloitetta. Konsernin etuuspohjaiset veloitteet liittyvät etuuskien tuottamiseen sekä toimessa oleville että eläkeläisille. Odotettavissa olevan elinän nousu voi täten kasvattaa konsernin etuuspohjaisten veloitteiden määrää.

Tuloslaskelmaan kirjatut eläkekulut

Milj. euroa	2017	2016
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-24,2	-22,8
Eläkekulut - etuuspohjaiset järjestelyt	-0,2	-0,1
Yhteensä	-24,4	-22,9

Etuuspohjainen kulu tuloslaskelmalla

Milj. euroa	2017	2016
Työsuorituksen perustuva meno	-0,1	0,0
Nettokorko	-0,1	-0,1
Etuuspohjainen kulu tuloslaskelmalla	-0,2	-0,1

Taseen etuuspohjainen nettovelka

Milj. euroa	2017	2016
Etuuspohjainen velvoite	13,0	14,4
Järjestelyn varojen käypä arvo	-8,8	-10,0
Rahoitusasema	4,3	4,4
Etuuspohjainen nettovelka	4,3	4,4

Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa

Etuuspohjainen velvoite (DBO)

Milj. euroa	2017	2016
Etuuspohjainen velvoite kauden alussa	14,4	12,7
Kauden työsuorituksen perustuva meno	0,1	0,0
Korkokulu	0,2	0,3
Maksettavat eläkkeet	-0,2	-0,2
Vakutusmatemaattinen voitto (-) / tappio (+)	-1,5	1,6
Etuuspohjainen velvoite kauden lopussa	13,0	14,4

Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa

Järjestelyn varojen käypä arvo

Milj. euroa	2017	2016
Järjestelyn varojen käypä arvo kauden alussa	10,0	8,7
Korkotuotto	0,2	0,2
Maksusuoritukset työnantajalta	-0,3	0,1
Maksettavat eläkkeet	-0,2	-0,2
Vakuutusmatemaattinen voitto (+) / tappio (-)	-0,9	1,1
Järjestelyn varojen käypä arvo kauden lopussa	8,8	10,0

Seuraavan kauden arvioidut vakuutusmaksut

Arvioidut vakuutusmaksut

Milj. euroa	Ennuste 2018	2017	2016
Arvioidut vakuutusmaksut	0,1	0,1	0,0

Muut laajan tuloksen erät

Milj. euroa	2017	2016
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kauden alussa	0,2	0,3
Vakuutusmatemaattinen voitto(+) tai tappio(-) etuuspohjaisesta velvoitteesta	1,5	-1,6
Vakuutusmatemaattinen voitto(+) tai tappio(-) järjestelyn varoista	-0,9	1,5
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kauden lopussa	0,9	0,2

Järjestelyn varat

Milj. euroa	2017	2016
Hyväksytyt vakuutussopimukset	100 %	100 %

Hyväksytyillä vakuutussopimuksilla ei ole noteerattua hintaa toimivilla markkinoilla ja ne eivät sisällä työnantajan omia siirtokelpoisia oman pääoman ehtoisia instrumentteja.

HERKKYYSANALYYSI

Tämä analyysi sisältää merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset. Herkkysanalyysi on laadittu muuttamalla yhtä oletusta ja pitämällä muut oletukset vakioina sekä käyttämällä samaa laskentamenetelmää ja samaa dataa, mitä on käytetty etuuspohjaisen veloitteen laskennassa.

Vakuutusmatemaattisten oletusten herkkyyshanalyysi hetkellä 31.12.2017

Milj. euroa	Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa	Muutos järjestelyn varoissa	Muutos etuuspohjaisessa velvoitteessa, %	Muutos järjestelyn varoissa, %
Muutos diskonttauskorossa, +0.5 prosenttiyksikköä	-1,1	-0,7	-9 %	-7 %
Muutos palkankorotuksessa, +0.5 prosenttiyksikköä	0,0	0,0	0 %	0 %
Muutos elinajanodotteessa, +1 vuotta	0,4	0,2	3 %	3 %
Muutos eläkkeiden korotuksessa, +0.5 prosenttiyksikköä	1,3	0,0	10 %	0 %
Muutos vakuutusyhtiön asiakashyvityksessä, +0.5 prosenttiyksikköä	0,0	0,8	0 %	9 %

Laskennassa käytetty data

	2017	2016
Toimessa olevien lukumäärä	108	119
Eläkeläisten lukumäärä	159	129
Vapaakirjojen lukumäärä	888	943
Toimessa olevien keski-ikä (vuosia)	51	51
Keskimääräinen jäljellä oleva palvelusaika	9	9
Keskimääräinen palveltu aika	7	6

8. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmanmukaiset poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2017	2016
Aineettomat oikeudet	-0,8	-0,9
Rakennukset ja rakennelmat	-6,6	-7,0
Koneet ja kalusto	-7,0	-7,0
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
Arvonalennukset pysyvistä vastaavista	-2,0	0,0
Yhteensä	-16,5	-14,9

LIIKEARVOJEN ARVONALENTUMISTESTAUKSET

Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo perustuu käyttöarvolaskelmiin. Konsernin johtamis- ja raportointirakennetta muutettiin ja siihen liittyen ulkomaisten toimintojen rahavirtaa tuottavat yksiköt määriteltiin uudelleen. Osa aikaisemmin Aviation -liiketoiminnan alla raportoidusta ja testatusta liikearvosta on kohdistettu uuden johtamisrakenteen mukaisesti osaksi International Support Partnerships -liiketoimintaa, jonka alla liikearvo jaetaan kolmeen maa-alueeseen Baltia, Norja ja Ruotsi.

Testatut rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat: Land, Aviation, Systems ja Millog -liiketoiminnat sekä ISP -liiketoiminnan kolme erillistä maantieteellistä segmenttiä. Laskelmissa käytetyt rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Liiketoimintakohtaisissa taloudellisissa suunnitelmissa ja raha-virtaennusteissa käytetyt oletukset hinta- ja kustannuskehityksestä perustuvat johdon arvioihin markkinoiden kehityksestä. Laskelmissa käytettyjen oletusten arvioinnissa on huomioitu myös aiempi toteutunut kehitys. Arvioidut rahavirtaennusteet perustuvat olemassa olevaan käyttöomaisuuteen. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset kassavirrat on laskettu jäännös-arvomenetelmällä, jossa viimeisen suunnittelujakson luvut on laskettu 0 %:n ikuisuuskasvulla ja diskontattu diskonttokorolla.

Diskonttokorkona on käytetty Patrialle määritettyä tuottovaatimusta ennen veroja. Tuottovaatimuksen laskentakomponentit ovat riskitön tuottoprosentti, markkinariskipreemio, toimialakohtainen betakerroin, vieraan pääoman kustannus, toimialan keskimääräinen pääomarakenne ja varojen riskipreemio. Diskonttokorko vuonna 2017 oli 9,75 % p.a. (9,75 %).

Vuoden 2017 arvonalentumistestauksessa ISP, Ruotsin kerrytettävissä olevat rahamäärät alittivat testattavien varojen kirjanpitoarvon. Johtuen Ruotsin toimintojen heikosta taloudellisesta kehityksestä yhtiö kirjaa tilikaudelle 2,0 miljoonan euron arvonalentumisen liikearvolle, joka on tilinpäätöksessä arvostettu käypään arvoon. Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysi, jossa rahavirtaa tuottavien yksiköiden rahavirtoja laskettiin ja diskonttauskorkoja nostettiin. Tehtyjen herkkyyshanalyysien perusteella ei vaikuta todennäköiseltä, että jokseenkin mahdollinen muutos rahavirroissa (10-20 prosenttia) tai diskonttokorossa (1-3 prosenttiyksikköä) muiden oletusten pysyessä ennallaan johtaisi muihin arvonalentumiskirjauksiin.

Liikearvo liiketoiminnoinnain

Milj. euroa	2017	2016
Land	8,9	8,9
Aviation	4,8	4,8
ISP, Baltia	4,0	0,0
ISP, Norja	0,8	0,8
ISP, Ruotsi	0,0	2,2
Systems	1,7	1,7
Millog	7,2	7,2
Yhteensä	27,5	25,6

Milj. euroa	2017	2016
1.1.	25,6	25,0
Lisäykset	4,0	0,6
Vähennykset ja arvonalentumiset	-2,0	-0,0
Kurssierot	-0,1	-0,0
31.12.	27,5	25,6

9. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	2017	2016
Korkotuotot		
Talletukset ja sijoitukset	0,1	0,1
Muut	0,0	0,2
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0
Korkokulut		
Korolliset velat	-0,6	-0,5
Rahoitusleasingsopimukset	-1,3	-1,4
Muut rahoituskulut	-0,9	-1,4
Kurssierot		
Ei suojauslaskennan alaisista valuuttajohdannaisista	0,8	-0,3
Muista	-0,8	0,5
Yhteensä	-2,6	-2,9

Tuloslaskelmaan sisältyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot

Milj. euroa	2017	2016
Liikevaihto	-0,6	-0,9
Kulut	0,2	0,1
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	0,1
Yhteensä	-0,4	-0,7

Nettovoitot ja -tappiot sisältävät realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot johdannaissopimuksista.

Liikevoittoon sisältyvät johdannaissopimuksista johtuvat nettovoitot ja -tappiot

Milj. euroa	2017	2016
Suojauslaskennan alaiset valuuttajohdannaiset	-0,7	-0,8
Yhteensä	-0,7	-0,8

10. Tuloverot

Milj. euroa	2017	2016
Tuloverot	-4,4	-10,1
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-0,0	2,1
Laskennallisen verosaamisen muutos	-0,4	-1,9
Laskennallisen verovelan muutos	-0,0	0,7
Yhteensä	-4,9	-9,1

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot 2017

Milj. euroa	Ennen veroja	Verot	Verojen jälkeen
Tulevien kassavirtojen suojaus	2,0	-0,4	1,6
Muuntoeron muutos	-0,3	-	-0,3
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio	0,6	0,0	0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	-2,0	0,4	-1,5
Yhteensä	0,4	0,0	0,4

2016

Milj. euroa	Ennen veroja	Verot	Verojen jälkeen
Tulevien kassavirtojen suojaus	0,1	-0,0	0,1
Muuntoeron muutos	-0,7	-	-0,7
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio	-0,1	0,0	-0,1
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	-3,0	0,7	-2,3
Yhteensä	-3,6	0,7	-3,0

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen vertailu tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin (Suomessa 2017: 20 %, 2016: 20 %):

Milj. euroa	2017	2016
Verot lasketuna kotimaan verokannalla	-6,3	-14,3
Ulkomaisten yhtiöiden verokanta	0,1	0,0
Verovapaat tulot	0,0	0,1
Vähennyskelvottomat kulut	-0,4	-0,2
Vahvistettujen tappioiden käyttö	0,0	0,0
Kauden verotukselliset tappiot	-1,2	-0,1
Yhteisyritysten tuloksen vaikutus	2,8	3,2
Palautukset aikaisemmilta verovuosilta	0,0	2,2
Muut erät	-0,0	-0,0
Verot tuloslaskelmassa	-4,9	-9,1

Laskennallisen verosaamisen täsmäytys

Milj. euroa	2017	2016
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoerot	0,8	1,1
Verottamattomat varaukset	2,8	2,8
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,0	0,3
Muut väliaikaiset erot	0,0	0,0
	3,5	4,2
Kauden alussa	4,2	6,2
Kirjattu tuloslaskelmaan	-0,4	-1,9
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	-0,3	-0,0
Tasearvo kauden lopussa	3,5	4,2

Laskennallisen verovelan täsmäytys

Milj. euroa	2017	2016
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoerot	1,1	0,9
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,1	0,0
	1,2	0,9
Kauden alussa	0,9	1,6
Kirjattu tuloslaskelmaan	0,0	-0,7
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,1	0,0
Yritysosotot ja muut	0,2	0,0
Tasearvo kauden lopussa	1,2	0,9

Käyttämättömät verotuksessa hyväksi luettavat tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista johtuen niiden hyväksiluettavuuteen liittyvästä epävarmuudesta, olivat yhteensä 24,3 milj. euroa tilikaudella 2017 (23,0 milj. euroa tilikaudella 2016). Nämä tappiot eivät vanhene.

11. Käyttöomaisuus

Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet

Milj. euroa	Liikearvo	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	29,5	12,3	18,1	0,1	60,0
Muuntoerot	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Yrityssotot	4,0	0,0	0,0	0,0	4,0
Romutus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lisäykset	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.2017	33,5	12,3	19,0	0,0	64,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-3,9	-12,3	-16,4	0,0	-32,5
Muuntoerot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Romutus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	0,0	-0,8	0,0	-0,8
Arvonalentumiset	-2,1	0,0	0,0	0,0	-2,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-6,0	-12,3	-17,2	0,0	-35,4
Tasearvo 31.12.2017	27,5	0,0	1,8	0,0	29,3

Milj. euroa	Liikearvo	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	29,0	44,8	17,9	0,0	91,7
Muuntoerot	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,2	-0,1	0,1
Romutus	0,0	-32,6	-0,4	0,0	-33,0
Lisäykset	0,6	0,0	0,4	0,2	1,3
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.2016	29,5	12,3	18,1	0,1	60,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-4,0	-44,8	-15,9	0,0	-64,7
Muuntoerot ja muut muutokset	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Romutus	0,0	32,6	0,4	0,0	33,0
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	0,0	-0,9	0,0	-0,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-3,9	-12,3	-16,4	0,0	-32,5
Tasearvo 31.12.2016	25,6	0,0	1,7	0,1	27,5

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	2,0	120,2	82,3	1,8	4,3	210,7
Muuntoerot	0,0	-0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,4
Uudelleen ryhmittely	0,0	-4,3	2,9	0,0	-6,0	-7,3
Yrityssostot	0,0	5,4	0,1	0,0	0,0	5,5
Romutus	0,0	-1,8	-2,4	0,0	0,0	-4,2
Lisäykset	0,1	6,5	9,7	0,0	8,9	25,3
Vähennykset	0,0	-1,3	-0,6	0,0	-4,6	-6,5
Hankintameno 31.12.2017	2,2	124,4	92,0	1,8	2,7	223,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	0,0	-69,7	-65,5	-1,4	0,0	-136,7
Muuntoerot	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3
Uudelleen ryhmittely	0,0	2,7	0,0	0,0	-1,2	1,5
Romutus	0,0	1,8	2,4	0,0	0,0	4,2
Vähennykset	0,0	1,2	0,5	0,0	0,0	1,7
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	-6,6	-7,0	0,0	0,0	-13,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	0,0	-70,4	-69,5	-1,4	-1,2	-142,6
Tasearvo 31.12.2017	2,2	54,1	22,4	0,3	1,5	80,4

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	2,3	118,7	85,8	1,7	7,5	215,9
Muuntoerot	0,0	-0,4	-0,2	0,0	0,0	-0,6
Uudelleen ryhmittely	0,0	6,3	3,7	0,1	-10,3	-0,2
Romutus	0,0	0,0	-7,0	0,0	0,0	-7,0
Lisäykset	0,0	1,1	4,0	0,0	7,0	12,1
Vähennykset	-0,2	-5,4	-3,8	0,0	0,0	-9,5
Hankintameno 31.12.2016	2,0	120,2	82,3	1,8	4,3	210,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	0,0	-67,5	-67,2	-1,4	0,0	-136,1
Muuntoerot ja muut muutokset	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,4
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Romutus	0,0	0,0	6,9	0,0	0,0	6,9
Vähennykset	0,0	4,5	1,4	0,0	0,0	5,9
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	-7,0	-7,0	0,0	0,0	-14,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0,0	-69,7	-65,5	-1,4	0,0	-136,7
Tasearvo 31.12.2016	2,0	50,5	16,8	0,4	4,3	74,0

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

Milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	38,9	6,8	45,8
Lisäykset	4,9	0,0	4,9
Vähennykset	-7,3	0,0	-7,3
Kertyneet poistot	-16,9	-6,8	-23,7
Tasearvo 31.12.2017	19,6	0,0	19,6

Milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	38,9	6,8	45,8
Lisäykset	0,0	0,0	0,0
Kertyneet poistot	-18,3	-6,8	-25,1
Tasearvo 31.12.2016	20,6	0,0	20,6

12. Sijoitukset yhteisyrityksiin

	Kotipaikka	Omistusosuus %
Nammo AS	Raufoss, Norja	50,0
Svensk Försvarslogistik AB	Tukholma, Ruotsi	50,0
Patria Special Programmes Oy	Helsinki, Suomi	50,0
Silverskin Information Security Oy	Helsinki, Suomi	25,0

2016

Milj. euroa	Kotipaikka	Omistusosuus %	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/Tappio
Nammo AS	Raufoss, Norja	50,0	536,9	280,4	454,7	30,8

Osuudet yhteisyrityksissä

Milj. euroa	2017	2016
1.1.	164,4	149,2
Osuus kauden tuloksesta	13,9	16,2
Osuus kauden laajasta tuloksesta	-1,5	-2,3
Hankinnat	0,0	3,1
Osinkotuotot	-7,3	-5,8
Kurssierot ja muut muutokset	-10,9	4,1
31.12.	158,6	164,4

Liiketapahtumat yhteisyritysten kanssa

Milj. euroa	2017	2016
Myynti osakkuusyhtiöille	0,5	1,3

Yhteisyrityssaamiset ja -velat

Milj. euroa	2017	2016
Pääomalainasaamiset	0,4	0,5
Myyntisaamiset	0,0	0,5
Ostovelat	0,0	0,0

13. Muut osakkeet

Milj. euroa	2017	2016
Tasearvo	0,2	0,2

Muiden osakkeiden käypä arvo ei poikkea oleellisesti tasearvosta.

14. Lyhytaikaiset varat

VAIHTO-OMAISUUS

Tilikausien aikana ei ole kirjattu merkittäviä vaihto-omaisuuden arvonalentumisia.

SAAMISET

Konsernilla ei ole olennaisia korollisia saamisia. Saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta. Tilikausien aikana ei ole kirjattu merkittäviä luottotappioita.

Siirtosaamiset

Milj. euroa	2017	2016
Osatuloutus	12,9	10,8
Muut erät	6,0	5,3
Yhteensä	18,9	16,1

Siirtosaamisten muut erät koostuu kertyneistä korkotuotoista ja muista jaksotuksista, jotka eivät yksittäisinä erinä ole merkittäviä.

15. Siirtovelat

Milj. euroa	2017	2016
Palkat sosiaalikuluneen	21,6	22,0
Muut erät	24,7	22,8
Yhteensä	46,3	44,8

Siirtovelkojen muut erät koostuvat kertyneistä korkokuluista sekä muista jaksotuksista, jotka ei yksittäisinä erinä ole merkittäviä.

16. Myytävissä olevat sijoitukset

Milj. euroa	Osakkeet	Yhteensä
1.1.2017	0,2	0,2
Vähennykset	-0,0	-0,0
31.12.2017	0,2	0,2

Milj. euroa	Osakkeet	Yhteensä
1.1.2016	0,2	0,2
Kurssierot ja muut muutokset	-0,0	-0,0
31.12.2016	0,2	0,2

17. Rahoitusinstrumentit

Käyvän arvon rahasto sisältää johdannaisopimukset

Milj. euroa	2017	2016
Käypä arvo	0,6	-1,4
Laskennalliset verot	-0,1	0,3
Käyvän arvon rahasto 31.12.	0,5	-1,1
Tilikaudella omaan pääomaan kirjattu käypä arvo	2,6	0,8
Tilikaudella tuloutettu käypä arvo	-0,5	-0,6
Laskennalliset verot	-0,4	-0,0
Muutos	1,6	0,1
Käypä arvo	-1,4	-1,5
Laskennalliset verot	0,3	0,3
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-1,1	-1,2

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon hierarkia 2017

Milj. euroa	Liite	Käypään arvoon oman pääoman kautta kirjattavat Taso 2	Käypään arvoon tulos vaikutteisesti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat Taso 2	Muut rahoitusvelat	Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä	12			0,4			0,4
Osakkeet ja muut osuudet	13			0,0	0,2		0,2
Muut saamiset				0,7			0,7
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset	2			111,9			111,9
Johdannaisopimukset	22	0,2	0,2				0,4
Rahat ja pankkisaamiset	16			5,9			5,9
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		0,2	0,2	118,9	0,2	0,0	119,4
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	19					26,4	26,4
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	19					47,4	47,4
Ostovelat						25,3	25,3
Johdannaisopimukset	22	0,1	0,2				0,3
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		0,1	0,2	0,0	0,0	99,1	99,4

2016

Milj. euroa	Liite	Käypään arvoon oman pääoman kautta kirjattavat Taso 2	Käypään arvoon tulos vaikutteisesti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitus-varat Taso 2	Muut rahoitus-velat	Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä	12			0,5			0,5
Osakkeet ja muut osuudet	13			0,0	0,2		0,2
Muut saamiset				0,7			0,7
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset	2			113,7			113,7
Saamiset yhteisyrityksiltä	12			0,5			0,5
Johdannaissopimukset	22	1,0	0,6				1,6
Rahat ja pankkisaamiset	16			6,6			6,6
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		1,0	0,6	122,0	0,2	0,0	123,8
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	19					27,5	27,5
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	19					2,3	2,3
Ostovelat						19,6	19,6
Velat yhteisyrityksille	12					0,0	0,0
Johdannaissopimukset	22	0,4	0,2				0,6
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		0,4	0,2	0,0	0,0	49,4	50,0

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit luokitellaan tasoihin käyvän arvon määrittämiseen käytettävien arvostusmenetelmien syöttötietojen perusteella:

Taso 1) syöttötiedot täysin samanlaisille varoille ja veloille toimivilla markkinoilla noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja

Taso 2) syöttötiedot muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, jotka ovat havainnoitavissa varoille tai veloille joko suoraan tai epäsuorasti

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot eivät poikkea oleellisesti niiden tasearvoista.

18. Oma pääoma

Osakepääoma:

Patria Oyj:n osakepääoma 31.12.2017 oli 38 024 848,00 euroa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Käyvän arvon rahasto:

Käyvän arvon rahasto sisältää rahavirran suojauksessa solmittujen ja suojauslaskennan ehdot täyttävien johdannaissopimusten käyvän arvon muutoksen tehokkaan osan.

MUUT RAHASTOT

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto:

Patria Oyj perustettiin vuonna 2010 ja perustamisen yhteydessä varat kirjattiin osakepääoman lisäksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Vuoden 2017 aikana sijoitetun vapaan pääoman rahasto ei muuttunut, ja rahastoon kirjatut varat olivat 164,1 miljoonaa euroa 31.12.2017.

Muuntoerot:

Muuntoerot sisältävät konsernitilinpäätöksen yhdistelyssä tytäryrityksen oman pääoman muuntamisesta syntyneet muuntoerot ja ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelman keskkurssilla muuntamisesta ja taseen tilinpäätöspäivän kurssilla syntyvät kurssierot. Lisäksi muuntoeroihin sisältyy kurssiero ulkomaisille tytäryhtiöille annetuista sisäisistä lainoista, joiden suorittamista ei ole suunniteltu eikä suorittaminen ole todennäköisesti ennakoitavissa tulevaisuudessa.

Osakkeet:

Yhtiöllä on 27 841 889 osaketta ja yksi osakesarja.

Jakokelpoiset varat:

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2017 on 245 015 081,21 euroa, josta tilikauden voitto on 17 953 035,61 euroa.

Osakekohtainen osinko:

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 0,60 euroa (2016: 1,12 euroa) kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 16 705 133,40 euroa (2016: 31 182 915,68 euroa). Jäljelle jäävät 228 309 947,81 euroa (2016: 227 062 045,60 euroa) jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Vuodelta 2017 maksettavasta osingosta päätetään 23. maaliskuuta 2018 pidettävässä yhtiökokouksessa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

19. Korolliset velat

RAHOITUSLEASING-SOPIMUKSET

Patrialla on rahoitusleasing-lainoja, jotka pääosin liittyvät rakennuksiin. Ne erääntyvät vuosien 2017 ja 2037 välisenä aikana. Taseen Rakennukset ja rakennelmat -erään sisältyy 19,6 milj. euron (20,6) edestä rahoitusleasing-sopimuksia, joiden yhteenlaskettu poisto tilikaudella 2017 oli 1,4 milj. euroa (1,7). Yhteenlasketut leasing-maksut olivat 2,5 milj. euroa (3,0), ja niihin liittyvä korkoelementti oli 1,3 milj. euroa (1,4).

Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien kokonaismäärä

Milj. euroa	2017	2016
Enintään 1 vuosi	2,5	3,0
1-5 vuotta	9,9	11,9
Yli 5 vuotta	23,1	19,6
Yhteensä	35,5	34,5
Tulevat rahoituskulut	-14,8	-13,1
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	20,6	21,4

Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien nykyarvo

Milj. euroa	2017	2016
Enintään 1 vuosi	1,4	1,6
1-5 vuotta	5,7	6,5
Yli 5 vuotta	13,5	13,3
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	20,6	21,4

20. Varaukset

Milj. euroa	2017	2016
Takuuvaraus	11,8	13,6
Muut varaukset	14,1	12,9
Yhteensä	26,0	26,5

Takuun aikana tuotteissa havaitut viat korjataan Patrian kustannuksella. Vuoden 2017 lopussa takuuvarauksia oli 11,8 milj. euroa (13,6). Kirjaukset perustuvat parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä. Takuukustannusvaraus kattaa tuotteiden korjauksen tai vaihtoon liittyvät kustannukset niiden takuuajana. Takuunalaiset vastuut on määritelty perustuen historiallisiin toteutuneisiin takuukustannuksiin sekä parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä. Yleinen takuu aika on kahdesta neljään vuoteen. Kohtaan muut varaukset sisältyvät mm. varaukset mahdollisten laatuvirheiden, oikeudenkäyntien ja offset-veloitteiden varalle.

21. Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Milj. euroa	2017	2016
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut takaukset	0,0	1,8
Muiden puolesta annetut takaukset	2,5	7,0
Muut omat vastuut	7,5	8,7
Yhteensä	10,0	17,5

Käyttöleasingvastuut

Milj. euroa	2017	2016
Seuraavan vuoden osalta	11,8	10,7
1-5 vuotta	21,7	20,4
yli 5 vuotta	18,9	22,0
Yhteensä	52,4	53,1

Käyttöleasingvastuut eivät sisällä yhteisyrityksen käyttöleasingvastuita.

22. Johdannaisopimukset

VALUUTTA- JA KORKOJOHDANNAISET 2017

Milj. euroa	Nimellisarvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	25,3	0,2	-0,1	0,1
Ostotermiinit	4,9	0,0	-0,1	-0,1
Myyntitermiinit	20,4	0,2	0,0	0,2
Koronvaihtosopimukset	0,3	0,0	0,0	0,0
Rahavirran suojaukset yhteensä	25,6	0,2	-0,1	0,1
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	35,5	0,2	-0,2	0,0
Ostotermiinit	3,4	0,0	-0,1	-0,1
Myyntitermiinit	32,1	0,2	-0,1	0,1
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	35,5	0,2	-0,2	0,0
Yhteensä	61,0	0,4	-0,3	0,1

2016

Milj. euroa	Nimellisarvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	41,3	1,0	-0,4	0,6
Ostotermiinit	10,1	0,6	-0,0	0,6
Myyntitermiinit	31,1	0,5	-0,4	0,1
Koronvaihtosopimukset	0,4	0,0	-0,0	-0,0
Rahavirran suojaukset yhteensä	41,6	1,0	-0,4	0,6
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaisopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	29,9	0,6	-0,2	0,4
Ostotermiinit	3,1	0,1	-0,1	0,0
Myyntitermiinit	26,8	0,5	-0,1	0,4
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	29,9	0,6	-0,2	0,4
Yhteensä	71,5	1,6	-0,6	1,0

Rahoitusinstrumenttien netottaminen 2017

Milj. euroa	Taseeseen merkityt bruttomäärät	Rahoitusinstrumentit - rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa	Nettomäärä
Johdannaisvarat	0,4	-0,3	0,1
Johdannaisvelat	0,3	-0,3	0,1

2016

Milj. euroa	Taseeseen merkityt bruttomäärät	Rahoitusinstrumentit - rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa	Nettomäärä
Johdannaisvarat	1,6	-0,6	1,0
Johdannaisvelat	0,6	-0,6	0,0

Yllä esitettyihin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely tai muu vastaavaanlainen järjestely, liittyy kaikissa tapauksissa konsernin ja vastapuolen välinen sopimus, jonka mukaan yleisen nettoutusjärjestelyn kumpikin osapuoli on oikeutettu kyseisten rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräiseen selvittämiseen, jos toinen osapuoli laiminlyö velvoitteensa täyttämisen.

23. Lähipiiritapahtumat

Patria Oyj:n tytäryhtiöt ovat seuraavat:

Tytäryhtiöt	Kotipaikka	Omistusosuus %
Patria Aviation Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patria Aerostructures Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patria Helicopters AS	Bardufoss, Norja	100,0
Patria Pilot Training Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Svenska AB	Sigtuna, Ruotsi	100,0
Patria Helicopters AB	Sigtuna, Ruotsi	100,0
Patria Estonia OÜ	Tallinna, Viro	100,0
Patria Land Services Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Polska Sp. z o.o.	Varsova, Puola	100,0
Patria Land Systems Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Land Middle East Limited	Abu Dhabi, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat	100,0
Patria Land Sverige AB	Tukholma, Ruotsi	100,0
Patria Land Systems SA (Pty) Ltd	Pretoria, Etelä-Afrikka	100,0
Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Vanajanportti	Hämeenlinna, Suomi	100,0
Millog Oy	Tampere, Suomi	61,8
Oricopa Kiinteistöt Oy	Orivesi, Suomi	100,0
Senop Oy	Kangasala, Suomi	100,0
Milrem LCM OÜ	Tallinna, Viro	60,0

Konserniyritysten väliset ostot ja myynnit

Milj. euroa	2017	2016
Yhteensä	66,2	74,9

Sisäisessä siirtohinnoittelussa käytetään markkinaehtoisia hintoja.

Tiedot konsernin ja sen yhteisyritysten välisistä liiketoiminnoista on esitetty liitteessä 12. Johdon työsuhde-etuudet on esitetty liitteessä 7.

Konsernin ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä muusta johtokunnasta. Ylimmältä johdolta ei ole ollut lainasaamisia 31.12.2017. Ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olleet olennaisissa liikesuhteissa konserni-yhtiöihin.

24. Riita-asiat ja oikeusprosessit

Itävaltalainen yhtiö, joka on toiminut Patrian konsulttina eräissä maissa, on vuonna 2009 pannut vireille kaksi oikeusprosessia Patriaa vastaan vaatien muun ohessa maksua tietyistä komissioista ja/tai vahingonkorvausta. Näiden vaatimusten yhteismäärä (jonka kantaja on täsmentänyt prosessin aikana) on noin 21,3 milj. euroa (ei sisällä oikeudenkäyntikuluja tai viivästyskorjoja). Patrian käsityksen mukaan vaatimukset ovat perusteettomia. Helsingin kärjäoikeus hylkäsi kanteet joulukuussa 2016. Tuomio ei ole lainvoimainen, koska kantaja valitti kärjäoikeuden päätöksestä hovioikeuteen. Asia etenee Turun hovioikeudessa oletettavasti vuoden 2018 aikana.

25. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätökseen.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tase

Vastaavaa

Milj. euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	8		
Aineettomat oikeudet		0,8	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot		0,1	0,0
Aineelliset hyödykkeet	8		
Koneet ja kalusto		1,4	0,0
Muut aineelliset hyödykkeet		0,0	0,0
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	9	123,3	222,0
Osuudet omistusyhteisyrityksissä		191,7	191,6
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	10	0,4	0,4
Muut osakkeet ja osuudet		0,0	0,0
Pysyvät vastaavat yhteensä		317,7	414,0
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		0,3	0,0
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		0,1	0,0
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	10	90,3	36,1
Muut saamiset		0,0	0,1
Siirtosaamiset	10	2,8	0,1
Rahat ja pankkisaamiset		1,8	0,0
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		95,3	36,4
Vastaavaa yhteensä		413,0	450,4

Vastattavaa

Milj. euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma			
Osakepääoma	11	38,0	38,0
Muut rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		164,1	164,1
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		63,0	64,1
Tilikauden voitto (tappio)		18,0	30,0
Oma pääoma yhteensä		283,0	296,3
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		0,2	0,0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		0,2	0,0
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	12	42,5	0,0
Ostovelat		1,4	1,2
Velat saman konsernin yrityksille	12	79,6	149,2
Muut velat		2,0	0,0
Siirtovelat	12	4,3	3,7
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		129,7	154,1
Vastattavaa yhteensä		413,0	450,4

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1–12/2017	1–12/2016
Liikevaihto	2	4,3	4,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3	2,2	0,0
Henkilöstökulut	4	-2,6	-2,0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-7,0	-7,4
Liikevoitto (-tappio)		-3,1	-5,4
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		10,9	8,8
Muut korko- ja rahoitustuotot		0,0	0,0
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-1,5	-1,6
Kurssierot		0,0	0,0
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		6,3	1,8
Tilinpäätössiirrot	6	12,9	33,6
Tuloverot	7	-1,3	-5,4
Tilikauden voitto (tappio)		18,0	30,0

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

Milj. euroa	1–12/2017	1–12/2016
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	6,3	1,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-9,4	-7,2
Muut oikaisut	-1,9	0,0
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-), vähennys (+)	-0,6	-1,5
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	-1,1	1,4
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-6,6	-5,5
Maksetut korot liiketoiminnan rahoituskuluista	-1,3	-2,2
Muut maksetut rahoituserät liiketoiminnan rahoituskuluista	-0,2	-0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	10,9	8,8
Saadut korot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut välittömät verot	-5,1	-2,4
Liiketoiminnan rahavirta	-2,3	-1,4
Ostetut konserniyhtiöt	-4,5	0,0
Ostetut osakkuus- ja yhteisyritykset	0,0	-3,1
Myönnettyt lainat	0,0	-0,4
Investointien rahavirta	-4,5	-3,5
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,0	-26,1
Konsernitilivelkojen/-saamisten muutos	4,4	28,7
Maksetut osingot	-31,2	-13,9
Saadut ja maksetut konserniavustukset	33,6	16,3
Rahoituksen rahavirta	6,8	4,9
Rahavarojen muutos	0,0	0,0
Rahavarat kauden alussa	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet rahavarat	1,8	0,0
Rahavarat kauden lopussa	1,8	0,0
Rahavarojen muutos	0,0	0,0

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten mukaisesti. Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi.

EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vertailtaessa tilikauden tietoja edelliseen tilikauteen tulee huomioida, että Patria Finance Oyj yhdistyi Patria Oyj:ön 31.12.2017, mikä on keskeisin syy taseen varojen ja velkojen merkittävään kasvuun. Sulautumisessa siirtyneet varat olivat yhteensä 285,5 milj. euroa ja velat olivat yhteensä 131,3 milj. euroa.

MYYNIN TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä mynnistä aiheutuvilla kurssieroilla. Tuotot tavaroiden mynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ

Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiön johto joutuu tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin eriin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arvioita on käytetty mm. määritettäessä omaisuuserien arvoa.

PYSYVIEN VASTAAVAT

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoa vähennettynä vuosittain tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan tarvittaessa ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia.

Yhtiössä noudatetaan seuraavia poistoaikoja:	
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Aineettomat oikeudet	3–5 vuotta

Muista aineellisista hyödykkeistä ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiöosakkeet sekä muut osakkeet on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempana käypään arvoon.

RAHOITUSOMAISUUS

Rahoitusvarat arvostetaan hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan. Johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä näiden saatavien arvioidulla arvonalennuksella. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö, että yhtiö ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanra-

hanmääräiset saamiset ja velat sekä johdannaisinstrumentit on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Ulkomaanrahanmääräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät ra-hoitustuottoihin ja -kuluihin.

JOHDANNAISINSTRUMENTIT

Valuuttamääräisten liiketapahtumien kurssiriskien suojauksessa käytettävistä johdannaissopimuksista syntyneet kurssierot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssiriskien suojauksessa käytettävistä johdannaissopimuksista syntyneet kurssierot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Kun suojataan taseen ulkopuolisia eriä, johdannaissopimusten kurssierot kirjataan taseeseen ja tulosvaikutus kohdistetaan samalle tilikaudelle kuin suojattavasta transaktiosta kirjataan valuuttakurssieroa.

AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tulokseen liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenon pienennykseksi.

TULOVEROT

Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiön tilikauden tuloksen mukaan suoriteperusteisesti lasketut tilikauden verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuun tulleet tai palautetut verot. Yhtiö ei ole käsitellyt laskennallisia veroja tilinpäätöksessään.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alhaisemman nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintameno määritetään noudattaen fifo-periaatetta tai keskihintamenetelmää, joka on riittävän lähellä fifo-periaatteen mukaan laskettua todellista hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvoon luetaan vaihto-omaisuuden hankintamenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen välillisistä kustannuksista.

PAKOLLISET VARAUKSET

Pakolliset varaukset ovat vastaisia menoja, joiden suorittamiseen emoyhtiö on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, tai vastaisia menetyksiä, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Mahdolliset lisäeläketurvat on vakuutettu. Yhtiöllä ei ole kattamatonta eläkevastuuta.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot on kirjattu tilikauden kuluksi lukuun ottamatta niihin mahdollisesti liittyviä käyttöomaisuushankintoja. Tuotekehitysmenoja aktivoidaan kirjanpitolain sekä kauppa- ja teollisuusministeriön kehittämismenojen aktivoinneista antamien säädösten edellytysten täytyessä.

LEASING

Leasingmaksut on kirjattu tilikauden kuluiksi.

TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Tilinpäätössiirtoihin on kirjattu konserniavustukset.

2. Liikevaihto

Liikevaihto tuotealueittain

Milj. euroa	2017	2016
Siviili	4,3	4,0
Yhteensä	4,3	4,0

Liikevaihto tuloutustavoittain

Milj. euroa	2017	2016
Toimitusperusteinen liikevaihto	4,3	4,0
Yhteensä	4,3	4,0

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2017	2016
Vuokratuotot	0,3	0,0
Fuusiovoitto	1,9	0,0
Muut liiketoiminnan tuotot	0,0	0,0
Yhteensä	2,2	0,0

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2017	2016
Vuokrakulut	-0,4	-0,1
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-1,1	-1,0
Muut liiketoiminnan kulut	-5,5	-6,2
Yhteensä	-7,0	-7,4

4. Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Milj. euroa	2017	2016
Emoyhtiön hallituksen, neuvottelukunnan ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	-0,7	-0,8
Palkat ja palkkiot	-1,5	-0,8
Eläkekulut	-0,4	-0,4
Muut henkilösivukulut	-0,1	-0,1
Yhteensä	-2,6	-2,0

Yrityksen palveluksessa on tilikauden aikana ollut keskimäärin

	2017	2016
Toimihenkilöitä	16	15
Yhteensä	16	15

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot

Milj. euroa	2017	2016
Osinkotuotot, konserni	10,9	8,8
Korkotuotot, muut	0,0	0,0
Yhteensä	10,9	8,8

Rahoituskulut

Milj. euroa	2017	2016
Korkokulut, konserni	-1,3	-1,6
Korkokulut, muut	-0,0	0,0
Muut rahoituskulut, muut	-0,2	-0,0
Yhteensä	-1,5	-1,6

6. Tilinpäätössiirrot

Milj. euroa	2017	2016
Saadut konserniavustukset	12,9	33,6
Yhteensä	12,9	33,6

7. Tuloverot

Milj. euroa	2017	2016
Tilikauden verot varsinaisesta toiminnasta	1,3	1,4
Tilikauden verot tilinpäätössiirroista	-2,6	-6,7
Yhteensä	-1,3	-5,4

Milj. euroa	2017	2016
Tilikauden verot	-1,3	-5,4
Edellisen tilikauden verot	0,0	0,0
Yhteensä	-1,3	-5,4

8. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

AINEETTOMAT KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Milj. euroa	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	6,1	0,2	6,3
Hankintameno 31.12.2017	6,1	0,2	6,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	-5,3	-0,0	-5,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-5,3	-0,0	-5,4
Tasearvo 31.12.2017	0,8	0,1	0,9

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Milj. euroa	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	7,0	0,0	7,0
Hankintameno 31.12.2017	7,0	0,0	7,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	-5,6	0,0	-5,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-5,6	0,0	-5,6
Tasearvo 31.12.2017	1,4	0,0	1,4

9. Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä

Milj. euroa	2017	2016
1.1.	222,0	222,0
Lisäykset	4,5	0,0
Fuusio	-103,2	0,0
Hankintameno 31.12.	123,3	222,0

Osuudet osakkuusyrityksistä

Milj. euroa	2017	2016
1.1.	191,6	188,5
Lisäykset	0,0	3,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	191,6	191,6

10. Saamiset ja velat

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Milj. euroa	2017	2016
Myyntisaamiset	11,6	1,2
Muut saamiset	65,9	0,0
Johdannaissaamiset	0,2	0,0
Siirtosaamiset	12,6	35,0
Yhteensä	90,3	36,1

Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä

Milj. euroa	2017	2016
Pääomalainasaamiset	0,4	0,4
Yhteensä	0,4	0,4

Siirtosaamisten olennaiset erät

Milj. euroa	2017	2016
Verot	1,2	0,0
Johdannaissaamiset	0,4	0,0
Muut	1,2	0,1
Yhteensä	2,8	0,1

11. Oma pääoma

Oman pääoman erien muutokset

Milj. euroa	1–12/2017	1–12/2016
Osakepääoma 1.1.	38,0	38,0
Osakepääoma 31.12.	38,0	38,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	164,1	164,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	164,1	164,1
Kertyneet voittovarot 1.1.	94,2	78,1
Osingonjako	-31,2	-13,9
Kertyneet voittovarot 31.12.	63,0	64,1
Tilikauden tulos	18,0	30,0
Oma pääoma 31.12.	283,0	296,3

Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta

Milj. euroa	1–12/2017	1–12/2016
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	164,1	164,1
Kertyneet voittovarot 31.12.	63,0	64,1
Tilikauden tulos	18,0	30,0
Jakokelpoinen oma pääoma	245,0	258,2

12. Vieras pääoma

Korolliset velat ja niiden lyhennysohjelma

Milj. euroa	2018	2019	2020	2021	2022-	Yhteensä
Lainat rahalaitoksilta	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,7
Konsernitilivelat	79,0	0,0	0,0	0,0	0,0	79,0
Muut korolliset velat	42,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42,0
Yhteensä 2017	121,5	0,2	0,0	0,0	0,0	121,7

Velat saman konsernin yrityksille

Milj. euroa	2017	2016
Ostovelat	0,3	1,0
Muut velat	79,0	146,7
Johdannaisvelat	0,3	0,0
Siirtovelat	0,0	1,6
Yhteensä	79,6	149,2

Siirtovelkojen olennaiset erät

Milj. euroa	2017	2016
Palkat sosiaalikuluneen	2,7	1,1
Verot	0,0	2,6
Johdannaisvelat	0,3	0,0
Muut	1,2	0,0
Yhteensä	4,3	3,7

13. Rahoitusinstrumentit ja johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset

2017				
Milj. euroa	Nimellisarvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	96,8	0,6	-0,6	0,0
Ostotermiinit	35,6	0,0	-0,5	-0,5
Myyntitermiinit	61,2	0,6	-0,1	0,5
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	96,8	0,6	-0,6	0,0
Yhteensä	96,8	0,6	-0,6	0,0
Milj. euroa	2018	2019	2020	2021
Johdannaisvarat	0,6	0,0	0,0	0,0
Johdannaisvelat	-0,6	-0,0	0,0	0,0

Rahoitusinstrumenttien netottaminen

Yhtiö ei ole netottanut rahoitusinstrumentteja taseessa.

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon hierarkia 2017

	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Muut rahoitusvelat	Tasearvo
Milj. euroa				
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä		0,4		0,4
Lyhytaikaiset rahoitusvarat				
Myyntisaamiset		0,1		0,1
Saamiset konserniyhtiöiltä*	0,2	77,5		77,7
Johdannaissopimukset*	0,4			0,4
Rahat ja pankkisaamiset		1,8		1,8
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,6	79,7	0,0	80,3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat				
Korolliset velat			0,2	0,2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat				
Korolliset velat			42,5	42,5
Ostovelat			1,4	1,4
Velat konserniyhtiöille*	0,3		79,3	79,6
Johdannaissopimukset*	0,3			0,3
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,6	0,0	123,4	124,0

* Konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti Patria Oyj tekee johdannaissopimukset yhtiöiden toimeksiantojen perusteella. Taulukon johdannaissopimukset ovat ulkoisia johdannaissaamisia ja -velkoja. Konserniyhtiöiden väliset saamiset ja velat on esitetty omilla riveillä, joista käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat saamiset ja velat koskevat konserniyhtiöiden välisiä johdannaissopimuksia.

VALUUTTARISKIT

Valuuttariskien hallinnan tavoitteena on suojautua valuuttakurssimuutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Sitovista kiinteähintaisista myynti-, osto- ja rahoitusopimuksista johtuvat valuuttapositiot suojataan valuuttajohdannaisilla projekti- tai transaktiokohtaisesti. Patria Oyj vastaa valuuttariskiensa määrittämisestä ja suojaamisesta ja tekee tarvittavat suojaussopimukset pankkien kanssa. Patria Oyj tekee myös muiden konserniyhtiöiden suojaussopimukset pankkien kanssa niiden puolesta.

Tase-erien suojauksessa ei sovelleta suojauslaskentaa. Yhtiön omat johdannaissopimukset ovat tase-eriä suojaavia.

IFRS 7 -standardin edellyttämän herkkyyssanalyysin tarkoitus on havainnollistaa yhtiön tuloksen ennen veroja ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Nettovaluuttapositiodien laskennassa on huomioitu tilinpäätöshetkellä yhtiön taseessa olevat vierasvaluuttamääräiset rahoitusvarat ja -velat, näihin kohdistetut suojaukset sekä ne johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa. Näiden erien käyvän arvon muutos kirjataan tulokseen.

Seuraavassa taulukossa on esitetty nettovaluuttapositiot, sekä herkkyyssanalyysin mukaiset vaikutukset tulokseen ennen veroja, mikäli euro olisi vahvistunut tai heikentynyt kyseessä olevaa valuuttaa vastaan tilinpäätöspäivänä. Herkkyyttä laskettaessa on käytetty viiden prosentin valuuttakurssimuutosta.

Tilinpäätöshetkellä merkittävimmät valuuttapositiot olivat Ruotsin kruunussa.

IFRS 7 -herkkyyssanalyysin mukainen herkkyyss valuuttakurssimuutoksille 2017

Milj. EUR	SEK
Nettopositio - tase-erät	0,0
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-0,0/0,0

KORKORISKI

Markkinakorkojen muutokset vaikuttavat yhtiön korkokuluihin ja -tuottoihin sekä korollisten velkojen, saamisten ja johdannaissopimusten käypiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojautua korkojen muutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti vaikuttamalla velkojen keskimääräiseen korkosidonnaisuusaikaan (duraatio) sekä tarvittaessa johdannaissopimuksilla.

Ulkoisten korollisten velkojen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika 31.12.2017 oli 0,05 vuotta ja saamisten yksi päivä.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 yhtiön korolliset velat olivat yhteensä 121,7 miljoonaa euroa, joista 79,0 miljoonaa euroa oli vaihtuvakorkoisia ja 42,7 miljoonaa euroa kiinteäkorkoisia. Vaihtuvakorkoiset velat olivat konsernihilivelkoja. Korolliset saamiset olivat yhteensä 217,0 miljoonaa euroa, jotka olivat kaikki vaihtuvakorkoisia. Korollisista saamisista 217,0 miljoonaa euroa oli konsernihilisaamisia.

14. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

Milj. euroa	2017	2016
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	111,3	82,7
Omasta velasta annetut sitoumukset	3,5	4,2
Muiden puolesta annetut takaukset	0,0	5,3
Yhteensä	114,8	92,1

Leasing- ja vuokravastuut

Milj. euroa	2017	2016
Seuraavan vuoden osalta	3,1	0,4
1-5 vuotta	11,3	2,4
yli 5 vuotta	13,9	8,6
Yhteensä	28,3	11,4

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2017 on 245 015 081,21 euroa, josta tilikauden voitto on 17 953 035,61 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 0,60 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 16 705 133,40 euroa. Jäljelle jäävät 228 309 947,81 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Helsinki, 6. maaliskuuta 2018

Christer Granskog
puheenjohtaja

Harald Aarø

Marko Hyvärinen

Geir Håøy

Eirik Lie

Päivi Marttila

Ari Puheloinen

Janne Sølvi Weseth

Olli Isotalo
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki, 8. maaliskuuta 2018

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jouko Malinen
KHT

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET, OHJEET JA SUOSITUKSET

Patrian hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia ja muuta toimintaan vaikuttavaa lainsäädäntöä. Lisäksi noudatetaan valtioenemmistöisiin yhtiöihin soveltuvia hyvää hallinnointitapaa koskevia ohjeita ja suosituksia.

KONSERNIN RAKENNE JA HALLINTAJÄRJESTELMÄ

Patria jakaantuu toiminnallisesti liiketoimintoihin. Patria-konsernin muodostavat emoyhtiö Patria Oyj ja sen omistamat tytäryhtiöt. Kokonaan omistettujen tytäryhtiöiden lisäksi Patria omistaa Millog Oy:stä 61,8 prosenttia, Nammo AS:stä 50 prosenttia ja Silverskin Information Security Oy:stä 25 prosenttia. Patrian hallinnosta ja toiminnasta vastaavat Patria Oyj:n lakisääteiset toimitusjohtaja ja toimitusjohtaja. Patrian operatiivista toimintaa ohjaa toimitusjohtajan apuna konsernin johtokunta. Liiketoiminnoilla on tämän lisäksi omat johtoryhmänsä. Muiden kokonaan omistettujen konserniyhtiöiden kuin emoyhtiön lakisääteiset hallitukset hoitavat ainoastaan lainsäädännöstä johtuvat vähimmäistehtävät. Patria Oyj:n neuvottelukunta on yhtiön hallitukselle neuvoa-antava toimielin, jolla ei ole lakisääteisiä tehtäviä.

NEUVOTTELUKUNTA

Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:ssä on yhtiökokouksen

asettama neuvottelukunta. Patria Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tulee kuulla neuvottelukuntaa asioissa, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista, tai joilla muutoin on suuri merkitys yhtiön toimialalle kotimaassa tai kansainvälisesti. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä. Tilikaudella neuvottelukuntaan kuului yhteensä 11 jäsentä. Neuvottelukunta kokoontuu pääsääntöisesti kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2017 neuvottelukunnalla oli viisi kokousta. Neuvottelukunnan jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin 87-prosenttisesti.

HALLITUKSEN KOKOONPANO JA VALINTAMENETTELY

Yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallituskokoonpanoa koskevan ehdotuksen valmisteluun osallistuvat osakkeenomistajat ja tavoitteena hallituksen monipuolinen kokoonpano ja monimuotoisuus. Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan niin, että toimikausi päättyy vaalia seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kahdeksan jäsentä.

Tilikauden aikana hallitukseen on kuulunut vuoden alusta kahdeksan jäsentä. Toukokuun 8. päivänä 2017 pidetyn yhtiö-

kokouksen jälkeen hallitukseen on kuulunut samoin kahdeksan jäsentä. Hallitus kokoontuu normaalisti vähintään kahdeksan kertaa vuodessa. Vuonna 2017 hallituksella oli neljätoista varsinaista kokousta, minkä lisäksi hallitus teki kahdessa eri vaiheessa päätöksiä varsinaisesti kokoontumatta. Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin 99-prosenttisesti.

HALLITUKSEN PÄÄTEHTÄVÄT JA TYÖNJAKO

Hallitus vastaa Patrian hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen mahdollisesti antamien ohjeiden mukaisesti. Lakisääteisten tehtävien lisäksi hallituksen päätehtävänä on konsernin strategisista linjauksista päättäminen sekä konsernin eri liiketoimintojen valvonta ja ohjaaminen sen varmistamiseksi, että konserni toimii sen toimintaan vaikuttavien säädöksiä noudattaen ja liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla sekä tuottaa lisäarvoa omistajilleen. Niin ikään hallitus päättää konsernin keskeisistä toimintaperiaatteista sekä hyväksyy vuosittain konsernin taloudelliset ja operatiiviset tavoitteet, tilinpäätöksen ja tarvittaessa osavuositarkastukset ja päättää merkittävistä investoinneista.

Hallitus vahvistaa konsernin eettiset arvot ja toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin pääpiirteisen organisaatio- ja toimintarakenteen. Hallitus

on nimittänyt sitä avustamaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan, joiden jäsenillä on valiokunnan tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja kokemus. Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluu neljä jäsentä. Se valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausrakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä, ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu niin ikään neljä jäsentä. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä vastaa compliance- ja eettisten asioiden valvonnasta. Muilta osin hallituksen keskuudessa ei ole sovittu erityisestä työnjaosta.

YHTIÖN TOIMITUSJOHTAJA JA KONSERNIN JOHTO

Patria Oyj:n toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön ja Patria-konsernin liiketoimintaa sekä hallintoa osakeyhtiölain säännösten sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Toimitusjohtajan apuna konsernin johtamisessa toimii konsernin johtokunta, joka kokoontuu kuukausittain ja johon kuuluu jokaisesta liiketoiminnasta vastaava johtaja, talousjohtaja, viestintäjohtaja, joka vastaa myös yritysvastuusta, lakiasiaintohtaja, joka vastaa myös compliance- ja eettisyysasioista sekä henkilöstöjohtaja. Tämän lisäksi konsernin johto kokoontuu myös muissa, johtamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi katsotuissa kokoonpanoissa.

Vastuullisuustoiminnasta vastaa viestintäjohtaja yhteistyössä lakiasianjohtajan ja henkilöstöjohtajan kanssa. He muodostavat yritysvastuutiimin yhdessä konsernin talous-, henkilöstö- ja ympäristöalan asiantuntijoiden sekä liiketoimintojen edustajien kanssa. Lakiasiaintohtaja, joka on myös Chief Compliance Officer, yhdessä Ethics Officerin kanssa vastaa compliance- ja eettisyysasioista vastuullisuustyöryhmässä. Näihin liittyvät asiat

käsitellään Patrian johtokunnassa, ja lakiasiaintohtaja raportoi niistä säännöllisesti hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle. Hallituksen tarkastusvaliokunnalle on määritelty vastuu eettiseen toimintaan liittyvien asioiden valvonnasta.

PALKITSEMINEN

Johdon palkitsemisjärjestelmää koskevat tiedot ovat saatavilla yhtiön tilinpäätöksen liitetiedoista kohdasta 4. Koko henkilöstön palkitsemisjärjestelmä on kuvattu [sosiaalisen vastuullisuuden osiossa s. 43](#)

VALVONTAJÄRJESTELMÄ

Osakeyhtiölain mukaisesti hallituksen on huolehdittava siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Toimitusjohtajan on vuorostaan huolehdittava siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Patrian johto vastaa siitä, että konsernin jokapäiväisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvaa lainsäädäntöä ja yhtiön hallituksen päätöksiä ja että konsernin riskienhallinta on järjestetty asianmukaisella tavalla. Konsernin jakaantuminen liiketoimintoihin tehostaa ja selkeyttää johtamista sekä parantaa tehokkaan valvonnan järjestämistä. Konsernin taloudellista valvontaa varten on olemassa operatiivinen raportointijärjestelmä, jonka mukaisesti tuotetaan kuukausittain monipuolista tietoa konsernin taloudellisesta tilasta ja sen kehittymisestä. Investointeja koskeva päätöksentekojärjestys on konsernissa selkeästi määritelty.

Patrialla on riippumattomalle toimijalle ulkoistettu sisäinen tarkastus, joka arvioi ja varmistaa konsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, taloudellisen raportoinnin luotettavuutta sekä toimintaa koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen noudattamista ja joka raportoi

hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Patrian sisäistä tarkastusta toteuttava toimija noudattaa sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan Patrian hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä Patrian johdolle. Tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen vuosittaiset tarkastussuunnitelmat.

Yhtiön tilintarkastajat raportoivat tarkastushavainnoistaan asianomaisille liiketoiminnoille ja konsernin taloushallintoon sekä myös hallitukselle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle vähintään kerran vuodessa. Tilintarkastajat antavat myös yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen.

Teollinen yhteistyö

Puolustushankinnoissa teollinen yhteistyö (Industrial Participation, IP) on kohdemaassa yleinen toimitussopimusten vaatimus ja edellytys. IP-sopimuksessa yhtiö sitoutuu tilaussopimuksesta aiheutuviin kompensatiovelvoitteisiin kyseisen maan teollista yhteistyötä varmistavilla menettelyillä. Teollisen yhteistyön vaatimukset määräytyvät maakohtaisten sääntöjen ja hankintakohtaisten vaatimusten mukaan. Suomen asettamat teollisen yhteistyön eli IP:n velvoitteet ovat avainasemassa huoltovarmuuden luomisessa sellaisissa tilanteissa, kun Suomeen hankintaan puolustusjärjestelmiä. Tätä kautta Suomen asettamilla velvoitteilla voi olla vaikutuksia myös Patrian saamiin tilauksiin.

TEOLLISTA YHTEISTYÖTÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Teollisen yhteistyön (EU:ssa Industrial Participation, IP, globaalisti edelleen myös Offset eli vastakauppa) alaisten sopimusten ja toimien vaatimuksena on, että sovellettavat lait, säännökset ja kansainväliset sopimukset sallivat kyseiset toiminnot ja että teollisen yhteistyön sopimukset ovat Patrian eettisyys- ja yhdenmukaisuuskäytäntöjen sekä yhtiön eettisen ohjeiston mukaisia.

Kaikkia kyseisiin järjestelyihin ja transaktioihin liittyviä kumppaneita ja toimittajia koskevat due diligence -selvitykset on tehtävä korruption ehkäisyä painottaen. Patria tekee oikeudellisen analyysin kyseisessä maassa sovellettavista IP-säännöksistä vähentääkseen riskejä ja varmistaakseen, että Patrian teollisen yhteistyön toimet ovat sääntöjen mukaisia. Kaikki olennaiset taloudelliset ja muut riskit arvioidaan ja niitä pyritään pienentä-

mään. IP-toimien on myös oltava oikeassa suhteessa pääsopimuksen tai transaktion arvoon.

TEOLLISEN YHTEISTYÖVELVOITTEIDEN SUORITUS

Patrian IP-velvoitteet liittyvät lähes kokonaisuudessaan Land-liiketoiminnan sopimuksiin, joita on useimmissa maissa, joissa liiketoiminnalla on toimitusprojekteja. Muiden liiketoimintojen vastaavat velvoitteet ovat vähäisiä. Land-liiketoiminnalla on teollisen yhteistyön toimiin, myyntitoimiin sekä IP-sopimusten toimeenpanoon liittyviä erityisprosesseja ja vastuuorganisaatio.

EU-DIREKTIIVIT VAIKUTTAVAT MARKKINOIHIN

Euroopan markkinoilla seurataan tarkasti puolustustarvikkeiden markkinoiden avaamiseen tähtäävien EU-direktiivien

vaikutuksia. Muutoksen käynnisti vuoden 2009 Puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivi 2009/81/EC, joka integroitiin jäsenvaltioiden kansallisiin lainsäädäntöihin. Suomessa direktiivin vaatimukset kansallisesti toimeenpaneva laki (1531/2011) tuli voimaan vuoden 2012 alussa. Direktiivi avasi merkittävän osan aiemmin kansallisessa harkinnassa olleista puolustusmateriahankinnoista kansainväliselle kilpailulle.

Direktiivien tarkoitus on markkinoiden avaaminen ja kilpailun lisääminen. Direktiiveistä huolimatta monet Euroopan Unionin jäsenvaltiot edelleen suojelevat maansa omaa teollisuutta myös asettamalla IP-vaatimuksia SEUT 346 -artiklan poikkeussäännöksen nojalla.

Riskienhallinta

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat keskeinen osa konsernin johtamis- ja valvontajärjestelmää, jolla varmistetaan, että toiminnalle ja kannattavuudelle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Ne auttavat myös varmistamaan raportoinnin asianmukaisuuden, toiminnan lain- ja vaatimustenmukaisuuden sekä suojaamaan Patrian mainetta.

RISKIENHALLINNAN TOIMINTAMALLI

Patrialla on hallituksen hyväksymä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan politiikka, jossa määritellään riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehtävät, tavoitteet, osa-alueet sekä vastuut ja valtuudet.

Pääasiallinen vastuu riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta on liiketoimintayksiköillä sekä konsernipalveluilla kullakin oman toimintansa osalta. Patrian toimitusjohtaja ja muu johto vastaavat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan asianmukaisesta toiminnasta ja seurannasta. Hallitus valvoo ja ohjaa ylimpänä tahona riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja, turvallisuus- ja laatuauditot sekä asiakkaat arvioivat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta.

Riskillä ymmärretään epävarmuuden vaikutusta Patrian toiminnalle, kannattavuudelle ja muille asioille asetettuihin tavoitteisiin, niin kielteistä kuin myönteistäkin. Riskienhallinta

on prosessi, jolla varmistetaan, että riskit ja mahdollisuudet tunnistetaan, arvioidaan ja käsitellään tarkoituksenmukaisesti ja riittävässä laajuudessa. Riskienhallinta auttaa varmistamaan, että asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa eikä resursseihin kohdistu menetyksiä.

Riskit jaotellaan strategiaan ja liiketoimintariskeihin, operatiivisiin, rahoitus- sekä turvallisuus- ja vahinkoriskeihin.

Patrian riskienhallinta perustuu COSO ERM-viitekehykseen, ISO 31000:2009 -standardiin sekä toimialakohtaisiin standardeihin ja vaatimuksiin.

KESKEISIÄ RISKEJÄ JA MAHDOLLISUUKSIA

Seuraavassa on kuvattu Patrian toimialan, toiminnan ja riskienhallinnan kannalta keskeisiä osa-alueita ja asioita, jotka voivat aiheuttaa tai niihin kohdistuu riskejä ja mahdollisuuksia. Rahoitusriskejä käsitellään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Puolustusvälineiteollisuuden murros ja vientiluvat Kansainvälinen puolustusvälineiteollisuus on murroksessa. Toimialalla tapahtuu yritysjärjestelyjä, alalle tulee uusia toimijoita, asiakasvaatimusten kompleksisuus ja uusien teknologioiden hyödyntäminen lisääntyvät ja kilpailu kiristyy. Patria vastaa kilpailuun pyrkimällä entistä paremmin ennakoimaan ja ymmärtämään asiakstarpeita ja niissä tapahtuvia muutoksia sekä kehittämällä ja kaupallistamalla uusia kilpailukykyisiä tuotteita, palveluja ja ratkaisuja.

Puolustusvälineiden viennin edellytyksenä on vienti- tai siirtolupa, jonka Suomessa myöntää puolustusministeriö ja tiettyjen edellytysten vallitessa valtioneuvosto. Potentiaalisen viennin kohdemaan olosuhteet voivat olla sellaiset, että lupaa ei myönnetä tai myönnetyn vientiluvan kohdemaan olosuhteissa voi tapahtua muutoksia, jotka johtavat myönnetyn luvan peruuttamiseen kokonaan tai määräajaksi.

STRATEGISET KUMPPANUUDET

Patrian liiketoiminnan menestykselle on tärkeää muodostaa strategisia kumppanuuksia keskeisten asiakkaiden, alihankkijoiden ja toimittajien kanssa. Patria pyrkii jatkuvasti tunnistamaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä luomaan, ylläpitämään ja kehittämään strategisia kumppanuuksiaan.

TOIMINTAPROSESSIEN LAATU JA

KUSTANNUSKILPAILUKYKY

Patrian menestymisen edellytyksenä ovat lisäksi tehokkaat ja joustavat toiminnan prosessit ja paraneva kustannuskilpailukyky. Prosessien kehittämiseen ja kustannuskilpailuvyyn parantamiseen panostetaan jatkuvasti suunnitelmallisella työllä.

MYynti- JA TOIMITUSPROJEKTI

Osalle Patrian liiketoimintaa on tyypillistä, että yksittäiset myynti- ja toimitusprojektit voivat olla suuria suhteessa konsernin vuotuisen liikevaihtoon. Ne voivat sisältää tuotekehitystä, laajaa alihankintaa ja yhteistyötä muiden osapuolten kanssa sekä olla kestoltaan usean vuoden mittaisia. Lisäksi toimitussäilytö ja yhteistyökumppanien kanssa toteutettavan teollisen yhteistyön muoto voivat olla monimutkaisia. Tällaisiin hankkeisiin liittyvät riskit ovat tyypillisesti moninaisia ja merkittäviä ja edellyttävät huolellista arviointia ja hallintaa. Projektien ja projektiriskien hallintaa kehitetään ja tehostetaan edelleen.

OSAAMISEN VARMISTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

Patrian liiketoiminnat tarvitsevat monipuolista osaamista usein kapeallakin erityisalueilla, joihin tarvittavaa erityisosaamista voi olla niukasti saatavilla. Tarvittavien resurssien ja osaamisen oikea-aikainen varmistaminen ja kehittäminen ovat tärkeitä ja näihin pyritään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti.

TOIMINNAN EETTISYYS JA LAINMUKAISUUS

Patria on sitoutunut toimimaan eettisesti ja noudattamaan toimintamaissaan sovellettavia lakeja ja säännöksiä, sekä tekiä sopimuksia ja sitoumuksia. Patriassa panostetaan huomattavasti eettisen ja lainmukaisen toiminnan varmistamiseen kommunikaation, eettisiä toimintaperiaatteita koskevan ohjeituksen ja prosessien ja säännöllisen koulutuksen muodossa.

Koska Patria harjoittaa liiketoimintaa kompleksisessa toimintaympäristössä ja useissa maissa eri lainkäyttöalueilla sekä monimutkaisen sääntelyn puitteissa, rikkomuksia voi syntyä huolimatta hyvistä aikeista ja Patrian panostuksesta eettisen toiminnan varmistamiseen. Rikkomukset voivat aiheuttaa maineriskiä ja taloudellista vahinkoa.

Patrian eettiset periaatteet on esitetty Patrian eettinen tapa toimia -toimintaohjeessa. Ohjeessa määritellään eettistä toimintaa koskevat edellytykset, jotka koskevat Patriaa ja sen kaikkia työntekijöitä. Eettisten toimintaohjeiden noudattamista valvotaan sisäisesti ja havaitut poikkeamat selvitetään ja niihin puututaan.

Myös Patrian yhteistyökumppaneille ja hankintaketjussa toimiville kriittisille toimittajille tehdään perusteellinen ennakkokatselmointi ja näille osapuolille määritellään eettisiin toimintatapoihin liittyvät sopimukselliset velvoitteet.

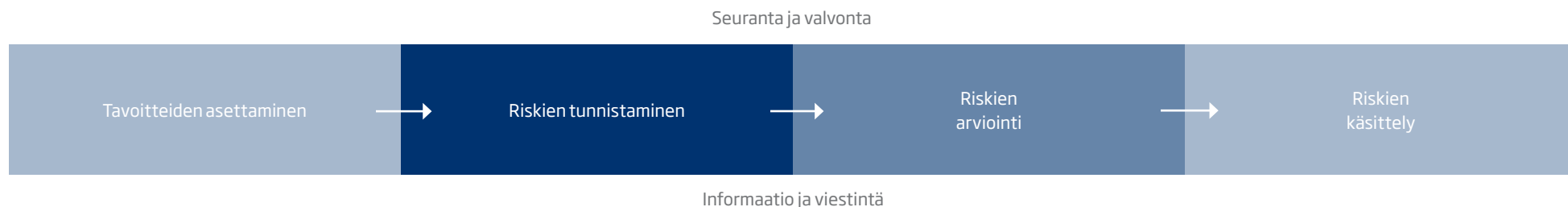
TIETO- JA KYBERTURVALLISUUS

Patrian toimintaan liittyy merkittävässä määrin oman ja kolmansien osapuolten salaisen ja luottamuksellisen tiedon hallintaa ja käsittelyä, mikä altistaa Patrian mm. tietoturvahyökkäyksille. Salaisen ja luottamuksellisen tiedon joutuminen ulkopuolisen haltuun tai asiattomaan käyttöön voi olla hyvin vahingollista niin Patrialle kuin muulle tiedon omistajallekin. Patria jatkuvasti ylläpitää ja kehittää korkeaa tietoturvaluustoiminnan tasoaan.

MUUT TURVALLISUUS- JA VAHINKORISKIT

Patrian liiketoiminnat ja konsernipalvelut arvioivat säännöllisesti henkilö-, ympäristö- ja muita vahinkoriskejä osana johtamisjärjestelmiä ja normaalia toimintaa. Arviointien perusteella määritellään vuosittain kehittämistoimenpiteet toiminnan turvallisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.

RISKIENHALLINTAPROSESSI

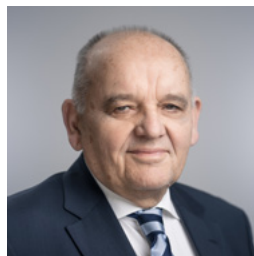
Hallitus 2017

31.12.2017

Hallitus vastaa Patrian hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen mahdollisesti antamien ohjeiden mukaisesti. Lakisääteisten tehtävien lisäksi hallituksen päätehtävänä on konsernin strategisista linjauksista päättäminen sekä konsernin eri liiketoimintojen valvonta ja ohjaaminen. Vuonna 2017 hallituksella oli neljätoista varsinaista kokousta, minkä lisäksi hallitus teki kahdessa eri vaiheessa päätöksiä varsinaisesti kokoontumatta. Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin 99-prosenttisesti.

Hallitusta avustaa nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausrakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä, ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä vastaa compliance- ja eettisten asioiden valvonnasta.

Yhtiökokous nimittää hallituksen 23.3.2018.

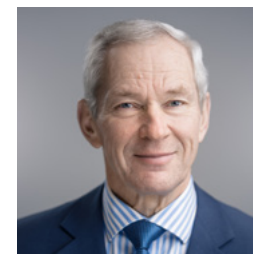
Christer Granskog
Puheenjohtaja
Diplomi-insinööri
Hallituksen jäsen vuodesta 2010

Marko Hyvärinen
CFO, VR Group
Hallituksen jäsen vuodesta 2015

Päivi Marttila
Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Ari Puheloinen
Kenraali (evp.)
Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Harald Aarø
Executive Vice President Business
Development, Kongsberg
Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Geir Håøy
President & Chief Executive
Officer of Kongsberg
Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Eirik Lie
Executive Vice President,
Kongsberg. President,
Kongsberg Defence & Aerospace
Hallituksen jäsen vuodesta 2017

Janne Sølvi Weseth
Head of Finance and Administration,
Kongsberg Aerostructures
Hallituksen jäsen vuodesta 2016

Neuvottelukunta

31.12.2017

Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:ssä on yhtiökokouksen asettama neuvottelukunta. Patria Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tulee kuulla neuvottelukuntaa asioissa, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista, tai joilla muutoin on suuri merkitys yhtiön toimialalle kotimaassa tai kansainvälisesti. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä.

Tilikaudella neuvottelukuntaan kuului yhteensä 11 jäsentä. Vuonna 2017 neuvottelukunnalla oli viisi kokousta.

Sinuhe Wallinheimo

Puheenjohtaja
Kansanedustaja
Neuvottelukunnan jäsen
marraskuusta 2015 lähtien

Kalle Hyötynen

Varapuheenjohtaja
Kaupunginvaltuutettu
Neuvottelukunnan jäsen
marraskuusta 2015 lähtien

Mika Kari

Jäsen
Kansanedustaja
Neuvottelukunnan jäsen
marraskuusta 2015 lähtien

Jussi Karimäki

Jäsen
Laiteasentaja, Patria
Neuvottelukunnan jäsen
vuodesta 2009 lähtien

Timo Kivinen

Jäsen
Puolustusvoimien strategiapäällikkö,
kenraaliluutnantti, Pääesikunta
Neuvottelukunnan jäsen
toukokuusta 2017 lähtien

Juha Kuusi

Jäsen
Järjestelmäasiantuntija, Patria
Neuvottelukunnan jäsen
vuodesta 2011 lähtien

Petri Peltonen

Jäsen
Alivaltiosihteeri, työ- ja
elinkeinoministeriö
Neuvottelukunnan jäsen
2012 lähtien

Petri Pitkänen

Jäsen
Logistiikkapäällikkö, Patria
Neuvottelukunnan jäsen
toukokuusta 2013 lähtien

Ossi Ritala

Jäsen
Mittatarkastaja, Patria
Neuvottelukunnan jäsen
vuodesta 2017 lähtien

Mikko Savola

Jäsen
Kansanedustaja
Neuvottelukunnan jäsen
marraskuusta 2015 lähtien

Raimo Vistbacka

Jäsen
Valtiopäiväneuvos
Neuvottelukunnan jäsen
vuodesta 2012 lähtien

Johtokunta

31.12.2017

Toimitusjohtajan apuna konsernin johtamisessa toimii konsernin johtokunta, joka kokoontuu kuukausittain ja johon kuuluu jokaisesta liiketoiminnasta vastaava johtaja, talousjohtaja, viestintäjohtaja, joka vastaa myös yritysvastuusta, lakiasiaintohtaja, joka vastaa myös compliance- ja eettisyysasioista sekä henkilöstöjohtaja.

Olli Isotalo

s. 1959

Toimitusjohtaja

Diplomi-insinööri

Patrian palveluksessa

15.8.2016 lähtien

Jukka Holkeri

s. 1962

Liiketoimintajohtaja

International Support

Partnerships

Diplomi-Insinööri

Patrian palveluksessa

vuodesta 1988 lähtien

Mika Kari

s. 1969

Liiketoimintajohtaja,

Land

Diplomi-insinööri

Patrian palveluksessa

vuodesta 2013 lähtien

Pasi Niinikoski

s. 1961

Liiketoimintajohtaja,

Systems

Tekniikan tohtori

Patrian palveluksessa

vuodesta 2006 lähtien

Martti Wallin

s. 1963

Liiketoimintajohtaja,

Aviation

Diplomi-insinööri

Patrian palveluksessa

vuodesta 1989 lähtien

Ville Jaakonsalo

s. 1971

Talousjohtaja

Oikeustieteen

kandidaatti, MBA

Patrian palveluksessa

vuodesta 2010 lähtien

Hanna Kyrki

s. 1962

Lakiasiaintohtaja,

Chief Compliance Officer

OTK, varatuomari,

EMBA

Patrian palveluksessa

vuodesta 2014 lähtien

Leena Olkkonen

s. 1962

Henkilöstöjohtaja

KTM

Patrian palveluksessa

3.4.2017 lähtien

Birgitta Selonen

s. 1964

Viestintäjohtaja

LiTM

Patrian palveluksessa

vuodesta 2010 lähtien

Patria

Patria Oyj
Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki
info@patia.fi

PatriaMedia

Patria Oyj

@PatriaOyj

Patria

patia_group